

A detailed illustration of a Native American man in traditional dress, including a feathered headdress and a fringed garment, looking off to the side. The background is a warm, textured orange-brown.

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 25dbroj 520

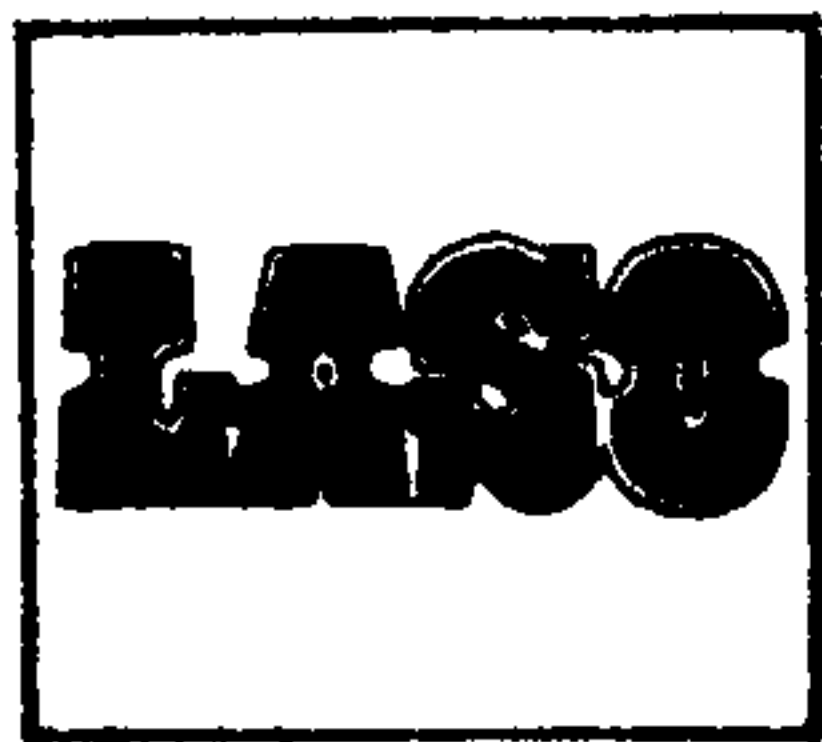
LAKA KONJICA

Bill Burchardt

LAKA KONJICA

LASO 520

BILL BURCHARDT: LAKA KONJICA

Naslov originala: **THE LIGHTHORSEMEN**

Recenzija: Janko Paravić, književnik

Copyright: Bill Burchardt, posredstvom G.P.A.
München

Prijevod: M. Krmpotić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I OD-**
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
•Vjesnik• n.s.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva.
•Laso•, Redakcija •Romani i stripovi•, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost •Vjesnik• n. sol.
o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija
bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) •Vjesnikova• Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za go-
dinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom
uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR •Vjesnik•, Interna banka, s oznakom za •Laso•.
Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za
šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 27,00, US\$ 15,00 – Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za •Laso•).

Ekonomska propaganda: •Vjesnik•, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.
Zadnja kolor-stranica 13000 d c/b stranica 9000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu
i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1973

LASO 520 izlazi 30.9.1983.

Između 1820. i 1845. Indijanci civiliziranih plemena Čiroki, Krik, Čokto, Čikaso i Seminole bijahu stjerani na indijanski teritorij, branjevinu u sjevernom dijelu Oklahome, sjeverno od Crvene rijeke. Za njima su više silom negoli milom, dolazila i druga necivilizirana plemena Indijanaca.

Malobrojni laki konjanici, zapravo slabo opremljeni redarstvenici Indijanci (sami su morali kupovati konje i oružje) održavali su red i mir na području većem od pet saveznih država u ta teška vremena kad su se indijanska plemena počela osipati pred najezdom bijelih doseljenika.

Sukobi Indijanaca i bijelaca bijahu svakodnevna pojava. No kako je indijanska pravda bila besprizivna i odmah izvršna, neprekidno je dolazilo do sporova između indijanskih i saveznih sudova. Stoga je odred indijanske straže, sastavljen od Indijanaca iz pet civiliziranih plemena, dodijeljen saveznom povjereniku za indijanski teritorij u gradu Muskongee.

I

Dva su Indijanca sjekla telegrafski stup.

Treći je ležao na obližnjem humku i promatrao ih dobrodušnim očima.

Tri indijanska stražara, samo djelomično uniformirana, prihvaćala su stoički nov način života što ga je u njihovu postojbinu donijela civilizacija bijelih ljudi. Premda su se mogli smatrati i štetočinama, jer su rušili telegrafske stupove, njih očito nije mučio osjećaj krivnje ili strah.

Young Johnson Lott snažno je zamahivao dvosjeklom sjekirom, a imao je na sebi hlače stražarske odore utaknute u visoke crne čizme. Košulja mu bijaše ukrašena svijetloplavim resama koje mu padahu niz leđa sa šavova na ramenima i niz prsa sa šavova na džepovima. Na njegovu crnom sombreru kočoperilo se uvis dugačko paunovo pero, zataknuo za vrpцу. Vidjelo se na prvi pogled da je čistokrvni Indijanac iz plemena Krik.

Indijanac iz plemena Seminol Mutt Kiley također bijaše samo djelomično odjeven u nošnju svog plemena. Glavu je umotao u turban. Njegove snažne ruke zamahivahu neumorno sjajnom sjekirom. Na sebi je iznad platnenih hlača i kožnih izgaženih mokasina, imao izbljedjelu raskopčanu dolamu konjanika.

Kapetan Millar Stone, Čiroki, pokrivao je glavu kapom od rakunova krzna. Košulja i hlače bijahu mu od jelenje kože, a noge obučene u vojničke cokule. Odmarao se ležeći nauz-

nak na humku i izgledao kao dio padine po kojoj se ispružio. Gledajući u bijele oblake što su brodili modrim travanjskim nebom prema zapadu, dobacio je u šali ratniku iz plemena Krik.

— Ne zabušavaj, stražaru Lott!

— Razumijem, gospodine — odvrati mu Johnson Lott i nastavi još žešće udarati sjekirama po telegrafskom stupu.

Stražar iz plemena Seminola, Mutt Kiley, zastao je za časak i podbočio se na dugački držak sjekire, zagledavši se u kapetana Stonea.

— Što ti je? Što si stao i buljiš u mene? — upita ga kapetan Stone, zaškiljivši u Muttu Kileyja.

— Ti si na redu. Pljuni u šake i dohvati sjekiru — odvrati mu Mutt Kiley.

— Teške poslove rade narednici i obični stražari. Ja sam ovdje da nadzirem kako radite — reče Millar Stone, naglo skoči na noge pa podigne glavu njuškajući zrak.

— Prestani sjeći, Johnstone! — naredi Stone. Kad je mladi Indijanac Johnson Lott spustio sjekiru, svi su se zagledali prema istoku.

— Dolaze znojni konji — utvrdio je sigurnim glasom kapetan Millar Stone.

Za minutu ili dvije začuli su u daljini štopot kotača i zveku konjske zaprežne orme. Millar Stone dade znak Lottu i Kileyju i stražari se rasporede u širok polukrug. Sjekire ostaviše na zemlji, a desna im je ruka visila uz bok pored vatrenog oružja.

Strpljivo su čekali. Štopot kotača bivao je sve glasniji, dok napokon nisu ugledali i kola što su izbila na vrh udaljenog gorskog hrpta. Kotrljala su se niz padinu prema njima uz posječene telegrafske stupove.

Na kozliču kola sjedila su dva kršna momka iz telegrafskog ureda. Jedan je kočijašio, a drugi je u krilu grlio sačmaricu podrezane cijevi.

Kola bijahu nakrcana kojekakvim oruđem i opremom za podizanje i popravak telegrafskih stupova i žice. Preko tamnozelenih strana kola pisalo je velikim bijelim slovima WEST UNITED TELEGRAPH COMPANY.

Kočijaš je tako naglo zategnuo uzde kad je ugledao Indijance da su se kola zaniжела u stranu. Čim su se zaustavili, njegov je pratilac ustao čvrsto stežući sačmaricu. Prst desne ruke držao je na obaraču.

— Podignut ćete vi opet sve te stupove koje ste posjekli! — povikao je sikćući i prijeteci sačmaricom.

Tri su ga indijanska stražara šutke i mirno promatrala.

— Zar ne znate engleski? — upitao ih je.

— Znamo i previše — odvrati mu lakonski kapetan Millar Stone.

— Što onda ne zborite! — ljutito ih upita telegrafist.

— O čemu, pobogu? — upita ga Stone blagim glasom.

— Zašto ste posjekli ove stupove?

— zanimalo je čovjeka sa sačmaricom.

Raširio je pri tom noge kako bi što stabilnije stajao na kolima.

— Bijelče — počeo je kapetan Millar Stone odlučnim glasom — vi ne smijete postavljati stupove i žicu preko zemlje Indijanaca. Stari poglavica zatražio je od saveznog povjerenika da vas zaustavi.

— Zar preko zemlje svih pet plemena? — zanimalo je telegrafista.

— Otkako ste sagradili željeznicu ovamo hrle ljudi svih boja i vjera. Moramo se braniti.

— Ali nitko ne smije prekidati telegrafsku vezu između Fort Smitha i Fort Stilla! — zagrmi telegrafist.

— Jučer je savezni povjerenik Nathan Able uslišao molbu našeg poglavice starog Sama. Naredio nam je potom da posijecemo stupove na našoj zemlji.

— A što mislite poduzeti protiv željeznice? — podrugljivo ga zapita telegrafist.

Kapetan Millar Stone spokojno slegne ramenima.

— A što da poduzmemo protiv onih u Washingtonu koji hoće da na područje pet indijanskih plemena nasele bijelce? — malodušno će Millar Stone.

— Nazivaju vas civiliziranim plemenima pa bi već bilo vrijeme da se počnete i vladati kao civilizirani ljudi i prestanete kočiti napredak — uvredljivo i drsko predbaci im telegrafist sa sačmaricom.

— Ako vas još štogod zanima, odvezite se u grad i pitajte našeg poglavicu starog Sama. Mi samo radimo što nam je naredeno — prostodušno će Stone.

— Nemamo mi vremena za mlaćenje prazne slame sa starim Samom. Vratit ćemo se u Fort Smith i tužiti vaših pet plemena i vaše Povjerenstvo. Sjedinjene Države imaju pravo da uspostave telegrafske veze između naseljenih mjesta i vojničkih tvrđava — svečano izjavi telegrafist tvrtke WEST UNION.

Indijanac iz plemena Seminola Mutt Kiley, koji je cijeli taj razgovor mirno i šutke slušao, izvadi iz džepa kesu s duhaom i smota cigaretu.

— A vi — nastavio je prijetećim glasom telegrafist sa sačmaricom — da više niste ni taknuli telegrafske stupove. Što manje štete učinite, vaša će plemena platiti manju odštetu našem poduzeću. Razmijete li?

Mutt Kiley kresnu šigicom i pripali cigaretu. Zatim prstima frcnu šigicu uvis prema konjskoj zaprezi kola. Od bljeska zapaljene šigice životinje su se prestrašile, trgnule unatrag i propele.

— Heeej! — poviče kočjaš da ih smiri dok je zatezao uzde.

Nagli trzaj konja pomak kola izbacio je iz ravnoteže telegrafista sa sačmaricom. Zabacio je ruke u zrak hvatajući ravnotežu, te nehotice, u grču, pritisnuo oba obarača dvocijevke. Prasak sačmarice natjerao je konje u paničan bijeg, a trzaj pucnja izbio je sačmaricu iz ruku telegrafiste. Poletjela je zrakom i pala u prašinu, a telegrafist je za njom ispao iz kola.

Čim je dodirnuo zemlju, skočio je na noge i pojurio za kolima. Čvrsto se uhvatio za stražnju dasku, zabacujući visoko noge, dok se nije preko nje prebacio naglavce među namotke žica i lopate na kolima.

Sačmarica je ostala ležati gdje je i pala dok su kola nestala iza obližnjeg brežuljka. Mutt se sange i uzme dvocijevku. Otvorio ju je i izbacio iz cijevi dvije ispaljene čahure.

— Baš si pravi divljak, Mutte — prekori ga kapetan Millar Stone.

— Mi Seminole ne volimo biti civilizirani. Pogubna je to bolest — reče Mutt Kiley.

— Kao i zadijevanje u Mutta Kileyja čini mi se — odvrati kapetan Millar Stone, pa doda: — Što ćemo sad? Uzmi tu sačmaricu.

— Nemam čahura za nju. Eh, tako ti je to s nama Incijancima... Uvijek imamo samo polovicu onoga što vrijedi samo kad je cijelo — tihim će glasom Mutt Kiley.

Kapetan Millar Stone skine kapu od rakunova krzna i počea se po glavi.

— Nestadoše u oblaku prašine, a dignut će još veću čim stignu u Fort Smith. Najbolje da odmah obavijestimo Povjereništvo o svemu što se dogodilo. Johnson, ti ćeš odjahati u Muskogee i reći istinu Nathanu Ableu, a mi ćemo nastaviti posao — reče Millar Stone, pa pograbi Johnsonovu sjekiru.

— Sreća njihova što nitko od nas nije nastradao. Ubojstvo indijanskog stražara jače bi razjarilo poglavicu Povjereništvo nego što su ih rasrdile ove zujave žice — napomenu Johnson Lott.

— Dvojim... — reče Millar Stone, pa dobaci: — A ti, što još čekaš? Požuri, momče!

* * *

Šarac, Johnsona Lotta vrijedio je četrdeset dolara a toliko je za njega i platio i ni centa više. U biti je šarac bio dobar konj, premda bi se usipao kad bi duže vrijeme galopirao.

Johnson je znao da nema konja za trke, pa se i nije natjecao ni s bijelcima, ni s Indijancima. Uz to je Johnson bio po prirodi šutljiv i sramežljiv, pa se trudio da bude što neupadljiviji. Hodao je pognutih ramena, čak i tako i jahao. Svi su ga smatrali povučenim stvorenjem.

Međutim, ispod njegove šutljive naravi tinjao je žar ponosa. Možda bi mu život bio i ugodniji da nije bio vrlo ponosan što je čistokrvni Krik koji se dići svojim precima i plemenom.

Kad je stupio u laku knjicu indijanskog redarstva, donio je sa sobom sve što je imao. Svoga konja i stari konjanički kolt. Plaća u knjici ne bijaše ni spomena vrijedna i bijaše neredovita, ali Lott je znao da je njegov posao važan i odgovoran. I nije se tužio.

Za mladog Indijanca iz plemena Krik život u lakoj knjici indijanskog redarstva bio je najbližnji ratničkom životu u davna vremena. Omogućavao mu je k tome da jaše i prijateljuje s ljudima kojima se divio; kao što bijahu Mutt Kiley i Millar Stone. Da, Millar Stone iako je njegovim žilama kolala osmina bijele krvi. Mutt je, međutim bio čistokrvni, Indijanac,

jednu četvrtinu Kikapu, a tri Seminola.

Kad je ujahao duboko u gustu i mračnu šumu, Johnson više nije čuo iza sebe udaranje sjekira svojih drugova. Jahao je lagano preko šumovitih brežuljaka uživajući u cvrkutu ptica. Projahao je dvadesetak kilometara prije nego što je sunce označilo pola dana.

Johnson je bio momak, neoženjen, pa se morao brinuti sam za sebe, a ne i za mnogobrojnu obitelj kao kapetan Millar Stone, ili Mutt Kiley koji je imao ženu i tri sina.

Krajina kojom je jahao pružaše se duž široke rijeke Arkansas. Polagano se uzdizala pa postupno spuštala prema troušću gdje su se spajale rijeke Arkansas, Neosko i Verdigris. Ali on neće jahati do troušća. Zgrada Povjereništva stajala je na brdu zapadno od naselja koje su i Indijanci i bijelci nazivali Muskongee.

Muskongee se naglo širio otkako je postao željezničko čvorište.

Tek je prošlo podne, a on je već jezdio preko ravna polja u riječnoj dolini. Sjetio se da se u brdima iznad rijeke Arkansas, uz bistar potok, nekoliko kilometara prema zapadu, nalazi napuštena brvnara.

Znao je da je brvnara prazna, jer su on i Millar Stone odande iselili doseljenički bračni par koji se onamo bespravno i nedopušteno naselio. To bijaše neki siromašni Arkanšanin Coj sa svojom prljavom ženom Ludy. Bijaše to vrlo neugodan zadatak, ali ne i težak.

Johnson Lott htio se u brvnari malčice odmoriti.

Stigao je do uske ceste što je vodila uzbrdo do brvnare i opazio na njoj svježe tragove kotača seoskih kola. Tragovi su ga tako iznenadili da je za trenutak ostao osupnut. Zatim je potjerao šarca cestom koju je zakrivala šuma dok nije ugledao brvnaru.

Seljačka kola stajahu u dvorištu. Osamljena mazga stade revati negdje iza brvnare i neki visok čovjek izade u dvorište da vidi što se događa. Moglo mu je biti najviše četrdeset i pet godina.

Johnson se skutrio iza stabla na rubu šume dok čovjek nije zamakao iza brvnare da smiri mazgu. Čovjek očito nije razumio jezik mazge koja je revala: »Njušim Indijanca« pa se uskoro vratio u brvnaru.

Johnson polagano trgnu uzdama i izjaše iz šume ravno u dvorište.

— Hej, ukućani! — poviknu zaustavivši šarca nekih petnaestak metara od brvnare. Opazio je kako se u kući sjene hitro miču, jer su vrata brvnare ostala otvorena, ali čovjek nije više izlazio u dvorište.

Izašla je djevojka.

Bila je stasita i vitka, osinjeg struka, nježnih crta lica. Ne bi se moglo reći da je bila lijepa, ali bijaše nježne građe i ljepuškastog izgleda od glave do pete. Imala je bijelu i glatku put, a njezino simpatično lice krasile su svijetloplave oči velike poput šljiva.

Johnson Lott zablenu se u nju otvorenih usta kao som u plitkoj vodi, pa ih brže-bolje zatvori. Psihički se bio pripremio za razgovor s muškarcem srednjih godina, a kad tamo, pred njim se stvori mlada ljupka djevojka. Kako je već odlučio da čovjeku kaže bez uvijanja da je na indijanskoj zemlji, da nije dobrodošao, te da mora odande odmah otići, sad nije više znao što da kaže djevojci.

Iznenada pojava vitke djevojke blistavih očiju, kao zraka sunca što pada kroz guste krošnje mračnih šuma, oduzme mu naglo dar govora. Otvorio je usta kao da će napokon ipak nešto izustiti, ali djevojka ga je preduhitrila.

— Ja sam Martha Ann Lewis — predstavila mu se nasmiješeno, jer očito nije željela da ga još jače zbuni.

Potom je zašutjela kako bi mu dala priliku da i on najzad nešto kaže.

— Vaš... muž... — izmucao je.

— Moj otac — ispravila ga djevojka i nastavila: — Mazge su se nešto uskomesale. Zacijelo ih je uznemirio tvor.

»Taj tvor, to sam ja«, pomislio je Johnson Lott. Bio je sasvim svjestan svoje tamne puti, svog lica punog tragova malih boginja koje je prebolio u djetinjstvu. Pomiješan vonj njegova i konjskog znoja, poslije dugotrajna jahanja po žarkom suncu, zaudarao je gore od tvora. A Martha je imala dražesno lice i sva je mirisala po sapunu.

Njezin se otac pokazao iza ugla brvnare. Nosio je velik naramak suha granja. Istresao je granje na zemlju uz kućna vrata.

— Imamo posjet, vidim. Sjašite, gospodine. Ja sam Silan Lewis — govorio je Marthin otac prilazeći mu ispružene ruke.

— Johnson Lott — izusti kratko Indijanac i prihvati Lewisovu ispruženu desnicu.

— Ostanite, gospodine! Večerat ćete s nama — pozvao ga domaćin.

— Nemamo bogzna što za večeru. Umak od mesa, divljači i kuhani krumpir. Ne možemo vam čak jamčiti da ćete se najesti do sita, ali svejedno, podijelit ćemo. Bit ćete nam drag gost — dodala je srdačno djevojka.

— Hvala. Ostat ću. Gladan sam. Odjahat ću najprije do potoka i napojiti konja.

— Pričekat ćemo vas. Nećemo jesti bez vas -- rekao je Silan Lewis.

Johnson je ostavio konja da se u plićaku napije do mile volje. Zatim se svukao, objesio odjeću na granje grma pa živo zaplivao. Oprao je sa sebe znoj i prašinu trljajući se muljem s dna potoka.

Kad je izašao iz vode, uzeo je čisto rublje iz bisaga na sedlu. Obukao se, počesljao i odjahao natrag do brvnare.

Božanstven miris svježeg pripremljenog jela širio se oko kuće, draškao mu nosnice i napunio usta slinom. Sjahao je i rasedlao šarca. Sedlo i gunj prebacio je preko ograde korala. Zatim je ušao u brvnaru.

Prozore su zastirale zavjese. Stol bijaše pokrit kockastim crveno-bijelim čistim stolnjakom. Zemljani pod brvnare bio je pometan, pokućstvo prikladno razmješteno. Naramak granja, što ga je Lewis donio, bio je već složen uz ognjište gdje je plamsala lagana vatra.

Johnsonu Lottu, prazna želuca i promrzlom od kupanja u hladnoj vodi potoka, činilo se da je ušao u raj na zemlji.

— Boga mi, lijepo ste uredili ovu staru jazbinu — priznao je oduševljeno.

— A vi ste već bili ovdje? — začudi se Silan Lewis.

— Kako ne. Ja je znam otkako ju je sagradio Rufus Gomett sa svojim odmetnicima.

— Mislite li da će se vratiti ovamo?

— upita ga Martha sa strahom u glasu.

— Ne, neće.

— Objasite šešir na klinčanicu uz vrata i sjednite za stol — pozove ga domaćin i upita: — A gdje je sada taj Gomett?

— Objesili su ga. U Fort Smithu.

— A tko ga je uhvatio?

— Savezni šerif i njegovi pomoćnici.

Silan Lewis uze petrolejku s police nad ognjištem i stavi je u sredinu stola.

— Čuo sam da indijanski teritorij privlači rulju iz svih krajeva Sjedinjenih Država — reče Lewis pošto je sjeo da večera.

Johnson je samo potvrdno kimnuo glavom.

— Stražari naše lake konjice ne smiju čak uhititi bijelog čovjeka na indijanskom teritoriju — potuži im se Johnson, ali nije smogao snage da im kaže kako je i on jedan od njih.

— Ali zapadni krajevi Arkansasa potpadaju pod sudsku vlast Sjedinjenih Država — rekao je Silan Lewis.

— To nam baš stvara više nepotrebnih nevolja — priznao je Johnson Lott.

Požalio je što nije imao priliku da im kaže koju riječ o bračnom paru Coy koji je prije Silana Lewisa i njegove kćeri Marthe živio u toj brvnari. Silan Lewis bijaše revan domaćin i nije dopuštao da razgovor za stolom zamre, već je neumorno zabavljao goste. Raspričao se o događajima iz građanskog rata dok je služio pod zapovjedništvom generala Blunta, zatim o odmetnicima koji su zlostavljali njegovu obitelj u Kansasu.

— Bili su to obični razbojnici i pljačkaši — doda s puno prezira, pa nastavi: — Ubili su mi ženu i dva sina. Martha i ja pobjegli smo odande. Čuo sam da vlada Sjedinjenih Država namjerava dodijeliti indijanske zemlje bijelim doseljenicima. Stoga smo i došli ovamo.

— Izvolite, uzmite još umaka — ponudila ga u tom času Martha, upravo kad im je Johnson htio napomenuti da su njihove nade isprazne i da će morati odande otići. Ako ne budu htjeli milom, onda će ih indijanski stražari morati iseliti silom.

— Hvala, ne mogu više — odbio je Johnson Marthino nutkanje. Sjetio se da je on sâm pojeo više od polovice njihove večere. Odgurnuo je tanjur od sebe pošto ga je pomazao komadićem lepinje, uzdahnuo i rekao: — Hvala na svemu. Večera je bila ukusna, ali vrijeme je da podem.

— Prenoćite ovdje i doručkujte još s nama sutra ujutro prije polaska — predloži mu Martha.

— Najljepša hvala, gospodice, ali doista ne mogu — odbio je Johnson njezin poziv, ustao od stola, uzeo svoj šešir s klinčanice i pošao u dvorište.

Silan Lewis i njegova kći Martha ispratili su ga do koralu. Čekali su dok Johnson ne osedla svog šarca koji se malčice uzjogunio kad mu je Johnson prebacio gunj podsedlicu preko leđa.

— I vaš konj se nadao da će ovdje prenoćiti, pa se sada buni — napomenu u šali Silan Lewis.

— A kako se zove vaš konj? — upita ga Martha.

— Ces-se, što na jeziku Indijanaca iz plemena Krik znači šarac — odvratila joj je Johnson Lott dok je stezao potprug sedla ispod šarčeva trbuha.

— Nadamo se da ćete nas uskoro opet posjetiti — rekao mu je Silan Lewis kad se Johnson popeo na sedlo.

— Svakako dodite — naglasila je Martha.

Kimnuo je neobavezno glavom i izjahao iz dvorišta. Vidjet će oni jamačno njega ponovo u okolnostima prilično neugodnim i za njega i za njih, mislio je Johnson, jer čim javi Nathanu Ableu da su se bijelci naselili u Gomettovu brvnaru, morat će se odmah vratiti, izbaciti ih iz brvnare i odvesti iz rezervata.

Kad je izbio na glavnu cestu i podbo šarca prema zapadu, zemlju je već pokrila tamna noć, a Johnson Lott je žalio što na jeziku Krik Indijanaca nema riječi za psovke, jer bi mu u tom trenutku i te kako dobro došle.

— Zašto li sam to učinio? — pitao je sâm sebe. — Zašto nisam smogao hrabrosti da im kažem istinu? Zašto sam propustio izvršiti svoju dužnost?

II

Za dva sata jahanja po mrkoj noći bez mjesečine Johnson je prešao po-

lje što se pružalo prema jugozapadu i gradu Muskongee, te se počeo uspinjati uzbrdica strmom cestom prema Povjereništvu.

Pri vrhu brijega cesta je zavijala u polukrugu i kad je Johnson stigao na stotinjak metara od velike jednokatne zgrade Povjerenstva, tek ju je tada mogao vidjeti. Uzdizala se kao zlo-kobna sjena nasuprot zvjezdanu nebu. U njoj je radio i živio savezni povjerenik sa svojom obitelji.

Zgrada je bila u mraku. Svi već bijahu otišli na počinak. Projahao je mimo trijema na pročelju zgrade i ujahao u dvorište iza nje. Ispod visoke topole rasedlao je šarca i sputao mu noge. Zatim je prostro gunj na zemlju. Desetak metara od njega netko je već hrkao umotan u svoj gunj. Još jedan stražar, koji je kasno dojahao s nekom važnom vijesti, pomisli Johnson Lott.

Kad se probudio sutradan u zoru, onaj drugi Indijanac već je bio ustao i otišao. Ali po konju što je pasao uz njegova šarca, Johnson zaključi da je uz njega prošle noći spavao Leander Dewey iz plemena Čikaso.

U kuhinji je već gorjelo svjetlo. Kava, a možda i doručak, grijao se na štednjaku. Ustao je, prstima pročešljao kosu i složio gunj. Popeo se na trijem Povjerenišтва i pokucao na ulazna vrata.

Otvorio mu ih je osobno Nathan Able. Johnson je kroz odškrinuta vrata ugledao Leeja Deweyja. Sjedio je u uredu saveznog povjerenika nasuprot pisaćem stolu.

— Udi, Lotte! Idi u kuhinju po kavu. Razgovarat ćemo čim se vratiš. Iz Fort Smitha stigle su loše vijesti — rekao mu je Nathan Ablee s kiselim osmijehom. Nathan Able bijaše ozbiljan čovjek četrdesetih godina, trbušast od pretjeranog sjedenja za pisaćim stolom.

— Neka ti tetka Kereti umije lice i počešlja kosu — dobaci mu u šali Lee Dewey.

— Razumijem, poručniče Dewey. Moje starješine ne znaju ništa drugo nego zapovijedati — potužio se pospano Johnson, pa pošao hodnikom u kuhinju.

Kuharica, visoka i mršava Indijanka, usidjelica iz plemena Krik, s rupcem na glavi, natočila je bez riječi lončić kave i pružila ga Johnsonu.

— Slabo te ovdje hrane, tetko, kad si tako mršava — podrugljivo će Johnsonu.

— Ja ne želim biti debela i lijena Indijanka — odvratila mu prilično osorno koščata Indijanka.

Johnson se vratio u povjerenikov ured s lončićem u ruci.

— Poručnik Dewey dojahao je iz Fort Smitha, gdje je pokušao izbaviti iz zatvora Indijanca iz plemena Čikaso. Ščepali su ga zbog nekog manjeg prijestupa. Dewey je tamo čuo da šerif namjerava preoteti Hvatača Dvoubojicu dok mu se bude sudilo na okružnom sudu plemena Gmizeća Zmija — objasni mu povjerenik Nathan Able.

Johnson se dobro sjećao toga nemilog događaja. Izazvao je javnu sablazan i plemenu Čiroki. Hvatač Dvoubojica ljubovao je s lijepom i mladom Indijankom, ženom nekog starijeg bijelca po imenu Adler. Uhvativši ljubavni par na tajnom sastanku, Adler je htio ustrijeliti Hvatača Dvoubojicu, ali njegov konjanički kolt bio je star i Adlerova ruka drhtava, pa je promašio ljubavnika svoje mlade žene. Kad je Dvoubojica zapucao u ljubomornog muža, i on je promašio. Zabunom je ustrijelio Adlerovu mladu ženu, svoju lijepu draganu.

— I sad smo u gadnoj popari — zaključio je Nathan Able.

— Kad Indijanac ustrijeli Indijanca ili Indijanku, o tome sudi plemenski sud — podsjetio ih je Johnson srčuci vrelu kavu.

— Ali kad Indijanac zapuca u bijela čovjeka, to je savezni prekršaj. Vlada Sjedinjenih Država ne osvrće se mnogo na ubojstvo Indijanke, čak ako je mlada i lijepa, ali podigne li netko oružje na razbludnog bijelca, koji je htio ustrijeliti Indijanca, za nju je to pokušaj umorstva. Indijanski sud može suditi Dvoubojici zbog umorstva njegove ljubavnice iz nehata, ali sudac Parker želi suditi Indijancu Dvoubojici zbog pokušaja umorstva starog bijelog jarca Adlera — dodao je Nathan Able.

— Sudac Parker bi mogao pričekati do presude Indijanskog suda. Međutim svi kažu neće. Naš sudac za vješanje u Fort Smithu vrlo je nestrpljiv. Želi što prije omastiti konopac svojih vješala sa šest kuka — reče tiho Lee Dewey zabrinuto promatrajući svoj prazan lončić.

— Obrana indijanskog suda — nastavi ozbiljnim glasom Nathan Able — u nadležnosti je ovog Povjerenstva. Ako je jučer nekoliko saveznih šerifa odjahalo iz Fort Smitha, danas bi već morali stići u sudnicu plemena Gmizeća Zmija. Poslao sam teklića na jug čim je Lee sinoć donio tu vijest — reče Nathan Able pa se obrati Johnsonu Lottu: — Ne znam kako to da je moj teklič mimoišao tebe.

Johnson je mudro šutio. Zapravo, to je bio pravi trenutak da povjereniku kaže kako su se u brvnaru Rufusa Gometta bespravno naselili novi bijeli doseljenici, Silan Lewis i njegova kći Martha. Ali ostao je šutke sjediti. Mislio je na lijepu Marthu Lewis, njezin milozvučan glas, gotovo dječjački stas i na ugodnu večeru koju mu je pripremila.

— A zašto si ti uopće dojahao ovamo, Lotte? — upita ga povjerenik Nathan Able.

Johnson se brže-bolje prenuo i ispričao mu ukratko sve o svadi s ljudima iz WEST UNITED TELEGRAPHA.

— Prokletstvo! Nevjerojatno! — gotovo je povikao povjerenik Able — Još nisam dobio ni riječi pritužbe, ni od telegrafske kompanije, ni od vojske. Možda sam pogriješio kad sam tako brzopletu udovoljio traženju poglavice da se posijeku telegrafski stupovi na indijanskoj zemlji.

— Zacijelo — zaključio je Able poslije kraće šutnje — ali sad je prekasno da se zbog toga jedem. Vas četvorica morate odmah na put. Odjahat ćete do plemena Gmizeća Zmija. Eto, vlada daje pravo svakom plemenu da održava red na svom području, a zatim odbija dodijeliti novac za dovoljan broj redarstvenika. Povjerenstvo ima pravo držati po jednog stražara iz svakog plemena i onda meni naređuje da s njima održavam red na području velikom oko osam tisuća kvadratnih kilometara.

Zaškripala su vrata. Kroz mliječno staklo Johnson opazi široka ramena Millara Stonea i sjenu Mutta Kileyja odmah iza njega.

Nathan Able skoči na noge čim ih je ugledao.

— Udite, momci! Čekamo vas. Zapalit ćemo po jednu i porazgovarati.

Dogovor je bio kratak. Budući da nisu znali što ih zapravo čeka na saslušanju Hvatača Dvoubojice na indijanskom sudu, nisu mogli ništa određeno ni smisliti.

Za manje od pola sata indijanski su stražari već bili u dvorištu uz svoje konje.

— Kako to da ste vas dvojica spavali u dvorištu prošle noći? Zar tetka Kereti nije htjela pustiti u kuću dva

pustopašna Indijanca? — podrugivao se Millar Stone, Johnsonu i Deweyju.

— Ja nikad ne spavam pod krovom ako mogu spavati vani — odvratio mu spremno Dewey.

— A ja sam prekasno stigao. Već su svi spavali. K tome, tetka Kereti, kako kaže i njezino ime, okorjela je djevoja, čemu se i ne treba čuditi kad je malo bolje pogledaš ... naglo zašuti Johnson, jer je u tom času Indijanka izašla u dvorište noseći im u vreći hranu za popudbinu. Snažno je zamahnula vrećom da udari Johnsona koji joj se brže-bolje izmaknuo pa skočio na sedlo svog šarca.

— Ali kad se vratim — dodao je glasno Johnson — prespavat ću s njom u kući. Tetko, ostavi vrata otključana.

Ona mu se osmjehnu podrugljivo i gledaše za njima dok nisu izjahali iz dvorišta.

* * *

Jahali su postojanim i odmjerenim korakom.

— Daleko je do suda plemena Gmizeća Zmija. Možda dodemo prekasno, a potjeramo li ove naše rage u trk, možda nikad tamo nećemo ni stići — mudrovao je Miller Stone glasno.

Zaobišli su Muskogee sa sjeverne strane i udarili preko polja — prema skeli na troušću. Skela je prelazila preko rijeke Arkansas nedaleko od ušća rijeke Neosho. Stjecište rijeke Neosho i rijeke Verdigris naziralo se više uzvodno.

— Momci, ovaj put bi nam mogli potprašiti stražnjice — upozorio ih je Milar Stone.

— Pa što onda? I onako nam služe samo da na njima sjedimo u sedlu — prezrivo će Johnson.

— Nemoj tako, Johnsone. Lako tebi. Ti nemaš obitelji — prekori ga Mutta Kiley.

– Moji su svi pomrli zimi trideset i šeste kad ih je vojska stjerala ovamo – reče Johnson Lott kao da se ispričava.

– Ni moji preci nisu bolje prošli – javi se Stone.

– Moj je otac ubijen u Floridi. Majka se smrznula na putu ovamo – tužnim će glasom Mutt Kiley.

– Žena i ja stoga obnavljamo lozu.* Imamo jedanaestero djece. Najstarijem sinu dvadeset je i peta. Imamo već i pet unuka – pohvalio se Stone, pa dodao tužnim glasom: – No, na žalost, nitko nam ne može zamijeniti naše stare.

– Stoga štujemo i cijenimo stare ljude, jer ih nema mnogo. Moji dječaci nemaju ni djeda ni bake – podvrtio je Mutt, kimajući zamišljeno glavom.

– Vojska ih je tjerala kao stoku. Umirali su kao muhe, što od studeni, što od kolere. Moje roditelje i tri brata bacili su u istu raku. Čudim se da je itko preživio taj pakao. Oni koji su ostali, prigrlili su siročad bez roditelja i othranili ih – nadovezao je Millar Stone.

– Moji su dobro izdržali putovanje. Za njih je počeo pakao tek kad stiгоše ovamo. Netko ih je otrovao – javi se Dewey dok se skela približavala suprotnoj obali.

– Zašto? – izravno ga upita Stone.

– Tko to zna? Vjerojatno ih je otrovao neki bijeli stočar koji je dotjerao stadò na Crvenu rijeku. Htio se jamačno dočepati njihova pašnjaka – objasni im Dewey.

– A tko je tebe othranio?

– Djed i baka.

– I danas jedva da ima Indijanaca koji dožive četrdesetu. Truju nas viskijem. Slabo se hranimo. Bijelci su nam donijeli i svoje zarazne bolesti. Živimo napola kao Indijanci, napola kao bijelci. Imamo čak i njihova

imena koja smo dobili od bijelih učitelja ili povjerenika. Zapravo, mi više i ne znamo tko smo i što smo, ni kamo pripadamo – reče Johnson.

– A i svoju djecu tako odgajamo i dajemo im tuđinska imena. Izmiješali smo i krv s njima. Ali nama, momci, ipak nije tako loše. Dobili smo mjesto u lakoj konjici i primamo kakvu-takvu stražarsku plaću – popustljivo će Millar.

– Točno, kapetane. Stoga valja manje jadikovati i požurite se da do podneva stignemo u Tahlequah*, jer je sudnica gotovo pedeset kilometara sjeverno od Tahlequaha.

Neko su vrijeme šutjeli i jahali. Johnsona ponovo počeo mučiti savjest što nije kazao povjereniku o Lewisovima. Kao isprika poslužile su mu neprimke s Hvatačem Dvoubojicom.

Kroz Tahlequah projahaše točno u podne. Na glavnom trgu nekoliko je starčića sjedilo na klupi u hladovini. Prestali su pričati čim ih ugledaše.

Rijeku Illinois prešli su na prijelazu, Tri Milje i udarili prema sjeveru. Kad stiгоše u sudnicu, koja je izgledala više kao napuštena doseljenička brvnara negoli zgrada suda, prostorija bijaše prazna.

Mutt Kiley jahao je oko brvnare dobro proučavajući tragove i svaki list na zemlji.

– Danas ovdje nikoga nije bilo – zaključio je.

– Možda smo pomiješali dane?

– Ne, sigurno nismo. Rekli su mi da je ročište određeno za danas. Parker je naredio šerifu Fletcheru, Parru da skupi svoje pomoćnike na temelju sudbenog naloga dok još traje parnica. I to danas. Trebalo je da Parr traži izručenje Hvatača Dvoubojice

* Tahlequah, indijanski gradić od 5000 stanovnika, osnovan 1839. godine (op. ur.)

zbog pokušaja umorstva starog Adlera i da ga on osobno sprovede natrag do Fort Smitha u zatvor.

— Onda bi ga tamo mogao prebaciti samo na čarobnom sagu — reče Millar Stone pa nastavi: — Pričekat ćemo trenutak. Možda netko naide i kaže nam kamo su otišli.

Odjednom u daljini začuše pucnjavu. Ptice prestadoše crkutati. Za pucnjavom je uslijedila mrtva tišina. Johnson se ukipio. Načulio je uši i pogledao upitno ostale. Svi stajahu na mjestu kao skamenjeni.

Mutt Kiley je prvi podbo svog konja. Johnson u galopu pojuri za Stoneom i Deweyjem.

— Samo se sada nemoj zapuhati. — molio je Johnson svog šarca.

Za desetak minuta ugledali su ljude. Za čas su se sjatili oko Stonea.

Brvnara na brežuljku, sa crpkom za vodu i drvarnicom u dvorištu, izgledaše kao škola. Ljudi su se gurali oko ulaza. Dva su muškarca iznosila nekog ranjenika. Položili su ga na zemlju ispred škole.

— Sudac Valley premjestio je sudeње u školu plemena Gmizeća Zmija. Mislio je da će se iz nje moći lakše braniti! — poviče im neki mješanac orlovskog nosa. Znači, slutio je opasnost, pomisli Johnson kad je to čuo.

— Čula sam povike s vrata. Netko je rekao »Udite, gospodo!«, vjerojatno šerifu i njegovim pomoćnicima, a tada je nastao pakao. Pucalo se na sve strane! — histerično se derala neka Indijanka.

Johnson je nabrojio deset, što ranjenih što mrtvih. Ležali su naokolo po zemlji ispred škole. Žene su kukale. Roj Indijanaca Čeroki, s oružjem u rukama, skupio se uz konje na privezištu ispred brvnare.

— Onaj tamo je stari Adler — pokazao im je nosati mješanac debelo mrtvo tijelo na zemlji.

— Lotte, kaži onima ispred brvnare da me pričekaju. Odmah ću doći! — naredio je Stone Johnsonu.

Johnson se približio roju Indijanaca iz plemena Čeroki. Znao je da oni neće poslušati mlada Indijanca iz plemena Krik, pa im je stoga kazao:

— Pričekajte trenutak. Kapetan Stone želi s vama razgovarati.

Dok je jahao natrag k Stoneu, netko je za njim povikao:

— Oni su prvi zapucali...

— Kapetane, požurite, dodite prije nego što bude kasno! — zavapio je Johnson, pa sjahao i pošao za Stoneom vodeći šarca za sobom.

Stone je stao ispred Indijanaca Čeroki i raširio ruke kao da želi da im zapriječi put kako ne bi mogli otići.

— Čuo sam da su u sudnicu upali savezni šerifi — počeo je kapetan Stone.

— Nisu to bili savezni šerifi nego šerif Fletcher Parr sa svojim pomoćnicima. S njima su nahrupili prijatelji starog Adlera. Jedan od njih ustrijelio je Hvatača Dvoubijicu, sina moga brata, čim je upao u učionicu.

Indijanci su bili otvoreno pristrani. Ostali što su stajali iza Millara Stonea i Deweyja očito su bili suprotnog mišljenja.

— Catalo, sudac Valley bi oslobodio Hvatača optužbe i sudenje bi se svelo u ruglo! — doviknuo je netko iz skupine iza Stonea.

Čeroki oko privezišta su se uskomešali. Neki su se počeli uspinjati u sedla. Pritajena zloslutnost osjećala se u zraku. Pred njima je stajao tvrdo-glavi Millar Stone, pognutih ramena i raširenih ruku.

— Koliko vaših leži tu na zemlji? — upitao je Stone indijance na konjima.

— Petorica. Sudac Valley i Hvatač Dvoubojica još leže u učionici. Fletcher Parr je tamo. Sudac je pogoden u prsa i zacijelo je već izdahnuo.

Stone se okrenuo suprotnoj strani što je stajala iza njega i Deweyja.

— A koliko je vaših na zemlji?

— Sedmorica — odgovorio mu je nosati mješanac, koji se doimao više kao Jenki negoli Indijanac. Možda je bio i neki rođak starom Adleru.

Stone se zaustavio u sredini točno između dvije protivničke strane.

— Ne mislite li vi da je to dosta i previše za danas? Kamo ste nahrupili? — upitao je Stone ratnike na konjima.

— Za onim šerifovim pomoćnicima koji su započeli pucnjavu u one koje su nepravedno optužili i ubili. — promrmljao je zlovoljno vođa Indijanaca Čeroki.

— Nikoga oni nisu nepravedno optužili. Njih možda vi smatrate svojim neprijateljima, ali oni su, također, službeno zaprisegnuti pomoćnici šerifa Parra. Podete li u potjeru za njima, i možda kojeg ubijete, gonit ćete ovlaštene čuvare zakona koji su obavljali svoju dužnost prema sudbenom nalogu saveznoga okružnog suda u Fort Smithu i zbog toga ćete krivično odgovarati — objašnjavao je i mirio Indijance kapetan Millar Stone, a zatim se okrenuo pristašama starog Adlera.

— I vi ste u gadnom škripcu. Na obje strane već ima dvanaest mrtvih, uključujući i saveznog šerifa Parra. A ima i mnogo ranjenih. Što mislite, tko će pobijediti?

Optužbe su počele pljuštati s obje strane.

— Pomoćnici šerifa ostavili su konje u šumarku, nahrupili u učionicu i počeli ubijati ljude! — doviknuo je vođa Indijanaca kapetan Stoneu.

— Nije istina! Dvoubojica je zapucao prvi — odgovorio mu je neki prijatelj starog Adlera. — Ja sam ga vidjela kad je zapucao. Pogodio je mog nećaka Johna ravno u lice iz nepos-

redne blizine — derala se neka debela žena.

— Bila je tolika gužva da su cijevi pištolja doticale one koji su padali ustrijeljeni!

— Ušasna, zaglušna pucnjava. U ušima mi još zveči — vikala je histerična Indijanka.

— Istrčao sam iz učionice. Netko je pucao iza mene.

— Svi su pohrlili van. Zrna su nam zviždala oko glave!

— Sudac Valley je znao što će se dogoditi, stoga je i premjestio sudnicu u učionicu škole.

— Ne može ih nitko odbiti kad se zavuku među nas i pucaju cijelo vrijeme!

Johnson je držao ruku uz držak revolvera, za svaki slučaj ako netko pripuca. Vidio je da su Mutt i Lee također bili pripravnici na najgore.

— Sudac Valley bi oslobodio optuženog! Stoga je i odredio da se suđenje održi u indijanskom selu. Bojao se da sudac Parker ne objesi Hvatača u Fort Smithu!

— Za Indijance samo indijanski sud! To nam jamči i povelja o našim slobodama i pravima! — povikao je iz sveg glasa neki prijatelj Hvatača Dvoubojice.

— Nitko se ne može jače zakrviti negoli Indijanci međusobno — ušutkao ih je kapetan Stone — a to potvrđuje i ovo divljačko deranje. Što ste postigli time što se derete jedni na druge i što se uzajamno ubijate? Pogledajte, rodaci tuguju za svojim milima i dragima. Dosta je bilo toga! Razidite se i vratite se svojim kućama. Ovdje nećete ništa riješiti. Ponesite sa sobom svoje mrtve i ranjene. Ja i moji stražari iz lake konjice ostat ćemo ovdje s onima za koje nema tko da se pobrine.

I svi se pokrenuše kao jedan. Četiri stražara pomagala su Indijancima,

mješancima i bijelcima da utovare na kola mrtve i ranjene. Čak i oni najratoborniji odjednom su se smekšali i pomagali se uzajamno, bez riječi, ozbiljna lica.

Johnson je pošao u učionicu za Muttom i Stoneom. Tijelo suca Valleyja, celave glave, staro i mlohavo debelo, ležalo je uz stol učitelja. Nasuprot njemu, preko malena stolića za kojim je sjedila obrana optuženog, pravilo se tijelo mladog Dvoubojice, voštano bijela mrtva lica.

— A što ćemo... s njim? — upitao je neki Adlerov prijatelj dok je pokazivao prstom u saveznog šerifa Fletchera Parra, koji je ležao uz vrata u lokvi krvi.

— Naša briga! — odbrusio mu je Millar Stone.

Najprije su s poprišta otišla kola, a za njima osamljeni konjanici, svatko u svom smjeru. Kad je školsko dvorište ostalo prazno, na pragu učionice pojavio se Lee Dewey.

— Gospode, kakav pokolj! A zašto, molim vas?! — zavapio je bespomoćno.

Tiho stenjanje začulo se iza vrata. Dewey se vratio u učionicu čim ga je čuo, a kad su za njim ušli i ostali, Lee je već klečao uz ranjenog šerifa Fletchera Parra.

— Kako teško umiru ti savezni šerifi iz Fort Smitha — prošaptao je podrugljivo kapetan Stone.

Zrno je otvorilo veliku ranu na šerifovoj glavi točno iznad desnog uha, ali šerif je još bio živ. Otvorio je oči i začuđeno se zagledao u indijanske stražare oko sebe.

— E, pa da vam odmah odgovorim na pitanje koje mi još niste ni postavili — rekao mu je kapetan indijanske straže Millar Stone — stari Adler, Hvatač Dvoubojica i većina vaših pomoćnika su mrtvi. Parnica je tako završena. A sada ćemo vam povezati

ranu. Molim vas, momci, pomozite mi — pozvao je Stone svoje stražare.

Glava šerifa Parra bila je toliko povita da je šešir morao ponijeti u ruci. Fletcher Parr je tvrdio da je dovoljno jak da sam može odjahati pošto se zahvalio četvorici lakih konjanika iz indijanske straže na pomoći koju su mu pružili.

* * *

Nathan Able sjedio je neko vrijeme potišten i šutke za svojim pisaćim stolom pošto je saslušao izvještaj kaptana Millara Stonea.

— Jamačno, uslijedit će službena istraga toga cijelog nemilog događaja, ali sumnjam da će ga ikad itko moći razriješiti. Kladim se — zaključio je povjerenik Nathan Able — da se Fort Smith nikad više neće pokušati tako grubo miješati u parnice indijanskih plemenskih sudova.

Johnson je sve to vrijeme piljio u daleko obzorje kroz prozor povjerenikova ureda. Prema povelji potpisanoj poslije građanskog rata, pet indijanskih plemena dobilo je pravo da održavaju red i mir na svojem području. Sukobi su nastajali jer indijanski stražari nisu smjeli zatvarati bijelce bez obzira na težinu optužbe. Indijanski su sudovi smjeli suditi samo Indijancima. Savezni sud imao je sudsku ovlast nad bijelcima. A stari je Adler bio bijelac. Premda je Ci-ne-na, njegova mlada i lijepa žena ubijena kad je Dvoubojica zapucao na starog Adlera i promašio, savezni je sud smatrao taj promašaj važnijim od ubojstva lijepe Ci-ne-ne. Ona je bila samo Indijanka.

Premda ga je u duši mučila ta nepravедnost, Johnson se s njom morao pomiriti. Nevolja indijanskog naroda, još možda gora od te, bijaše viski.

Kao da je pronikao u Johnsonove misli, kapetan Millar Stone reče: — Stoga se sada moramo dati u potjeru

za onima koji proizvode i prodaju Indijancima žestoka pića.

Na te je riječi Nathan Able samo potvrdno kimnuo glavom.

— Ali morate biti vrlo oprezni. Još se nije stišalo uzbuđenje zbog dodjele zemljišta novim bijelim doseljenicima. Čaknute Zmije uz rijeku Eufaula glavni su bundžije, a visoki im je osnovni poticaj. Javili su mi da prijetite smrću svakom Indijancu iz plemena Krik koji se složi s dodjelom zemlje bijelim doseljenicima, ili uposli bijela kravara. Onome tko im se suprotstavi pale sijeno, a i kuće. Viski ih je posvema zaludio — rekao je Nathan Able indijanskim stražarima.

— Morate znati — upozorio ga je kapetan Millar Stone — kad se bijelac opije, viski utopi u sebi sloj ili dva njegove kulture i civilizacije. Skinete li sloj ili dva s nekih civiliziranih Indijanaca, ispod njega neće ništa ostati doli gola divljaštva. Stoga moramo uništiti svaku pecaru viskija.

— A što ako nas telegrafisti tuže u Fort Smithu?

— A što će biti s nama, nastave li se Indijanci opijati? — počeo je Nathan Able uz tužan osmijeh. — Ljudi nemaju zdravstvene zaštite, pritišću nas novi doseljenici, nemamo novca za škole. Tko onda da sebi još tare glavu s nekakvim tužbama? Neka tuže, ako hoće! Vi se vratite u svoja plemena i tamo otkrijte pecare i trgovce viskijem. Ako su Indijanci, odmah ih uhapsite i prolijte im viski. Ako su bijelci, meni ih prijavite — naredio im je povjerenik kad je ustao od stola.

Johnson je otišao u kuhinju. Stone, Kiley i Dewey vratit će se u svoja plemena i posjetiti svoje obitelji. A koga on da posjeti?

Tetka Keretu pekla je slatke uštipke. Ukrao je jedan.

— Policajac, pa krade! — opsovala ga je s puno prezira, a Johnson joj se nasmiješio i lopovski namignuo.

— Zar gospoda Able Able nikad ne radi u kuhinji?

— Ona podučava djecu u školi, a ja kuham.

— Što misliš, tetko, gdje bi žedan čovjek mogao kupiti viskija? — upitao ju je Johnson jer je znao da k njoj navrate žene iz svih krajeva rezervata na razgovor i ogovaranja kad dođu u grad u kupnju.

— Ne samo da kradeš, nego se i opi-jaš — prekorila ga strogo.

— Ne bih ja kupio samo jednu bocu već cijelu bačvu.

— E baš mi ti i izgledaš kao neka vajna pijanica.

— Ne bih ja sam sve to iskapio odjednom — opravdavao se Johnson.

Prišla mu je i rekla povjerljivo tihim glasom:

— Neki dan sam nahranila u dvorištu nekoliko protuha i čula sam što su pričali. Jedan je rekao da viskija ima blizu Youngerovee okuke niz rijeku Canadian oko Poruma* Peče ga neki bijelac. Johnson je značajno naprčio usta kad je to čuo. Pošto je oblizao šećer s prstiju, izašao je u dvorište. Tetka Keretu išetala je za njim.

— Nadam se da ćeš ga tamo naći koliko možeš polokati — dobacila mu je podrugljivo dok je uzjahivao svog šarca.

Tri je dana jahao prema jugu. Tek treći dan stigao je u Tamahu i potražio zgarišta spaljenih kuća. Nije ih našao. Andy V'lkan, mješanac iz plemena Krik, pokazao mu je spaljena polja i stogove sijena, te kazao da mu Čaknute Zmije prijetite da će mu spaliti i kuću. Andy je odobrava dodjeljivanje zemlje bijelim doseljenicima.

* Porum — naselje od 700 stanovnika u blizini Muskogee (op. ur.)

Johnson je odjahao šuteći iz V'lkanaova dvorišta. On je bio protiv toga da se indijanska zemlja dodjeljuje bijelim doseljenicima. Pristajao je uz mišljenje starih Indijanaca, koji su tvrdili da se majčica zemlja ne smije komadati. Koje bi dijete željelo da mu se majka raskomada, kako bi svatko od njihove braće i sestara dobio komadić?

Zasad još, pomislio je, Indijanci mogu otjerati bijele doseljenike preko granice svog rezervata. No pri toj se pomisli odmah i trgnuo. Sjetio se Silana Lewisa i njegove kćeri Marthe.

Čim završim ovaj zadatak, zaključio je, odjahat ću natrag do njih i opomenuti ih da moraju odande otići.

Rijeku Canadian prešao je nešto niže od njezina ušća u rijeku Arkansas, pa udario prema Youngerovoj okuci.

III

Učinilo mu se da još nikad nije jahao kroz tako gustu šumu, s tako debelim stablima. Gotovo cijeli dan projahao je uspinjući se uzbrdice, a što se više uspinjao i borovi su bivali sve viši. Sjahao je na vrhu brijega i uzverao se na najviše stablo da pregleda okoliš. Tražio je dim na obzorju. Ugleđao ga je tek u predvečerje. Dizao se u tanahnom krivudavom stupiću iznad doline i vijugao u mračnjavu šumu.

Toliko je bio tanak da ga je jedva razabirao u plavom ozonskom ozračju. Pošto je dobro upamtio mjesto s kojega se dim uzdizao, sišao je sa stabla.

Jašući oprezno korakom, naišao je najprije na suho korito potoka. I dok je napredovao suhopotočinom, ujahao je u usku guduru, što se sužavala u usjek klanca visokih stijena. Sagnuo se i

dobro proučavao tragove na kamenom tlu stijene. Kad je stigao u guštik niskih borića, sjahao je, privezao šarca za borić i nastavio dalje pješice.

Čuo je prije nego što je vidio brzac milozvučno žuborenje izvorske vode što se lomila u kamenito korito. Pecara viskija bila je smještena na najpogodnijem mjestu. Sve je bilo tamo na okupu: bačve s uzavrelim sladom i veliki bakreni kotao.

Johnson je legao u skrovište među stijenama i pogledom tražio pecatelja viskija. Gdje li se samo sakrio, pomisli Johnson. Iz iskustva je znao da krijumčari viskija bježe kao vrag od tamjana čim nanjuše indijanskog stražara iz lake konjice.

Osim kapkanja vode ništa se drugo nije čulo. Čak su i ptice utihnule i prestale veselo cvrkutati. Johnson polagano izvuče svoj stari kolt. Držao ga je objema rukama i polagano podigao dok je ciljao u bakreni kotao.

— Neee — poluglasno je netko otegnuo iza Johnsonovih leđa.

— Johnson je znao da se u tom trenu ne smije naglo pomaknuti. Stoga je polagano okrenuo samo glavu dok nije ugledao patuljka. Sjedio je na stijeni iznad njega s lijeve strane. Johnson je u čudu razrogačio oči, jer još nikad nije vidio patuljka bijele kože. U svim pričama koje je u djetinjstvu čuo, šumske vile i vilenjaci bijahu uvijek Indijanci.

A taj je bio bijelac, grbav čovječuljak, celav kao bundeva. Zlobno mu se cerekao dok je držao pušku šarpericu, koja je bila viša od njega. Položio ju je zatim na stijenu, uperivši joj cijev ravno u ispruženu Johnsonovu trticu. Čovječuljak je bio u dronjcima. Na prvi se pogled činilo da mu je odijelo zakrpa na zakrpi.

— Tko si ti? — upitao ga Johnson pomalo uplašeno.

— Imena više nemam, al' starog sam kova, stoga me svi zovu Sova — zapjevušio je patuljak.

— Starče, to što tu radiš zabranjeno je. Kazna te čeka — opomenuo ga je Johnson.

— Neka — nastavio je starac u stihu. — Ti meni da zakon kažeš, a svom povjereniku lažeš. Martha ti se po glavi mota, Lewisova kći pamet ti smota.

Johnson osta osupnut. Svašta je on već čuo o tim vilenjacima i njihovim nadnaravnim moćima. Nije ipak mogao vjerovati svojim ušima. Prestrašio se starčeve vidovitosti. Zaključio je stoga da je najbolje da se s tim starim vragom ne hvata ukoštac.

— Ruka ruku mijе. Zaboravi što sam rekao, Sova. Idem ja — izustio je nekako nerado Johnson Lott.

— I ne vraćaj se više i nikome ni riječi, jer nitko me ne prijeći, pa ću povjereniku sve o Marthi reći — otpjevuši mu patuljak prijetećim glasom.

Johnson je pomirljivo spremio kolt u korice. Ustao je, otresao prašinu sa sebe, te pošao po šarca. I premda se plašio da će mu starac spraišiti olovo u stražnjicu, umjesto pucnja čuo je za sobom stihove u sroku:

— Jezik za zube i pamet u glavu, ako želiš Marthu živu i zdravu!

Johnson se nije ni osvrnuo za sobom. Mahnuo je samo rukom u znak pozdrava. Zajahao je šarca dok je pokušavao u sebi zatomiti drevno indijansko praznovjerje o vilenjacima i vukodlacima što ljudima čitaju misli i osjećaje. Odlučio je da posjeti Lewisove prije nego što ih prijavi povjereniku Nathanu Ableu.

Marthu je zatekao vrlo uzbudenu. Dok je čistila brvnaru, u staroj je škripi našla službeni dopis koji je dobio Coy prije nego što je bio izagnan iz brvnare. Pokazala je dopis Johnsonu Lottu.

— Oprosti, Martha, znaš — zamuckivao je Johnson, jer ga je bilo stid to priznati — ali ja ne znam čitati.

Martha je položila dopis na stol, poravnala ga rukom i glasno i jasno pročitala:

»Daje se na znanje gospodiđu Cuyu i njegovoj ženi da su se bespravno naselili na indijanskoj zemlji i stoga im se naređuje da se odmah isele u granice Sjedinjenih Država ili neko drugo područje koje ne pripada Indijancima. Donosioci ovog dopisa ovlašteni su da prestupnike isele i silom ako se suprotstave ovom nalogu.

(Potpisani) Sam'l Čč-kote, poglavica plemena Krik, Nathan Able, povjerenik za indijanska plemena Čeroki, Čokto, Seminola, Čikaso i Krik.*

Johnson je protrnuo. Znao je da više nema kamo i da joj sve mora priznati. Sjetio se nesretnog Coya i pogledao u stranu, da ne mora Marthi gledati u oči.

— Možda indijanske vlasti s vama neće biti tako okrutne — čuo je samog sebe kako govori.

— A gdje bih mogao naći poglavicu Samuela Ččkotea i povjerenika Nathana Able da s njima porazgovaram? — oglasio se odjednom otac Marthe Silan Leiws, koji je nečujno ušao u sobu, pa nastavio: — Mi smo došli ovamo s dobrim namjerama, no, ako nismo dobrodošli, otići ćemo, unatoč onomu što smo sve već ovdje učinili.

— Pa, pokažite mi što ste učinili — jedva je dočekao Johnson.

— Vrlo rado — rekao je Silan Lewis, pa se obratio Marthi: — Vratit ćemo se do večere, kćeri.

Dok su šetali poljem, i kad mu je Silan Lewis pokazao što su sve podigli u dvorištu i posadili u polju, Johnson je počeo pomalo smeteno:

— Znate, gospodine Lewise, ja sam se ovdje zaustavio na putu u Muskon-gee. Tamo ću se sastati s našim povje-

renikom Nathanom Ableom. Reći ću mu i koju riječ za vas. Jer ne znam da li vi to znadete, ja sam stražar iz indijanske lake konjice, član indijanskog redarstva.

— Znači, vi ste službenik indijanskog povjerenstva? — upitao ga iznenađeno Lewis.

— Ja sam običan stražar. Zapravo, nitko i ništa — reče skromno Johnson Lott kao da se ispričava.

— Drago mi je što ste mi to rekli — priznao mu je Lewis, ali tu je njihov razgovor i zapeo.

— Krenuli su se i pošli natrag prema kući. Martha ih je čekala s večerom. Lice joj je bilo rumeno od vatre u ognjištu. I dok se Silan Lewis umivao u dvorištu, Johnson je ostao sâm s djevojkom u kući.

— Sjednite, gospodine Lotte — rekla mu je ljubaznim glasom, pa nadovezala: — Možemo vas opet ponuditi samo umakom od divljači. Dogodine, kad uštedimo nešto novca, kupit ćemo prase.

Poslije večere Martha je oprala sude u kabliču i sjela zatim za stol. Pred sebe je stavila komad papira.

— Sad ćete naučiti kako se pišu slova — rekla je Johnsonu. I prije nego što se on mogao tome usprotiviti, ona ih je već počela ispisivati. Njegova je ruka slijedila njezinu, dok mu je srce ludački kucalo od uzbuđenja.

Vrijeme im je prolazilo a da toga uopće nisu bili svjesni.

— Imate dara za umjetnika. Ruke su vam kao stvorene za crtanje. Slova pišete pravim krasopisom. Jeste li ikad crtali? — upitala ga kad je donijela knjigu sa crtežima ptica. Kad je u njoj ugledao sovu, Johnson se sjetio celavog patuljka krijumčara viskija i spopala ga je griznja savjesti i srce mu obavila neka tuga, jer je znao da će Čč-kote i Nathan Able kad-tad čuti

za nove doseljenike u Gomettovoj brvnari i narediti mu da ih otjera iz indijanskog rezervata.

— Kasno je — rekla je napokon Martha — prespavat ćete s nama. Legnite u moj krevet, ja ću spavati na slamarici na podu.

Sama pomisao da će spavati u njezinu krevetu, posve ga je pomutila. A pomisao da će spavati s njom pod istim krovom, gotovo mu je oduzela dar govora.

— Da, pa da — počeo je zamuckivati — i ja, mislio sam prespavati negdje ovdje, ali vani u dvorištu, na sjeniku čak, jer čim prvi pijevci zakukuricu, ja moram na put. A i navikao sam da sa s jednim otvorenim okom.

Požurio je na dvorište i prostro sebi gunj pod stari hrast, tik do korala. Čim se umotao, zaspao je i sanjao o lijepoj i vitkoj Marthi koja mu je zarobila srce.

Ustao je u cik zore, ali nije otputovao. Ostao je s Lewisovima i pomagao im u radovima i oko gospodarstva, ne samo stoga što je to želio nego i stoga što nije mogao otići od lijepe Marthe Lewis.

Oko podneva Martha ga je pozvala u kuću i ponovo ga učila čitati i pisati, što je pred Johnsonom otvorilo jedan novi nepoznati svijet, koji sve ljude općini kad jednom postanu pismeni.

Poslijepodne su proveli sve troje zajedno. Sadili su kukuruz u polju, a Silan Lewis im je pri radu pričao o radostima ratarskog života. Njegove su riječi podsjećale Johnsona na mudrovanja starih Indijanaca koji su se klanjali suncu i koji su obožavali majčicu zemlju što ih je hranila.

Tek kad je sunce zašlo, Johnson je raspregao mazge i poveo ih na potok da se napoje. Za njim su došli Martha i njezin otac. Razdvojili su se, odabrali samotna mjesta gdje ih nitko nije mogao vidjeti, pa se okupali i sa

sebe sprali znoj i prljaštinu. Zajedno su se vratili u brvnaru na večeru prije učenja i spavanja.

— Sutra doista moram dalje — najavio je Johnson tužnim glasom poslije obuke u čitanju i pisanju.

Proveo je nemirnu noć, prevrćući se s boka na bok pod svojim gunjem. Poslije zajutarka Martha ga je ispratila na dvorište. Rastanak im je bio težak.

— Nadam se da ćete nas uskoro opet posjetiti — rekla mu je Martha uz usiljen osmijeh.

Johnson je samo kimnuo glavom želeći da se ne doima odveć potišten, premda nije znao kad će joj se vratiti. Ni Martha, a ni njezin otac, ni jednom jedinom riječi nisu spomenuli povjerenika Nathana Ablea. A nisu ni zamolili Lotta da za njih kaže koju riječ povjereniku kako bi ostali na indijanskoj zemlji. Johnson je znao da oni to nisu spomenuli jer su i bez toga bili sigurni da će učiniti samo ono što mu je i dužnost. Njihovo uvjerenje da će Johnson za njih isposlovati dopuštenje da ostanu u rezervatu bijaše za nj nešto gotovo nemoguće, ali on im se to nije usudio reći.

— Dođite opet uskoro, inače ćete zaboraviti slova koja ste već naučili!

— Martha je za njim gorljivo doviknula.

Domahnuo im je bez riječi i odjahao. Nikakva spasonosna misao nije mu tada padala na um. Pustio je šarca da kaska nizbridice prema cesti za Teksas, a tada umjesto da skrene na sjever prema gradu Muskongee, Johnson udari na jug prema gradu Čč-kotah.

Nadao se da će tamo naći starog poglavicu Čč-kotea. Poglavica Čč-kote je i uposlio Johnsona u lakoj konjici indijanskog redarstva kao stražara. Poput većine plemenskih mudraca, poglavica plemena Krik imao je moć

da čita misli svojih podanika bez obzira na to koliko bezbrižan i veseo bijaše izgled njihovih lica i bez obzira na ono što biste mu rekli.

Johnson je tada bio siguran da nikad neće moći dragovoljno izdati nazočnost Lewisovih na indijanskoj zemlji. A nije mogao sebi razumno objasniti i što je to što ga tako neodoljivo k njima privlači. Najgore od svega, vile-njak Sova imao ga je u šaci. Bijaše to, znao je Johnson Lott, stražar lake konjice indijanskog redarstva, mnogo ozbiljnije zanemarivanje dužnosti prešuti li da je uhvatio krijumčara viskija na djelu negoli da zataji prisutnost bijelih doseljenika u indijanskom rezervatu. Viski je za Indijance bio najgora pošast od svih koje su sa sobom donijeli bijelci.

Glavni stan plemena Krik bio je u Okmulgee i Čč-kotea bi mogao tamo zateći, ali, osim u vrijeme zasjedanju Sabora poglavica i Sabora ratnika, poglavica je najradije boravio u svojoj odvjetničkoj pisarnici u starom indijanskom gradu koji je dobio i ime njemu u čast. Stoga je Johnson podbo šarca i odjezdio prema jugu u grad Čč-kotah.

Odmah se razvedrio kad je vidio da je u grad stigao na sajmeni dan. Maleno indijansko trgovište Čč-kotah vrvjelo je Indijancima. Čč-kote će zaci-jelo biti u gradu na sajmeni dan, kao što mora biti i u dane kad tamo zasjeda vrhovni sud. Neobična nada ispunila je i srce Johnsona Lotta, nada da će možda poglavica prozreti njegove misli i nekako iz njega izvući istinu, unatoč njegovoj nakani da je zataji. Možda će onda Čč-kote imati i neki prijedlog kako da se što bezbolnije riješi pitanje boravka Lewisovih na indijanskoj zemlji.

Grad Čč-kotah bijaše utemeljen davno prije nego što je u njega stigla željeznica, pa je na njoj ležao pod pra-

vim kutevima. Johnson skrene na zapad iz glavne ulice koja se zvala Meskolvi-Oak do privezišta ispred prodavaonice mješovitom robom na kraju blika. Tamo je zavezao šarca i popeo se vanjskim otvorenim stubama do odvjetničke pisarnice na prvom katu drvene kuće.

SAM'L CČ-KOTE, ODVJETNIK, pisalo je zlatnim kićenim slovima na mlječnom hrapavom staklu ulaznih vrata na prvom katu. Johnson je bio vrlo ponosan što je prvi put u životu prepoznao slova na vratima i njihovo značenje, premda je otprije znao da je poglavica Cč-kote pravnik i odvjetnik.

Samouvjereno je ušao u pisarnicu, bez kucanja i ostalih drugih formalnosti. Čekaonica je zjapila prazna. U velikom uredu nalijevo, Cč-kotin pisar škrabao je nešto gušćim perom po papiru. Nadesno bijaše osobni ured poglavice Cč-kotea, gdje je on primao stranke. Poglavica je bio u sobi. Sjedio je za velikim pisaćim stolom i također nešto pisao. Pogledali su se kad je poglavica podigao glavu.

Pisar je ustao da upita Johnsona što želi, ali poglavica ga je odmah prepoznao i domahnuo mu rukom da pride, doviknuvši mu:

— Dobro došao, stražaru Lotte, udi! Slobodno udi!

Samuel Cč-kote bijaše čovjek niska rasta, slabušne građe u usporedbi sa Johnsonom, koji bijaše pravi gorostas. Kosa mu je bila rijetka i ravna. Visjela mu je niz vrat sve do tvrdoga bijelog ovratnika. Rijedak, štrljast brk, pokrivao mu je gornju usnu iznad šiljate sijede kozje bradice.

Poglavica nije ustao. Nagnuo se prema Johnsonu i pružio mu obje ruke. Rukovao se s njime mekano i blago, po indijanskom običaju: uz lagan stisak ruku propitivao se za njegovo zdravlje. I prije nego što je John-

som dospio da mu odgovori, Cč-kote je nastavio:

— Prava sreća što si danas naišao ovamo. Laki konjanik Buck Tom iz plemena Čokto došao je u grad po namirnice i zalihe i da pojede pristojan ručak, kako on veli. Svakog časa će se vratiti ovamo.

Cč-kote pokaza zatim rukom na pismo na pisaćem stolu.

— Evo, pišem Nathanu Ableu i molim ga za tvoju pomoć čim budeš slobodan. Ratnici iz plemena Čaknuta Zmija sve su nemirniji i nepokorniji zbog dodjeljivanja naše zemlje bijelim doseljenicima. Znam da ti poznaješ te ratnike bolje od bilo kojega drugog čovjeka i da s njima ponajviše suosjećaš. Moramo s njima započeti pregovore prije nego što se otvoreno pobune. Teško je znati u kakvom su raspoloženju ovih dana, no svejedno, uvjeren sam da Bucka Toma moram odmah tamo poslati.

Cč-kote potrese zabrinuto glavom.

— Došla su teška vremena čovjek naprosto ne zna gdje da prije gasi vatru, ali čim se Tom vrati... pa, baš dobro, evo ga, upravo dolazi. Poslušaj što će ti on reći, dok ja ne završim ovo pismo povjereniku.

IV

Johnson se zabaljio u ružno lice Bucka Toma, koje mu se smiješilo iz čekaonice kad se poglavica Cč-kote vratio pisanju pisma.

— Dobro. Dodi ovamo, što si se ukipio?! — doviknuo mu je Buck Tom, Indijanac iz plemena Čokto i mahnio mu rukom.

Johnson je ušao u čekaonicu i tiho zatvorio vrata za sobom.

— Dobro! Što je dobro? Ja sam došao da porazgovaram s poglavicom, a sad moram slušati tvoje brbljarije.

— Znao sam da ćeš do poglavice da ga izvijestiš o svojim junačkim djelima. Stoga sam i došao ovamo — nacerio mu se Buck Tom.

— A što hoćeš od mene, vraču? — upita ga Johnson.

— Nisam više vrač. Običan sam stražar kao i ti. Zapravo, smiješno je da su najstariji i najmlađi konjanik obojica samo obični stražari — reče Buck i udari u gromoglasan smijeh.

— Ti bi se smijao i da ti Komanči sjeckaju odreske s podrebrice, jer bi mislio da te samo škaklju — odvrati mu prostodušno Johnson, pa pokaže glavom prema zatvorenim vratima sobe u kojoj je sjedio poglavica Čč-kote: — Poglavica misli da nema ničega smiješnog u zadatku zbog kojeg si došao po mene.

— I nema — priznao mu je uz smijesak Buck Tom. — Dapače, zadatak je vrlo opasan. Shelyb McIntyre i Tim Gale podižu ogradu od bodljikave žice preko gore Arbuckle dok se Millar, Mutt, Lee, ja i ti spremamo da pođemo tamo sa škarama za sjećanje žice u našim bisagama.

— Odjednom svaki usrani rančer hoće rastegnuti žicu preko indijanske zemlje — zagundao je mrzovoljno Johnson.

— A pomaže im Shelbyjev brat sa šest ili osam kauboja — obavijestio ga je Buck Tom.

— Dovoljno ih je da nam zadaju mukotrpnog posla — zamišljeno će Johnson, pa još jednom pogleda zatvorena vrata sobe poglavice Čč-kotea. Ako nisam imao prilike da s njim otvoreno govorim o Lewisu, nisam mu mogao ni kazati što sam htio, zaključio je Johnson u sebi.

— Dobro, Buck, podimo. Dužnost nas zove — izjavio je Johnson odlučnim glasom.

— McIntyreovi i Gale — naglasio je Buck dok su silazili stubama prema

svojim konjima — jure za svojim govedima, koja bježe na sjever zbog suše u potrazi za vodom i travom.

— Svejedno, ne smiju ograditi žicom indijanski teritorij, pa da se zemlja i osuši u pustinju i premda su se oženili Indijankama iz plemena Čikaso.

— I staze za Chisholm sve su nepriступačnije — nastavio je nevezano Buck. — Stada iz Teksasa teško se probijaju preko naših krajeva u potrazi za vodom i travom. Previše ih ima i prečesto dolaze. Popasla su već svu travu do korijena. Neke Shelbyjeve krave, a još više Galeovih, čini mi se, jer su nešto zapadnije, upadaju u stada u prolazu, pa ih goniči onda otjeraju u Abilene i ondje prodaju. Shelby i Gale tako gube znatan novac.

— Ali oni su se oženili Indijankama iz plemena Čikaso i stoga ih nitko ne može odande otjerati, a sve samo stoga da bi se obogatili trgovanjem stokom — napomenuo je Johnson Lott s natruhom zlobe.

Dva stražara iz indijanskog redarstva jahala su iz grada. Johnson je nastavio svojim klevetničkim optužbama protiv bijelih muškaraca koji su uzeli Indijanke za žene iz sasvim sebičnih razloga, a posebice se okomio na McIntyreove:

— Usalili su se i postali drski.

— Wayne McIntyre nije debeo čovjek — protuslovio mu je Buck Tom i nasmijao mu se u brk.

— Prljava, smrdljiva svinja — prezrivo zaključio Johnson kad su okrenuli prema jugu uz željezničku prugu.

— Čudno — nadovezao je Buck Tom uz osmijeh oko usana — tih bijelaca što su se oženili Indijankama ima kao gljiva poslije kiše, a ja još nikad nisam čuo da je Indijanac dobio bijelu ženu. Misliš li ti da je to stoga što se bijelcima svidaju Indijanke, ili stoga što im one donose i miraz dopu-

štenje da se smiju naseliti na indijanskoj zemlji? Ili su možda naši momci odveć plahi? Ili nas bijele djevojke smatraju prostacima i nedovoljno otmjenim ženicama?

Dok su jahali mimo tovarna kolodvora, prošli su i pokraj teretnih stočnih vagona koje su malene lokomotive prebacivale s kolosijeka na kolosijek i prekapčale u dugačak vlak. Ni huka lokomotive, ni zveketanje vagona nisu pobrkali misli u Johnsonovoj glavi, a nisu zatomili ni jad u njegovoj duši. U tom mu se času činilo posve prirodnim da Martha Lewis i njega smatra neotmjenim i nepismenim prostakom, unatoč njezinu veselu i ljubaznom ophođenju s njime.

Čuli su i glas prekupca stoke, dražbovatelja i u torovima s druge strane pruge. I Johnson se u tom trenu prenuo iz svog snatrenja, zaboravio na beznadnost Lewisovih nadanja. Još koji mjesec ili dva, pomislio je Johnson, i ovi će vlakovi potpuno zamijeniti gonjenje stada preko prerije, a cijeli će taj proces još više ubrzati ljudi poput McIntyrea i Galea ... ako im dopusti da podižu ograde od žice preko prerije.

— Gdje nas čekaju Millar i Mutt?

— upitao je Johnson.

— Kod ljekovitih izvora, nedaleko od Arbucklea.

Još jedan cijeli dan jahali su prema jugu i cesti za Teksas.

Prenoćili su uz potok San Bois. Pošto su rasedlali konje, Johnson je izvadio par starih mokasina iz bisaga i obuo ih da odmori noge koje su mu cijeli dan stiskale vojničke čizme. Upecali su nekoliko pastrva i ispekli ih na slanini u tavi.

— Jesi li uhvatio koga u krijumčarenju viskija? — upitao ga je Buck dok je pržio pastrve.

— I jesam i nisam. Našao sam samo tragove. A ti?

— Čikaso Indinaci ne vole baš viski — odgovori mu Buck Tom. — A nije im ni teško preplivati Crvenu rijeku i kupiti ga u Teksasu, ako hoće. Boce sakriju u sare čizama. Jednu za sebe, a drugu prodaju. Pregalopiraju plicak kao sumanuti, noću ili dok pljušti kiša. Katkad ih uhvatimo, a katkad nam umaknu.

Sutradan ujutro skrenuli su sa ceste za Teksas kod McAlesterove prodavaonice i odjezdili preko brda dalje prema zapadu, dok im je u ušima zvijsao snažan sjeverac koji je čak polijegao travu pred njima u svakoj gudurini.

— A zašto se više ne baviš vradžbinama? — upitao je Johnson Bucka da nekako prikrati vrijeme.

— Upoznao sam nekog misionara, pravog sveca u postaji Boggy — Počeo mu je objašnjavati Buck Tom — i on me naučio propovijedati. Čim uništimo štetočine u indijanskom rezervatu, ostavit ću laku konjicu i postat ću propovjednik.

— Čuo sam ja već dosta tih propovijedi — priznao mu je Johnson — ali ništa nema boljeg od igre loptom u prirodi. Umor istjera iz tebe sve zle misli.

No Buck Tom je priznao da i on uživa u dobroj igri loptom:

— Nema ničeg ljepšeg nego kad utjeraš loptu u gol. Doista, imaš pravo. Tada zaboraviš na sve podlosti i divno osjećaš. No, nevolja je u tome što u igri mnogi nastradaju, a neki i poginu. A to se ne slaže s učenjem mog ispovjednika.

Vjetar se stišao tek u predvečerje. Zapuhavao ih je vonj sumpora s ljekovitih izvora. Pošli su uz vrludav potok Honey, tražeći Millara i Mutta. Stigli su uz izvor Buffalo, gdje je plin u mjehurićima izbijao iz vode.

— Te mjehuriće možeš zapaliti pri neseš li zublju iznad vode — rekao im je Buck Tom.

— Sad nemamo vremena za takve gluposti — odsijekao mu je Johnson.

Odjahali su nizbrdice uz brzac. Zao-krenuli su pošto su prošli izvor Ante-ropa, gdje je golem vrutak bijele vode šiktao iz usta u stijeni uz zaglušnu bu-jicu što se lomila nizbrdice u potok Honey.

— Ovdje nikog nema — obznanio je Buck ono što je svima bilo očito.

Stoga su odjahali do Smrdljivih iz-voja. Tamo, u smradu supornih gej-zira, našli su Millara i Muttu. Odma-rali su se ispod izbočine strme obale i pili ljekovitu vodu.

— Doimate se kao dvojica bolesnih prastarih plemenskih poglavica — našalio se Buck Tom.

Bijela, mlječna voda, koju su pili iz svojih čaša, smrdila je po gnjilim ja-jima.

— Liječi sve što te boli — samo-pouzdao je izjavio Johnson Lott.

— Boli li te ili ne — podrugljivo je dometnuo Buck.

— A je li nam se javio Lee? — upita Johnson.

— Čeka nas kod slapa A'yo — od-govorio mu je Millar Stone i ustao, pa se potužio: — Bože, kako su mi noge teške, kao da su od olova.

— A koliko se već izležavate ovdje? — upita ga Johnson.

— Četiri ili pet dana, čekali smo vas — odgovori mu Millar Stone, pro-težući ruke i leđa.

— Znaš, dobro su se odmorili i sada su puni poleta — dobaci mu Buck Tom uz smiješak.

— Prestanite već jednom lokati tu vodu! Što je više pijete, to ste opušte-niji, pa ćete zaboraviti sve dužnosti i brige i ulijeniti se — predbacio im je Mutt.

— A žičana će ograda biti sve dulja i dulja — u smijehu će Buck Tom.

— A njih je više, i brže će je podi-zati nego što je mi možemo presjeći — razložno će Millar Stone.

— Pričekaj, pa ćeš vidjeti što sve mogu učiniti dva neškolorana stra-žara — u šali mu dobaci Stone.

— A vaši mili i dragi? Jeste li ih posjetili? — upita ih Johnson.

— Mojih je toliko da im ne možeš pobjeći — odgovorio mu je Millar.

— Dječaci su mi se nešto izduljili i postali su svojeglavi — potužio im se Mutt, ali ne i bez ponosa.

Millar je pograbio gunj podsedlicu i pošao da ga prebaci preko konja, a zatim ga je osedlao. Uzjahao je i potje-rao konja prema zapadu uz visoku strminu. Ostali su pošli bez žurbe za njim. Idućeg dana u osvit zore stigli su do slapova. Noć su prespavali u suhom logoru na bezvodnoj visoravni, podalje od ljekovitih izvora, među trnovitim grmljem.

Grmljavina gorskih slapova bivala je sve zaglušnijom dok su im se konja-nici primicali s nizvodne strane. Kad su ugledali strmoglavi vodopad kroz nagnuta poluoborena debla u bujici poplavljena zavalja, Lee Dewey izja-hao im je u susret.

— Promatram vas cijelo jutro gore sa stijena, iza spilja, gdje je savršeno skrovište. Odozgo sam vidio i postav-ljače ograde od bodljikave žice. Odja-hali su preko hrmati. I već su dobrano odmaknuli preko zapadnog obronka gorja Arbuckles, gotovo u zemlju Komanča.

— A da se još malo strpimo. Možda će Indijanci iz Velike ravni obaviti posao umjesto nas — predložio im je Millar.

— Zaskočit će ih čim ih vide — potvrdio je Lee — i srušit će desetak stupova, i to će biti sve, jer Komanči se brzo zasite teška posla. Nas čeka ono najgore. Mi ćemo najbrže poki-dati žičanu ogradu počnemo li je re-zati od početka do kraja. Presjeći ćemo je između stupova i ostaviti da leži na zemlji.

— Možda ćemo se zakvačiti i s Komančima i s rančerima — reče Mutt, pa skoči sa sedla.

— Što prije počnemo, prije ćemo završiti, ili ćemo ostati bez glava i tako se riješiti svake brige — dobaci im Buck Tom u smijehu.

— Ja još nisam vidio nikakve ograde. Gdje li joj je početak? — upita ih Mutt.

— Odmah iza Washite. Onkraj Indijanskog meridijana — odgovori mu Lee.

— Još četrdesetak kilometara pa smo na žici. Što čekate, momci? Požurite — naredi im smrknuti Millar Stone.

* * *

Gornju i donju žicu ograde presijecali su uza same stupove i ostavljali ležati na zemlji. Radili su u parovima, pa su brzo odmicali od livade na proplanku gdje su ostavili konje da pasu sočnu travu, pošto su im sputali noge. Mutt je za trenutak zastao, obrisao znoj sa čela i zagledao se u njih.

— Onaj se moj ridan, bogme, napucao trave. Trbuh mu se naduo i zakružio kao bačva — rekao je, pa se zatim zagledao u svoje ruke. Mjehuri su već popucali iznad starih žuljeva na dlanovima, a ispod raspukle kože crvenjelo se živo meso. Kako nisu bili naviknuti na takav rad, neprekidno otvaranje i pritiskanje velikih i teških kliješta za presijecanje bodljikave žice nateglo im je mišice i ruke su ih boljele.

— Pazi sad ovo! — gotovo je povikao zaprepašteno Johnson, koji je odmaknuo podalje od ostalih do vrha brežuljka. Dotrčali su za njim. Neda-leko od mjesta na kojem su stajali, niz blagu padinu, na žici su visjele strvine mrtvih kojota. Krzna su im proparali ostrim kljunovima škanjci, koji su se gostili njihovim trulim me-

som. Nosnice im je zapuhavao gadan smrad crkotine.

Pošto je zavezao rubac preko nosa i usta, Millar Stone ih je pošao skidati sa žica i složio ih je u zavjetrinu. Kad se vratio, bio je blijed kao krpa od mučnine.

— Četrnaest jadnih životinja. I one imaju svoje mjesto u prirodi. Kojoti tamane prerijske svisce, koji kolju konje na ispaši. Sad će se prerijski svisci toliko namnožiti da će McIntyreovi i Galeovi kauboји morati dobro paziti na svoje konje da svisci ne osvete ove jadnike.

— Kojoti su svete životinje. Mudre i prepredene. Osvetit će oni svoje mrtve — domentuo je tmurno Buck Tom.

— Što se ti javljaš kad više nisi vrač? — dobacio mu podrugljivo Johnson, premda se u duši slagao s onim što je bio rekao Buck Tom.

No Buck Tom nije više imao vremena odgovoriti Johnsonu na njegovu zajedljivu upadicu. Prekinula ga pucnjava iz pušaka. Johnson se odmah okrenuo prema mjestu gdje su pasli njihovi konji, i to baš u času kad je njegov šarac pao pogođen. I ostali su konji popadali, ali su samo dva ostala ležati nepomično, a drugi su se ranjeni ritali i njištali bolno pokušavajući se osoviti na noge.

Ugledali su odmah i jahače. Izjedili su iz usjeka u šumi i galopirali prema proplanku. Samo su trojica bila naoružana puškama: debeli Shelby McIntyre, njegov brat Wayne, usukana trbuha i kisela lica, i Tim Gale. Jahali su s uperenim puškama prema indijanskim stražarima. Kad su im se približili, stražari su vidjeli da su i ostali kauboји imali puške, ali ih nisu izvukli iz tokova u sedlu. neki su opasali i revolvere.

Johnson je braću McIntyre i Tima Gale poznavao iz videnja. Vidio ih je

jedne subote na sajmu u Tishomogu. Johnson i Lee Dewey došli su održavati red i mir među izmiješanom svjetinom na sajmu.

Mršav i sumoran, Wayne McIntyre jahao je uz bok svoga debelog brata Shelbyja. Braća uopće nisu sličili jedan drugome. Očito, nekako im je uspijevalo trpjeti uz sebe mišićava i mesnatog Tima Galea. Na to ih je tjerala lakomost, jer su željeli da zadrže za sebe veliki dio zemlje plemena Čikaso, na kojoj su njihovi kauboji pasli goveda.

Kauboji koji su izjahali za svojim poslodavcima nisu ostavljali dojam da su baš oduševljeni nasrtom na indijanske stražare. Johnson je bio siguran da ih je ogorčilo divljačko ubijanje konja. No, svejedno, raširili su se u polukrug i opkolili ih, štiteći tako svoje gospodare koji su stajali sučelice kapetanu Millaru Stoneu i njegovoj četi lake konjice. Braća McIntyre i Tim Gale najprije su promotrili štetu na žičanoj ogradi, a zatim se skupili i nešto potihom vijećali nerazgovijetnim siktavognjevnim šaptom.

Johnson je bio svjestan da se u tom trenutku odlučuje o njihovoj sudbini. Pošto su završili vijećanje, rančeri su se ponovo okrenuli indijanskim stražarima. Wayne McIntyre bio je izabran da govori. Dobar izbor, pomislio je Johnson. I Shelby i Tim Gale ostavili bi dojam da blefiraju ispraznim prijetnjama. Mršavi i jarosni asket bio je pak smrtno ozbiljan.

— Ostavljamo vam da odavde otiđete do kraja dana. Vratit ćemo se sutra prije osvita. Budete li još ovdje, završit ćete kao vaši konji.

Ali šarac još nije bio mrtav, vidio je Johnson s mjesta na kojem je stajao. Trzao je nogama kao da hoće ustati. Rančeri i njihovi kauboji, pak, sjedili su u sedlima ispred indijanskih stražara kao da im žele pokazati da ih

mogu, ako hoće, držati kao taoce u tom stavu dok im duša ne izađe na usta, te da im dokažu da ovise o njihovoj, rančerskoj milosti.

Prvi se pokrenuo Wayne McIntyre, a ostali podoše za njim. Johnson je odmah potrčao prema svom šarcu. Ranjeni konj zasopta i klekne na prve noge.

— Tebi je još do soptanja? — žalosnim će glasom Johnson.

Dok su rančeri i njihovi kauboji odmicali u suprotnom smjeru od onog iz kojeg su došli, Johnson izvadi svoj stari kolt iz korica, napne ga, položi cijev iza šarčeva uha i opali. Čim se konj primirio, Johnson uze prekapati po svojim bisagama.

— Što to radiš? — upita ga čudeći Millar Stone.

Johnson izvuče iz bisaga par starih mokasina.

— Idem za njima. Ubit ću ih — prosiktao je Johnson.

Kapetan Millar Stone ustrijelio je još dva teško ranjena konja: Deweyjeva ždrijepca i vitku kobilu Bucka Toma.

— U redu, momci — obratio im se zatim Millar Stone. — Buck i ja idemo na sud u Tishomingo. Mi smo prestari za trčanje. Skupit ćemo potjeru i doći za vama. A vi, kud koji, mili moji. Nije mi ni na kraj pameti da vas sada podučavam što vam je činiti. No, zapamtite, zazirem od umorstava. Možda ih šćepate na nekom prikladnom mjestu. U svakom slučaju, slijedite ih. Može proći i tjedan dana prije nego što se vratimo ovamo s potjerom.

Čim je obuo mokasine, Johnson se dao u trk za rančerima. Dewey i Mutt grabili su za njim. Nitko nije izustio ni riječi. Trčali su u jednoredu prema logoru rančera na kraju žičane ograde.

Johnson je znao da rančeri neće dugo jahati u galopu. Usporit će konjima korak čim stignu u brdovit kraj. I doista, već u prvi sumrak Johnson je razabrao glasove kauboja negdje ispred sebe, a osjetio je u nosnicama i kiseo vonj konjskog znoja. Družba je polagano kaskala prema logoru. Johnson je skrenuo nizbrdice uz sjeverni obronak gore Arkuckles.

Lee i Mutt trčali su za njim već jedan sat otkako su počeli postupno skretati prema zapadu, a zatim opet uzbrdice prema tamnom obzorju kad je sunce zašlo.

Blijedi mjesec izašao je iza njih. Ne posustajući ni trenutka, ponovo su izbili uz žičanu ogradu. Naišli su na naplavinu u duboku usjeku, gdje je bodljikava žica bila pribijena za debele panjeve do dna usjeka.

Gusta ljetna kiša nanijela je granja i smeća oko debelih panjeva u dnu usjeka gdje su Johnson, Mutt i Lee prešli naplavinu. Popeli su se na suprotnom obalu i Johnson se potrbuške priljepio uz kamenu ploču iza oveće stijene. Mutt i Lee legli su uz njega.

— Jesi li siguran da smo ih pretekli? — upita šaptom Dewey.

Johnson samo potvrdno kimne glavom.

— I sada mi njih čekam — mudrovao je Dewey. — Zapucamo li prvi kad ujašu u jarak, sve ćemo ih ucmekati. Tada ćemo mi biti bjegunci, prema zakonima bijela čovjeka, naravno. Jedino čemu se onda možemo veseliti, bit će da će sudac Parker za nas dati podignuti nova novčata vješala u Fort Smithu — dodao je poslije kraće stanke.

— Wolcott Hobart, sudac u plemenu Čikaso u Tishomingu, čovjek je koji će im pravedno suditi — oglasio se ponovo Dewey.

— McIntyre i Tim Gale imaju novac i moć — prosvjedovao je jarnosno Johnson, u kojem je sve kipjelo na osvetu.

— Poznajem ja dobro suca Hobarta. On će već nešto smisliti da osudi te konjoubojice, tako da im ništa neće pomoći: ni njihov novac, ni njihova moć.

— Seminole se nikad ne klone dobre borbe, dakako, ako im se za nju ukaže dobra prilika, ali, svejedno, čini mi se da Dewey mudro zbori — napomenuo je Mutt.

Jahači su im se sve više približavali. Topot kopita njihovih konja jezovito je odjekivao od stijena vapnenca oko naplavine. Došlo je vrijeme odluke.

— Do vraga — zavapio je poluglasno Johnson — ja sam samo samo stražar. Mutt je narednik, a ti si poručnik. Moram vas slušati.

— Ne moraš ako nećeš. Millar nam je rekao da možemo raditi što hoćemo. Prema tome, kako ti odlučiš, ja sam uz tebe — podsjetio ga je Dewey.

— U tebi kola čista indijanska krv, koja te tjera na osvetu. Ako zapucaš, i ja ću — dodao je Mutt.

Johnson je stisnuo zube. U mislima je razgovarao s duhom svoga mrtvog šarca. Ti bezvrijedni šarče, platit će oni meni skupo tvoju krv, rekao je svom konju.

— Bacite oružje! — naredio je Johnson jahačima kad su izbili iznad njegova zaklona na suprotnu obalu.

U sve gušćem mraku, naglo zaustavljeni konji su se uzvrpoljili, a njihovi su se obrisi ocrtavali nasuprot mjesecu iza njih.

Onkraj naplavine čuo se zveket odbačena oružja po kamenju. Na mjesecini Johnson je pomno držao na oku tri rančera dok nisu bacili puške iz toka na sedlu i revolvere iz korica.

Puno napuhavanja, a malo hrabrosti, pomislio je Johnson. Kliznuo je dolje u naplavinu, prešao je i uzeo skupljati odbačeno oružje. Lee i Mutt držali su razoružane jahače na nišanu, a zatim su se spustili niz obalu, pa su i oni prešli naplavinu. Kaubojima su svezali ruke na leđima i povezali im konje u povorku, koja je krenula tromim korakom prema Tishomingu. Kako su imali premalo konja, na svakom su jahala po dva kauboja. Jedan je jahao čak s Wayneom McIntyreom. Shelby i Tim Gale bijahu predebeli i jahali su sami.

Put ih je vodio natrag uz žičanu ogradu dok nisu stigli do mjesta gdje su ležali ustrijeljeni konji. Na svjetlu mjesečine indijanski su stražari kupili svoja sedla i opremu. Pet sedla i vijenac nanizanih pušaka i revolvera njihalo se na jednom jedinom konju.

S odyše ljudi i premalo konja počeli su tapkati kroz noć. Često su se zaustavljali da sjašu, pretovare ili odmore prenakrcane konje. Na potok Mill izbili su oko sedam kilometara južnije od ljekovitih izvora i jahali uz njega sve do njegova ušća u Washitu.

Čim su stigli do Washite, negdje između tri i četiri sata izjutra, okrenuli su prema istoku i Tishomongu.

U glavni stan plemena Čikaso ujahali su u sunčano jutro. Grad Tishomongo dobio je ime po poglavici plemena Čikaso, koji je svoj narod doveo u te krajeve zapadno od Missisippija.

Na prašnjavu glavnom trgu skupila se oveća četa Čikaso Indijanaca, a predvodili su ih Millar Stone i Buck Tom. Johnson, Lee i Mutt zaustavili su svoje umorne zarobljenike ispred čete Indijanaca.

— Vidi ti njih! — začudio im se kad ih je ugleda Millar Stone. Gurnuo je svoju kapu od rakunova krzna na potiljak i počeo se po glavi.

— A mi skupili potjeru i htjeli smo poći da vam pomognemo — dobacio im je smiješeći se Buck Tom.

— I da nam skratite brige — nadovezao je Mutt Kiley.

— Bojao sam se da će proći i tjeđan dana prije nego što skupimo potjeru, a kad tamo, ovi su ljudi odmah pošli s nama. — Priznao im je Millar Stone.

Dewey je jahao kroz svjetinu i rukovao se s ljudima iz potjere.

— Nema potrebe, braćo, da se mučite jašući. Mi smo sve sredili — govorio je svojim sunarodnjacima ponosno.

Millar se obratio sjedokosom starcu koji je jahao stara i zdepasta konja.

— Oprostite, suče Hobarte. Doista, uzalud smo vas digli iz kreveta u cik zore.

— Ne smeta, kapetane. Čini mi se da već poznajem ovu gospodu — rekao je sudac Hobart i naklonio se braći McIntyre i Timu Galeu, pa ne obraćajući mnogo pažnje na umor indijanskih stražara koji su dopratili zarobljenike na sud, nastavi: — Kad smo se već svi ovako lijepo skupili, odmah ćemo ovdje održati i raspravu.

Ovdje... bijaše dvorište kovačnice pod golemim hrastovima uz glavnu cestu. U tom istom gaju skupljali su se nekad Indijanci iz plemena Čikaso na vijećanja dok su čekali da im se potkuju konji.

— Suče Hobarte — prosvjedovao je Shelby McIntyre — ovo je ruglo od suda i vi to znate kao i ja.

— Ja sam izborni sudac ovoga okruga i stoga ovlašten da predsjedavam svakom sudu na ovom području u građanskom i krivičnom postupku. Sud sada zasjeda — rekao je strogo sudac Hobart, dohvatio kovačev čekić i udario njime po nakovanju, pa sjeo na klupu ispod hrasta.

— Stražari,* pomozite zatvorenicima da sjašu — naredio je sudac Hobart.

Debeli Shelby gotovo se stropoštao s konja u ruke Mutta i Johnsona dok su mu pomagali da side sa sedla.

— Tražim svog branitelja — doviknuo je Shelby sucu čim je stao na zemlju i pokazao glavom prema upravnoj zgradi na brežuljku s druge strane ceste.

— Nikoga još nema u uredima. A to je vaš odvjetnik? — upitao ga sudac.

— Naše interese zastupa odvjetnička pisarna Crowley i Orff — izjavio je Shelby u ime optuženih.

— Pozvat ćemo ih — složio se Hobart i nastavio: — A dok oni ne stignu, mi ćemo završiti saslušanje. Poručniče Dewey, molim vas, potražite odvjetnika Reida Crowleyja i Jacoba Orffa i zamolite ih da dodu ovamo — rekao je sudac Hobart, pa se obratio indijanskim stražarima: — Molim vas, donesite ovamo klupe da optuženi mogu sjesti.

Johnson je pomogao donijeti klupe za optužene, a zatim se naslonio na debeli hrast. Slušao je pažljivo iskaz Waynea McIntyrea. Shelbyjev mršavi brat, ne bez žuči i pakosti, ispričao je kako je jahao prema Doughertyju. Pošao je tamo da kupi još jedno kolo bodljikave žice, kad je ugledao pet Indijanaca koji su rezali žičanu ogradu. Odjahao je natrag u logor po svog brata, Tima Galea i kauboje, kako bi spriječili još veću štetu na ogradi.

— A kad ste se vratili do ograde — upitao ga je sudac Hobart — jeste li tada utvrdili da su ljudi koji sijeku žičanu ogradu indijanski stražari koji obavljaju svoju dužnost?

Wayne McIntyre se smrknuo. Lice mu se izduljilo od zlovolje. Tim Gale se nervozno zakašljucio. Johnson ga je dobro pogledao i tada mu se uči-

nilo da Tim Gale ima podosta indijanske krvi u svojim žilama.

— Vi ste, rančeri, zacijelo znali da vam indijanski zakoni zabranjuju podizanje žičane ograde na indijanskoj zemlji! — zagrmio je sudac Hobart prije nego što je Tim Gale dospio izustiti i riječi.

— Vi, rančeri, osvjedočio sam se u to — nastavio je sudac Hobart — počesto kršite indijanske zakone, širite svoje posjede, bogatite se na tudi račun i jačate tako svoju moć. To što vam je žen Indijanka iz plemena Čikaso, Shelby, ništa vam ne pomaže i ne opravdava vaša djela. Wayne, vi uopće niste oženjeni Indijankom i nemate pravo da boravite na zemlji plemena Čikaso. Ali kako svi živite ovdje, Tim je čak mješanac, Shelby ima ženu Indijanku, a Wayne živi s njima u istom kućanstvu, smatram vas ljudima koji su svojevolumno odabrali da budu Indijanci, i stoga vas držim pravim pripadnicima plemena Čikaso.

Shelby McIntyre, koji je u tome vidio nadu da se lako izvuče iz te neugodne situacije, odmah je oduševljeno zakimao glavom, a Wayne se poveo za njim. Tim Gale pak nije mogao više izdržati, pa je žučljivo povikao:

— Moji su preci prvi došli ovamo. Oni su i potpisnici Nagodbe u Doaksvilleu. Osigurali su nam ovu zemlju. Ja imam pravo da se njome koristim!

— Dobro — zaključio je sudac Wolcott Hobart — budući da priznajte pred svjedocima da ste pripadnici plemena Čikaso, onda ste i podložni zakonima našeg plemena i presudi ovog suda.

— Priznali ste da ste prekršili naše zakone kad ste podigli ogradu od bodljikave žice preko indijanske zemlje. Zatim ste ustrijelili konje indijanskih stražara i ometali ih u obavljanju njihove duž-

nosti. Stoga vas ovaj sud proglašava krivim i osuđuje na dvadeset i pet udaraca bičem po golim leđima. Sud – nastavio je dalje sudac Hobart – plijeni vaše konje i daje ih indijanskim stražarima kao odštetu za njihove konje koje ste im vi ubili. I treće – tišim će glasom sudac Hobart – kauboji koji su radili za vas moraju pod nadzorom naših indijanskih stražara iz lake konjice srušiti cijelu žičanu ogradu i odstraniti bodljikavu žicu s naše zemlje.

V

Svaki stražar iz lake konjice morao je pet puta udariti bičem osuđenike. Skinuli su im košulje, ruke zavezali za granu starog hrasta iznad njihovih glava, a među stopala uglavili cjepanice od kojih desetak kilograma. Težina cjepanice izdužila im je tijela, pa su se čak debeli Shelby i mišićavi Tim Gale doimali vitki. Wayne McIntyre izdužio se kao tanka motka.

Kad je rančerima opalio pet udaraca bičem, Johnson je obrisao znoj sa čela i pošao do privezišta za koje su bili privezani rančerski konji. Tamo je zatekao Bucka Toma. Buck je izvukao najkraću slamku i prvi bičevao osuđenike.

– Kakvi dobri konji! – izustio je zadivljeno dok je ogledavao zaplijenjene konje raskolačenim očima.

– Prošle su noći na svojim leđima donijeli trinaestero ljudi preko gorja na putu dugom pedeset kilometara. Kud' ćeš boljeg dokaza podsjetio ga je Johnson.

Svaki vrijedi nekoliko onakvih raga kakva je bio tvoj šarac – nas mijuljio se Buck Tom.

Točno, pomislio je Johnson, ali ako je šarac imao mana, ni ja nisam bez njih. A meni su moje važnije. Stoga smo se dobro slagali.

– Napokon sam pronašao njihove odvjetnike! – doviknuo im je Dewey, koji je tog trena ujahao u dvorište kovačnice.

Dva postarija i reumatična odvjetnika žurnim su korakom, ali svaki čas zastajkujući da se otpušu, upali za njim u dvorište. Što su im godine donijele u mudrosti, oduzele su im u pokretljivosti. Prišli su sucu Wolcottu Hobartu, koji je sjedio na klupi uz nakovanj.

– Suče Hobarte, odvjetnik Orff, poslat ćemo priziv i žalbu višem sudu – zakriještao je glasno stari odvjetnik, pogrbljen od starosti.

– Ha, gospodine odvjetniče, vi ste malčice zakasnili. Rasprava je gotova, osuda donesena i gotovo izvršena – odvratio mu je sudac Hobart.

Kapetan Millar Stone, koji je bio izvukao najdulju slamku, posljednji je izbičevao osuđene rančere. Oznojen, skinuo je s glave kapu od rakunova krzna i obrisao znoj sa čela.

– Moram kupiti neko drugo pokrivalo za glavu. Mozak će mi zavreti pod ovim krznom u ove ljetne dane.

Osedlali su pet rančerskih konja, a drugih pet povelili sa sobom. Odjahali su do trgovine mješovite robe u gradu i kapetanu tamo kupili slamnati šešir široka oboda, kakav obično nose plantažeri.

Tri su dana jahali, ne žureći, natrag u Muskongee.

U Muskongeeju ih je Nathan Able dočekao u svom uredu saveznog Povjereništva.

– Nebesa, Millare! U tom šeširu plantažera izgledaš kao robovlas-

nik – začuđeno je uzviknuo povjerenik Nathan Able kad ih je ugledao.

– Pa on i jest robovlasnik. Mi smo njegovi robovi – zajedljivo napomene Mutt.

Nathan Able promatrao je zadržanim očima konje u dvorištu.

– Boga mi, vi ste stražari s najboljim konjima na cijelom indijanskom teritoriju. Moram sucu Hobartu napisati pismo i zahvaliti mu se u svoje i u vaše ime. Baš ste sretni što imate tako dobre konje, jer dug je put pred vama.

– Zar opet? – zavapio je Buck Tom i zakoluto očima.

– Čaknute Zmije skupljaju se u Eufali. Morate onamo – rekao im je povjerenik Nathan Able.

– Johnsone, zašto ti i Buck Tom ne odvedete tih pet konja koje ste doveli sa sobom u staju dok mi ne smislimo kako da ukrotimo vašeg prijatelja Bustera Vixica – predloži im Millar.

– Kojih pet?

– Ne znam ni sâm. Šteta što ne možemo jahati dva konja istodobno – odgovori mu Millar.

Kad su Johnson i Buck Tom izašli u dvorište, naglo su se otvorila vrata kuhinje. Tetka Keretu izlila je vedro puno pomija pred kokoši i piliće što su čeprkali po buništu.

– Ptice i zvijeri, bježite mi s puta, ide baba ljuta! Ovdje na dvoru, ne bih htjela potopiti sovu! – povikala je tekta Keretu u stiho-vima.

– Što joj to znači? – upitao je Buck Tom Johnsona, gledajući je začuđeno.

Johnson je potresao glavom, hineći da ništa ne razumije.

– Tko to zna? Tetka Keretu, što je starija, to bezveznija – rekao je.

Kad su se vraćali iz staje, tetka Keretu ponovo je provirila glavu kroz kuhinjska vrata.

– Dani idu, sova osta suha – nastavila je kuharica – jer voda je za patke, a za sovu juha, što se u bakrenu kotlu kuha.

– Stara kutljača je pošandrčala. Umišlja sebi da je pjesnikinja. Svaka ti žena, dragi moj, pošasavi bez muškarca – mudro će Buck Tom, pa zamišljeno potrese glavom.

Johnson je šuteći koračao dvorištem, pognute glave, uz Bucka Toma i buljio u zemlju. Osjećao se ponižen i posramljen.

Ušli su u povjerenikov ured, gdje je Dewey smireno završavao svoju pripovijest o sječi žičane ograde. Nathan Able ga je pobožno slušao.

– Je li, a što je zapravo naš zadatak u Eufauli? – upitao ga Millar kad je Dewey zašutio.

– Smirite duhove! Komisija još zasjeda u Washingtonu – posavjetovao ih je Natnah Able.

– Možda bi onda bilo najbolje da se razdvojimo i da dojašemo u Eufaulu svaki sa svoje strane. Tako ćemo raspršiti njihove sumnje da smo nešto načuli pa ih hoćemo pritisnuti – predložio je Millar Stone.

– Čini mi se da će Kongres na kraju ipak odobriti da se zemlja dijeli doseljenicima. Mnogo toga mi ne možemo spriječiti. I moram vam kazati da je, na žalost, telegrafska kompanija West Union završila telegrafsku liniju preko zemlje plemena Krik i sada je nastavlja do Fort Stilla. Tužila nas je saveznom sudu i traži odštetu za posječene stupove – obznanio im je povjerenik Nathan Able.

– Ako nema žurbe, pokušat ćemo smiriti Čaknute Zmije. No,

oni su hrabri ratnici. Poznati su po svojoj ludoj odvažnosti i svojeglavosti. Odatle im i ime – reče Millar Stone.

– Ali misu ljudi od Seminola – napomenuo je gotovo ponosno Mutt – u svojoj čaknutoj odvažnosti.

Prije nego što su odjahali, Johnson je pazio da se odviše ne približi kuhinji. Nije imalo smisla da se više zapleće s tetkom Keretu. Ona je očito sve znala o krijumčaru viskija Sovi, a i o Silanu Lewisu i njegovoj kćeri Marthi.

Zapravo, našao se u nebranu grožđu i morao se nekako iskobeļjati iz tog škipca, jer inače bi mogao biti svima na ruglo, a i odgovarati zbog korištenja službenog položaja. Ali prije nego bilo što učini, mora paziti da se ne zaleti i da ne učini nešto nepromišljeno, zbog čega bi se poslije cijelog života kajao.

Cesta za Teksas kao da je bila začarana i Johnson udari prema jugu u brda k Lewisovoj brvnari. U predvečerje je ujahao u Lewisovo dvorište.

– Idem u Eufaulu, pa sam navratio da vas pozdravim i na još jednu poduku iz pismenosti – rekao je Marthi kao da se ispričava što ju je posjetio.

Silan Lewis i Martha dočekali su ga kao starog prijatelja. Pogostili su ga večerom, zapravo podijelili s njim varivo od repe i pečenog zeca.

Za večerom Martha mu je ispričavijedala sve što se dogodilo od njegova posljednjeg posjeta. Kad je završila, Johnson je rekao:

– Za koji tjedan počinju žetvene svečanosti u nas Indijanaca.

– Kakve su to svečanosti? – upitala ga znatiželjno

– Veliki ples i zabava u povodu žetve. Najveća svečanost plemena Krik. Jednom godišnje, ljeti, održava se poslije žetve – objasnio joj je Johnson.

– Hoćeš li ići na proslavu? – upitala ga je Martha.

– Svakako. Idem svake godine.

– I ja bih rado pošla. Hoćeš li me povesti?

– Zašto ne? Tamo ćeš vjerojatno biti jedina djevojka bijele kože – upozorio ju je Johnson.

– To me neće ni najmanje smetati. Znam da ću biti sigurna uz tebe i držat ću se po strani, neupadljivo – gorljivo mu reče Martha, pa nadoda ozbiljnim glasom: – A sada ćemo skloniti sude sa stola i prihvatiti se knjige.

Johnsonu se činilo da lebdi od sreće. Dok je poslije prostirao gunj i spremao se na spavanje, maštao je o tome kako će odvesti Marthu na žetvenu svečanost i kako će mu svi zavidjeti što je u društvu tako lijepe djevojke.

Poslije doručka sutradan ujutro Silan Lewis i Martha izašli su na dvorište da ga isprate na odlasku.

– Imaš novoga konja. Bolji je od onog šarca, zar ne? – upitao ga Silan, a Johnson mu je ispričavijedao kako je poginuo šarac i odakle mu novi konj.

– Da, doista, teško je zaboraviti dobroga starog prijatelja, čak iako je novi bolji – zaključio je Silan.

– Ovog ću nazvati, Pos-keto, što znači ridan – rekao im je na rastanku.

* * *

Eufaula bijaše nov grad izgrađen uporedo sa željeznicom na mjestu gdje su se križale cesta za Teksas i odvojak za Kaliforniju.

U glavnu ulicu Eufoule Johnson je ujahao u omari ljetne vrućine srpanjskog poslijepodneva. Malo je svijeta bilo na ulici u to doba dana. A i oni koje je sretao, bijahu novodoseljeni bijelci. Napokon je ugledao i jednog Indijanca iz plemena Krik. Stajao je u sjeni nove zgrade banke.

Znao je da je Indijanac iz družbe Bustera Vixica, ali nije se mogao sjetiti njegova imena. Stoga je dojahao do banke, sjahao i ostavio konja u hladovini, pa ušao u banku. Stao je ispred okna na krletki iza koje je sjedio blagajnik. On se, sa sjenilom iznad očiju, zasukanih rukava, znojio u svom kavezu. Vonj ustajala znoja bijelog čovjeka nadražio je Johnsonove nosnice. Blagajnik ga je tupo pogledao i nalakatio se na veliku blagajničku knjigu.

— Tko je onaj čovjek na nogostupu? — upitao ga tiho Johnson.

— Nisam ga vidio. Zar mislite da ja nemam... — počeo je blagajnik prilično osorno.

— Johnson Lott izvadi iz džepa svoju značku indijanskog redarstvenika.

— Oho! — suho će blagajnik.

— Pogledajte, molim vas — naredio mu je Johnson blagim glasom.

Svaki je činovnik bijele kože u tom novom gradu znao da tamo živi na milosti Indijanaca iz plemena Krik, premda im ta spoznaja nije bila baš po volji. Blagajnik malodušno ustade i pogleda kroz prozor na ulicu.

— Meni su svi Indijanci jednaki. No, čini mi se da je tog momka netko neki dan nazvao Spider Wart — reče mrzovoljno blagajnik.

— Svpike Warke — ispravi ga Johnson.

Blagajnik ravnodušno slegne ramenima.

Johnson izade iz Banke i pride Indijancu. Nazove ga imenom i pozdravi na jeziku Indijanaca Krik. Indijanac nije ni okom trepnuo, pa je Johnson stao uz njega na rub nogostupa.

Ulicom su doštopotala kola nepodmazanih kotača. Indijanka turborna lica sjedila je zgrbljena na kozliću. Potegnula je uzde i zaustavila kola ispred banke. Svpike se odlijepio od zida i popeo na vreće na kolima. Bio je potpuno pijan.

Indijanka je udarila uzdama mazge i kola su odrndala niz ulicu. Johnson je uzjahao svog ridana i pošao za njima. Znao je da je to najjednostavniji način da dode do tabora Bustera Vixica.

Svpikova žena odvezla se ravno u tabor, koji je bio oko kilometra južnije od Eufoule na okuci rijeke Great Canadian. U hrastovu šumarku, koji je više nalikovao na oveći perivoj, nizali su se šatori i nemarno ispletene sjenice od vrbova pruća. Tabor je općenito djelovao vrlo neuredno, kao neka prašuma puna smeća i otpadaka.

Kola su se zaustavila ispred nekoga prljavog šatora. Svpike je nesigurno sišao s kola i posrćućim koracima pošao u hladovinu pod veliki hrast. Skljokao se na zemlju i odmah zahrkao. Njegova je žena istovarivala vreće iz kola.

Osim nekoliko muškaraca, koji su spavali ili su hinili da spavaju u sjenicama i ispod podignutih ulaznih zastora u šatore, tabor se doimao pust.

Johnson je oprezno ujahao među šatore. Dremljivo pseto zarežalo je za njim. Prijave kuhinjske krpe i košulja umrljana blatom lagano su se njihali na povjetarcu, obješeni o mlohavi konop.

Johnson napokon ugleda gens totem Busa Vixica ispred šatora koji je zaudarao na sirovu naftu, kojom je šatorsko platno bilo premazano kako ne bi prokišnjavalo.

Bux Vixico izašao je iz šatora. Iznad ograde vrbova šiblja u šatoru pomaknula se neka sjena. Johnson je po tome znao da je Entalb, Busova pokorna ustrašena žena, upravo ustala. Johnson Lott je sjahao.

Buster Vixico bijaše čovjek njegovih godina i Johnson je znao da je Vixico bezosjećajan i nemilosrdan čovjek, što je kazivalo i njegovo ime na indijanskom jeziku plemena Krik i narječju koje se govorilo u pokrajini Muskongee.

– Nemilosrdan. Nekad, u mladim danima, Johnson je s njim običavao ići u lov.

Vixico se ustobočio pred njim golih prsa, napetih mišića ruku prekrivenih na prsima, ravnodušan. Svoje prljave hlače od domaćeg platna opasao je kožnatim remenom.

– Zar si napokon odlučio da se vratiš svom plemenu? – upitao ga odmah Vixico.

Johnson slegne ramenima, pa se osvrne oko sebe.

– Jesu li svi Indijanci plemena Krik ovdje s tobom, Busteru? Čini mi se da je tabor premalen za sve njih. Gdje su ostali šatori? – upita ga Johnson, premda je htio upitati gdje su čisti šatori.

– Pazi što govoriš. Tvoja odanost nepouzdana je kao u pseta što lunja po buništu – upozorio ga je Vixico.

– Svi se Indijanci iz plemena Krik ne slažu s tobom – podsjetio ga je Johnson.

– I ti si jedan od njih?

– Ne, nisam. Ja se slažem s tobom, ali oni ostali koji se ne slažu s tobom, i oni su Indijanci Krik.

– Ja ne znam što si ti. Vidim na tebi resastu košulju i paunovo pero u tvom crnom šeširu, ali i iznošene hlače stražara lake konjice, koje ne pristaju uz ostalu tvoju odjeću – reče mu Buster pošto ga je prezirno odmjerio od glave do pete.

– Kako to misliš?

– To su hlače bijela čovjeka. I ti trčkaraš naokolo u njima i radiš što ti bijeli čovjek naredi.

– Pa, možda...

– Ti si trčkaralo i sluga bijelog čovjeka. Zašto si došao ovamo?

– Pa rekao si i sâm da je ovo moj narod. Došao sam svom narodu u posjet – reče neodređeno Johnson.

– Hoćeš li onda skinuti te hlače i pridružiti nam se?

– Nitko me još nije dosad pozvao da se pridružim Čaknutim Zmijama, Busteru – odvrati mu Johnson plaho.

– Ja te sada pozivam.

– Razmislit ću još – reče Johnson.

– I javi mi što si odlučio – odsiječe grubo ukočeni Vixico i okrene mu leđa da pode u šator, kadli spazi. Mutta Killeya kako je upravo ujahao u tabor sa zapada. Poglavica Čaknutih Zmija počasti Johnsona prezrivim pogledom, pa uđe u svoj šator.

Johnson uzjaha ridana i pode u susret Muttu. Providnost njihove misije bila je očita. Kad dva stražara lake konjice ujašu u tabor zajedno, ili zasebno, a za njima dođu još trojica, to nikako nije puka slučajnost.

Mutt skine turban s oznojene glave i zaustavi konja uz Johnsonova ridana.

– Uf, što je vruće! A što tebe muči? – upitao je Johnsona.

– Dobio sam ozbiljan poziv da im se pridružim.

– Čaknutim Zmijama?

Johnson kimne potvrdno glavom.

– Hmmm – reče Mutt – a ja upadoh ovamo u nezgodan čas.

Kad me vide...

– Promatrao sam Vixica kad te je ugledao. Za tren će svi znati da smo ovdje i zašto smo ovdje.

– Pogriješio sam što sam banuo ovamo. Bio sam zabrinut. Moj najmlađi sin obolio je od ljetne groznice. I Millarova zamisao da ujašemo u tabor kao da smo slučajno navratili na ples nije mi se odviše svidjela od prvog dana. To ti dođe kao da pet kojota poželi da se umili ovčarskim psima.

– Ovo je mrzovoljno jato. Nikoga oni ne vole, a najmanje nas – zamišljeno će Johnson.

– Ali utaborili su se, boga mi, na lijepu mjestu. Ne znam kako u ovoj ljepoti mogu uopće biti mrzovoljni – reče Mutt ogledavajući se oko sebe.

– Misle da će im glavešine u Washingtonu oduzeti tu ljepotu. Ova plodna dolina bit će uskoro dio gospodarstva nekoga bijelog čovjeka.

– I hoće. No, maknimo se sa sunca. Mozak će mi zakuhati – reče Mutt.

Izjahali su iz tabora. Mutt predloži da presretnu ostale prije nego što upadnu u tabor.

– Najprije podimo pred Millara. On će zacijelo dojezditi starom španjolskom stazom sjeverno od slapova Webbs, pa uz obalu rijeke.

– Ako dojaše obalom rijeke, onda ga ne možemo mimoći – rekao je Johnson i podbo konja prema rijeci.

Čim su sreli Millara, Johnson mu je sve potanko ispričao o svom susretu s Busterom Vixicom.

– Indijanci doista znaju zamrziti Indijance. Nadao sam se da ćemo barem s njime moći pregovarati. Nisam mislio da će biti tako tvrdoglav i oprezan.

– Iz šatora čak vonja mržnja – reče Mutt.

– Sumnjam da će mi Vixico dopustiti da prenoćim u taboru ako im se ne pridružim – zaključio je Johnson.

– Nećemo ih izazivati. Prenoćit ćemo u šumi na visoravni, odakle možemo vidjeti tabor i pokušati pronaći Toma i Deweyja kad dojašu s juga – reče Millar Stone.

Odjahali su nizvodno. Zastali su tek kad su smatrali da su na sigurnoj udaljenosti od tabora čaknutih Zmija i odakle su s brijega mogli vidjeti što se događa dolje među šatorima.

U taboru je bilo sve mirno dok se nije spustio sumrak. Čim je zanoćalo, zaplamsale su logorske vatre i čuli se veseli glasovi. Loču viski, pomislio je Johnson, pa su radosni.

Cijelu noć čuli su iz tabora bubnjeve, pjevanje i ciku muških i ženskih glasova. Žene su se smijale i vriskale, a muškarci se dovikivali i pucali. U osvit zore stižala se divlja pijanka i orgijanje.

– Pravo razvratno bančenje – reče Buck Tom, cerekajući se dok je vodio konja prema zaklonu u kojem se skutrio Johnson.

– Tom se malo prije vratio. Čim se sve smiri, krenut ćemo i mi prije nego što se otriježne i prode ih mamurluk. Podimo sada po Mutta – reče Millar Stone.

Uz Mutta našli su i Deweyja.

– Kako si nas pronašao? – zapitao je začudeno Millar Deweyja.

— Kako ne bih kad ste lomili šipražje kao divlje svinje kad se pare — odvrati mu lakonski Dewey.

Čim se prvo rumenilo pojavilo na istoku, uzjahali su stražari svoje konje.

— Johnsone, drži se uz mene! Ja ću govoriti engleski, a ti ćeš prevoditi — naredio mu je Millar Stone.

U tabor su ujahali u široku polukrugu. Mrtva tišina legla je među šatore kao ogavan smrad. Na ulazu u tabor Millar podigne ruku i pročisti grlo.

Povikao je iz sveg glasa:

— Narodne, došla je indijanska laka konjica. Ne želimo krvi, ali moramo pretražiti vaše šatore. Svi morate izaći i stati ispred šatora. Nemojte se laćati oružja, da tkogod ne nastrada.

— Polagano, pomno i strpljivo započeli su pretres tabora. Millar je dao znak rukom Johnsonu da pode za njim u prvi šator Dewey, Buck i Mutt ostali su na konjima stražareći da neki Indijanac ne umakne u šumu i ne sakrije svoj viski.

U početku je sve išlo bez neugodnosti. Pijani muškarci i žene, ošamućeni još od orgija prošle noći, jedva da su se i razbudili od prvih Millarovih povika.

Spavali su kao zaklani, hrkali, goli ili obučeni, već kako su popadali i zaspali. Millar i Johnson prevrtali su rogožine na ležajevima, otresali odbaćenu odjeću, istresali vreće i torbe, plijeneći viski koji bi našli. Boce, vrčeve i ćupove ... pune, polupune i prazne, dodavali su stražarima ispred šatora.

— Sve ćemo pronaći. U šatorima nema mnogo tajnovitih mjesta gdje se može sakriti viski, pogotovo kad ga skriva pijan čovjek — rekao je Millar Stone.

U međuvremenu su se pospani Indijanci počeli razbuđivati. Ljutiti žamor podsjetio je Johnsona na zujanje osa. Kad su stražari stigli do posljednjih šatora u dnu tabora, Čaknute Zmije počele su se sa ženama i djecom okupljati pod hrastovima. Pojavio se Vixico. Optrčavao je od skupine do skupine svojih ljudi.

Kad je Johnson izašao za Millarom iz zadnjeg šatora, vidio je da stražari čuvaju zaplijenjeni viski s revolverima u ruci.

— Odnosite to dolje na rijeku — zapovjedio im je smrknuti Millar. Johnson je odjahao za njima prema obali rijeke.

Viski su prolili u rijeku.

— A što ćemo s praznim bocama i ćupovima? — upitao je Dewey Millara.

— Razbijte ih o stijene, inače će ih opet negdje napuniti viskijem. Da mi je samo znati, odakle im toliki viski? — srdito je izjavio Millar Stone.

Sluteći odakle bi mogao biti taj viski, Johnson osjeti grižnju savjesti i obuze ga osjećaj krivnje, ali to nije bio trenutak da se ispovjedi. Čaknute Zmije sve su im se više primicale. Smrad njihovih prljavih tijela i pobljivane odjeće bijaše nepodnosiv. Buster Vixico probio se u prvi red pobunjenih Indijanaca.

— Dosta si ih doveo sa sobom za običan posjet svom plemenu — predbacio je jarosno Johnsonu.

— Bilo bi bolje da se latite nekog posla, a ne da se oblokavate — osorno mu je odbrusio Millar Stone.

— Vidim, odlučio si da nam se ne pridružiš — nastavio je Vixico podbati Johnsona, ne obazirući se na Millarove riječi.

Vixico nije bio naoružan, opazio je Johnson, a i ostali Indijanci bili su bez oružja.

— Još nisam dospio promisliti, Busteru, ali slažem se s tobom što se tiče dodjeljivanja naše zemlje doseljenicima. Još ni sâm ne znam što valja učiniti kako bi se to spriječilo — odvрати mu Johnson Lott.

— Ima on prečeg posla, pa nema vremena za razmišljanja — duhovito dobaci Tom Buck, ali nitko se nije nasmijao toj njegovoj upadici.

— Došli ste u krađu — optužio ih je Vixico.

— Zaplijeniti i proliti prokrijumčareni viski nije nikakva krađa. Trebalo bi vas sve zatvoriti, kad bismo imali toliko mjesta u zatvoru — opomenuo ga je Millar Stone.

— Viski nam pomaže da zaboravimo našu zlu kob. U njemu utapamo svoje jade — otužnim će glasom Vixico.

— A kako ćete zaboraviti jutrošnju glavobolju i mamurluk? Trebalo bi da ste u polju na radu — prekori ih Millar.

— Imali smo mi veliko polje s onu stranu rijeke, pa su nas odande otjerali. Stoga smo protiv dodjeljivanja naše zemlje doseljenicima. Mi želimo zajedno obrađivati zemlju, kao u dobra stara vremena — odgovori mu Vixico.

— I ja sam protiv novih doseljavanja. Svi su Indijanci protiv novih doseljenika, ali svaki je posao bolji od pijančevanja — strogo će Millar.

— Za koji dan pucat ćemo stoga u bijele ljude — zaprijetio je Vixico.

— To će vam baš mnogo pomoći! Zar Indijanci već nisu pucali u bijele ljude, i što su postigli? — podsjetio ga Millar Stone.

— Sada se samo zabavljamo i pijemo viski, kako su nas bijeli ljudi naučili. Ne kupujemo mi od njih samo viski. Kupujemo i njihove puške. Kunem vam se, ubit ću svakoga bijelog čovjeka koji se doseli na

našu zemlju — ozbiljnim im je glasom rekao Buster Vixico, pa se okrenuo i rukom domahnuo svojim pristasa da ga slijede natrag u tabor.

— Sad će možda neko vrijeme biti trijezni. Dok ne izadu iz tabora i ne remete javni mir, nemamo im što prigovoriti. Dewey, ti i Tom ostat ćete ovdje blizu tabora i pazit ćete na svaki njihov korak. Mi ćemo se vratiti u Muskongee da čujemo što će nam posavjetovati povjerenik Nathan Able — odahnuo je kapetan Millar Stone kad su ostali sami i pošto su porazbijali sve boce i čupove za viski.

* * *

Na putu do Povjereništva Johnson je neprestance razmišljao o Bustеровим riječima o dobrim starim vremenima. Ali on je također znao da su indijanska polja obrađivale uglavnom žene, muškarci su se izležavali u hladovini ili igrali loptom. Svejedno, Johnson je žalio za tim starim dobrim vremenima.

Kad su se uspeli na brijeg na kojem je stajala zgrada Povjereništva, Nathan Able dočekao ih je na trijemu kuće i pošao im u susret.

— Gospodine Able, Zmije su doista vrlo nezadovoljne i razdražene — počeo je Millar i dok su ulazili u kuću i povjerenikov ured ispriповijedao sve što se dogodilo u Eufauli.

— Morat ćemo stražariti za vrijeme žetvenih svečanosti, na koju će doći i Čaknute Zmije, a i na indijanskom sajmu u Muskongeeju. Ja ću osobno u međuvremenu pokušati da razgovaram s Vixicom i da smirim njegove Indijance. Vrijeme je da vas petorica odjašete u nizinu i da stupite u vezu s utjecajnim poglavicama plemena Kijova i Komanča. Ti divlji Indijanci krađu stoku i konje od Čikasa i skalpiraju koga uhvate.

— Teško da će pet stražara lake konjice smiriti dva plemena divljih Indijanaca, gospodine Able — usudio se prosvjedovati Millar Stone.

— Ne, neće, ali izbjegavajte gužvu i okršaje. Pozovite ih da dođu na sajam u kolovozu. Ugostite ih. Možda ih tako uspijemo odvratiti od krađa i krvoprolića. Obecajte im da ćemo im dati hrane. Dovedite ih neka na sajam prodaju svoje rukotvorine — reče im Nathan Able.

— Dewey i Tom ostali su u Eufauli da drže pod nadzorom Čaknute Zmije — izjavio je Millar Stone.

— Kad ste u prolazu, povedite ih sa sobom. Ja ću se pobrinuti za Čaknutu Zmiju. Svi morate otići na taj zadatak, ja to znam, po jedan predstavnik iz pet civiliziranih plemena, razumijete? Zamolit ću tetku Keretu da me izvijesti o svemu što čuje o Čaknutim Zmijama — rekao im je Nathan Able, pa im se široko i od srca nasmiješio prvi put za cijeloga tog razgovora.

— Ona je, znate, moj obavještajac. Što mi je ona sve saopćila pošto je odavde otišlo poslanstvo jednog plemena, a čije je žene ona pogostila u kuhinji! — oduševljeno je gotovo povikao Nathan Able i potresao čudeći se glavom.

Neugodna jeza prostrujila je uplašenim Johnsonom kad je to čuo, jer se pitao što li je sve tetka Keretu rekla povjereniku Nathanu Ableu o njemu, krijumčaru viskija Sovi i o obitelji doseljenika Lewisa?

— A kad završite taj zadatak — nastavio je povjerenik Nathan Able — možete posjetiti i svoje obitelji. Ja ću najvjerojatnije otići u Eufanlu da posjetim Čaknutu Zmiju.

Krenuli su odmah prema jugu. Johnson je jahao između Millara i Mutta, razmišljajući cijelo vrijeme o Silanu Lewisu i Marthi. Bojao se da ih je već netko otkrio i uznemirio.

Zacijelo, Nathan Able još nije bio čuo za njih. Inače bi ih jamačno bio spomenuo. Kad su stigli do raskršća petnaestak kilometara južno od mjesta Muskongee, a na cesti za Teksas, Johnson reče svojim prijateljima da mora poći obaviti neki svoj posao i neka oni samo idu naprijed, on će ih već stići.

Ostavio ih je da začudeno bulje za njim. Čim je Johnson stigao do Lewissove brvnare, glasno je pozvao Silanovu kćer.

— Martha, gdje si? Javi se — viknuo je preko dvorišta.

Martha je izašla na vrata brvnare čim je čula njegov glas.

— Oh, Johnsone, tako sam sretna što si došao! Hoćeš li da vježbamo čitanje i pisanje, zar ne?

— Ne, Martha — odgovorio joj je usplahireno tihim glasom Johnson Lott.

— Došao si da proslaviš s nama Dan nezavisnosti?

— Dan nezavisnosti?

— Danas je četvrti srpnja — podsjetila ga.

Ako je četvrti srpnja, pomislio je Johnson, onda za petnaest dana počinju indijanske žetvene svečanosti.

— Slavimo oslobođenje od britanskih silnika. Deklaraciju nezavisnosti — objasnila mu Martha Lewis.

Skutrio se na sedlu. Osjećao se posramljen. Pripovijedala mu je o nečem što još nikad nije čuo, a ona kao da je bila začudena njegovim neznanjem.

— Mi Indijanci nemamo mnogo nezavisnosti, pa nemamo ni razloga da je slavimo, a i ja moram odmah dalje — ispričao se Johnson.

— Otac je u polju. Zar ga nećeš pričekati i pozdraviti?

Ne, ne mogu, ali vratit ću se da te povedem na indijanske žetvene svečanosti kako sam ti obećao — rekao joj je dok se s njom rukovao.

Johnson je potjerao ridana u galop nizbrdicom dok je jezdio natrag prema cesti za Teksas, gdje je skrenuo prema Eufanli. Za dva sata hitra jahanja stigao je svoje prijatelje. Bez riječi objašnjenja ponovo je jahao s njima između Millara i Mutta.

Dok su jahali pokraj tabora Čaknutih Zmija, povelili su sa sobom Bucka Toma i Deweyja.

— Otkako su ostali bez viskija, mirni su kao bubice. Samo se izležavaju u hladovini ili puše pod šatorima — reče Dewey.

— Nitko nas nije pozvao da im se pridružimo. Hinili su da nas ne vide. Ovdje — ondje upregli bi poneka kola i odvezli se u grad. Ali pili više nisu dok smo mi stražarili oko tabora — reče Buck Tom.

Na pola puta, dok su kaskali kroz prolaz Stumbling Bear, Johnson opazi zgurena čovjeka na visokoj granitnoj stijeni daleko na obzorju. Odmah je na nj upozorio i ostale.

— Taj kao da je iz kamena isklesan — napomenuo je Millar.

— Možda je došao da vidi kakvo će vrijeme sutra — dodao je Dewey.

Podboli su konje preko široke poljane prema čovjeku na stijeni u daljini.

— Zamotao se u gunj od glave do pete, stoga ga i nismo odmah opazili — reče Buck Tom kad su se primaknuli brijegu.

— Pretoplo mu je u gunju — reče Murt.

— Tamo gore i nije toplo — reče Millar.

Prije nego što su mogli dojahati do njega, čovjek je nestao kao da je u zemlju propao.

— Je li tko vidio kuda je otišao? — upitao ih je Millar. Nitko mu nije odgovorio, pa Millar promrmlja nešto nerazgovijetno. Kad su ujahali u mračnu šumu, negdje iza njih zajuškala je sova.

— Johnstone, jesi li vidio sovu na grani? — upita ga Millar mrzovoljno.

— Sove ne sjede na granama danju, da ih svatko može vidjeti — dobaci mu Johnson.

— Nema tako nepristojne sove u plemenu Seminola koja bi juškala prije mraka — reče Mutt.

U tom je času zajuškala sova ispred njih u šumi. Zaustavili su konje.

— Sada ćemo vidjeti čije su vradžbine najbolje — reče Mutt.

Millar odmahne glavom.

— Nije sada vrijeme za vradžbine. Nitko još nije izmislio dovoljno moćnu vradžbinu koja bi donijela mir dok indijanske žene nariču nad mrtvim ratnicima.

Daleko, u dnu šume, počeo je zavijati kojot.

— Zavija li to pravi kojot? — upita Dewey.

— Ne, ne — brzo će Johnson.

— Ova je šuma puna divljači — podrugljivo će Buck Tom.

— Upali smo u stupicu. Ulogorit ćemo se ovdje, gdje smo da smo, i praviti se naivni i dobrodušni koliko možemo — naredio im je Millar.

— Večeras nećemo vidjeti zalaz sunca — reče Johnson gledajući u nebo puno oblaka.

— Jučer ste posljednji put vidjeli zalaz sunca, momci — nacerka im se Buck Tom, ali nikoga nije uspio nasmijati svojom napomenom.

Naložili su vatru daleko od vode premda su čuli njezin izazovan žubor u daljini. Nisu joj prilazili. Millar im je rekao da se ne smiju razdvajati, da će ih pohvatati jednog po jednog.

– Mogli smo onda poći svi zajedno – predložio je Mutt dok je žvakao komad suhe junetine i čeznuo za gutljajem tople kave.

– To oni i čekaju – dobaci mu Buck Tom, pa nastavi smijuljeći se u brk. – Netko bi zacijelo ostao bez kose uz obalu prekrasnoga malenog jezera u Dolini skalpova. Duboko zagrizite u to slano meso i dobro ga prožvačite.

Drijemali su naizmjenice. Nisu se usudili spavati. U sivilu osvita što se probijalo kroz krošnje drveća, pozdravio ih je iz šume neki grleni nerazgovjetni glas, koji Johnson nije razumio,

– Kijova – reče Dewey.

Millar dovikne u šumu nešto na Čeroki jeziku, što opet Johnson i ostali nisu razumjeli. Zatim su čuli graju nekih mumljanja i pucanj. Zrno je udarilo u vatru i raspršilo žeravicu u mlaz iskri.

– Hej, dosta toga! Još ćete nekoga i pogoditi! – izderao se iz sveg grla Millar, ali ovaj put engleski.

Indijanski su stražari mirno sjedili. Nisu ni taknuli oružja.

Iza žbunja titivika, nekih dvadesetak koraka od logorske vatre, ustao je ratnik Indijanac ravničar, okićen perjem. Kesio im se srdačno, pa su mu vidjeli sve krnjave zube. Za njim je na drugoj strani izvirio iz grma još jedan. Bio je ružan kao strašilo. Kosa mu je padala u repovima do ramena. Lice je namazao bojama. Govorio je engleski.

– Došli pregovarati? – upitao je Millara.

– Sigurno da nismo došli na streljačko natjecanje. Dodite ovamo. Zapalit ćemo – pozvao ih je Millar.

– Ja sam kapetan Millar Stone, a ovo moji stražari u lakoj konjici. Drago nam je što smo se sreli – predstavio im je Millar sebe i svoje stražare.

– Ja Ou-poum-koudl. – odvrati mu Kijova.

Millar je izvadio dvije kese duhana. Jednu je dobacio Kijovi.

– Nema lula? – upitao je Kijova.

– Nema. Mi više ne pušimo lule. A vi? – upita ga Millar.

Ou-poum-koudl zaklima glavom. Čekajući da napune lulu, Millar ih je pomno ogledavao. Pružili su mu zapaljenu lulu, Kašljajući od vrela dima i ljuta duhana, pošto je uvukao dim iz ponudene luke, Millar je pružio slijedećem Indijancu u krugu oko vatre, pa će svečano:

– Mi smo došli da vas pozovemo da dodete na veliki indijanski sajam u kolovozu u grad Muskongee. Doći će Indijanci iz plemena Čeroki, Čokto, Čikaso, Seminole i Krik i mnogi drugi. Svi ćete biti naši gosti. Vi sa sobom ponesite samo svoje šatore. A mogli biste nagovoriti i Komanče da dođu s vama na sajam.

– Mi moramo govoriti s našim narodom, našim mudracima – reče Kijova.

– A zašto ste pucali na nas ako niste došli da nas ubijete? – upita Buck Tom.

– Mi išli u lov, ne u rat. Mi zakleli se, ne skalpirati dok imati mesa. U vatru pucali zbog šala.

– Lijepa šala, boga mi – zagundao je Dewey.

– Htjeli znati da li vi junaci ili kukavice.

– Provjeravali ste da li imamo dobre živce? – upita Mutt.

– Da. Da. Vidjeli vas s vrda u prolazu Stumbling Bear. Nismo znali što pet nepoznatih Indijanaca u odjeći bijela čovjeka traži u našoj zemlji. Kad se prišuljali, vidjeli da ste iz pet različitih plemena.

– Ja sam iz plemena Čikaso. Zašto ne volite Indijance iz plemena Čikaso? – upita ih Dewey.

– Tko kaže? Mi ne volimo samo Teksašani i bijeli vojnici. I mislimo da

dosta razgovarali. Idemo. Reći ćemo svom narodu vašu poruku. Još se sreći poslije jedne noći u podnožju gore Saddle. Eno tamo — pokazao im je Kijova bradom u par visokih brda što su se doimala, onako u daljini, kao pravo veliko sedlo.

— Može dovesti i Komanče s nama? — upitao je prije odlaska Oupoum-koudl. To je ime zapravo značilo Adamova Jabučica, a dobio ga je zbog Adamove jabučice, koja je na njegovu vratu stršila i poplesavala dok je govorio kao debeo i velik trn.

Stražari su izgazili vatru i odjahali iz šume.

— Večeras nećemo spavati u suhu logoru. Logorovat ćemo uz posljednji potok prije gore Saddle. Možda upecamo i koju pastrvu za večeru — reče Millar dok su jahali po žarkom suncu.

Napokon su se dobrano odmorili i naspavali u logoru uz obalu potoka Cache. U ranu zoru ugasili su vatru i počeli grabiti uz goru Saddle. Kad su izbili na proplanak s prvim jutarnjim suncem, Johnsonu se učini da je opazio nečiju sjenu uz rub gorske šume, visoku i vitku pojavu. Nečujno je koračala kroz travu rubom šume. Johnson nije mogao povjerovati svojim očima u prvi tren.

Martha Lewis lebdjela je pred njegovim očima u šarama sjena na jutarnjem suncu.

Podbo je konja i odjahao kao sumanut uz topot kopita prema sjeni, prema Marthi. Sjene je nestalo. Carolija se raspršila. Vidio je samo splet sjena u lišću šume, drhtav oblik što ga je podsjećao na žensko krhko tijelo satkano od jutarnjih sunčevih zraka. I kad ga je pogledao izbliza, uopće nije nalikovao na Marthu Lewis. Pokunjen i posramljen Johnson otkasa natrag k svojim drugovima.

— Što ti bi? Zar imaš proljev? — upita ga Millar.

— Ridan se nešto uzjogunio. Možda se prestrašio obada — ispričao se Johnson zbog svoga neozbiljnog vladanja.

Ali kako se jutro odužilo, vidio je još nekoliko puta pred sobom njezinu sjenu. Oris njezina tijela među brvnima i prućem u rijeci. Prekrasne crte njezina lica u nježnim bijelim pahuljastim razvučenim oblacima na plavom nebu.

Što mi je? — zapitao se. Znao je da je to samo čežnja za njom. Čežnja koja se pretvorila u tjeskobu. I svuda ga je pratila njezina slika. Sve ga je oko njega podsjećalo na Marthu, sve dok nisu stigli do bistre vode što se lomila u slapu niz strminu gore Saddle. Tamo je nasrtaj ratnika iz plemena Kijova i Komanča zbrisao sve ostalo iz njegove svijesti.

Navirali su sa svih strana iz zaklona iza golemih granitnih stijena, gdje se gora uzdizala prema nebu. Obojeni ratnim bojama, okićeni šarenim perjem i bobama, jahali su mustange namazane ratnim šarama, bujica ravničarskih Indijanaca nomada. Grmjeli su niz padinu, osupnuli šaćicu nespremnihi lakih konjanika kapetana Millara Stonea.

Maštanje će me još stajati glave, pomislio je Johnson zaplašeno. Peto-rica izaslanika civiliziranih plemena bijahu gotovo skamenjeni od strave i užasa kad su prema njima jurnuli Indijanci koji su galopirali malne uz rub zapjenjena potoka, a zatim naglo, gotovo njima pred nosom, zakrenuli od njih u trku kao kaleidoskop živopisnih boja, jezdeći uzanim izbojkom kao da je vrag u njih ušao. Tada se jedan Indijanac uhvati za uzao u grivi svoga obojenog konja i zabaci mu se uz bok. Podvukao mu se zatim ispod trbuha, dok je mustang galopirao, mahnitom brzinom, pa se ponovo popeo u sedlo s druge strane.

Svi su jahači izvodili poneku vratomlju na razigranim mustanzima. Skakali sa sedla u sedlo u trku, prevrtali se naglavce, skakali i grabili sa zemlje one koji su popadali, a sve to uz divljačke ratne krikove koji su parali uši.

Napokon je krug Kijova i Komanča stao oko indijanskih stražara, koji su ih promatrali raskolačenim očima, sjedeći mirno u sedlu, premda pretrnuli od straha. Poslije spokojne tišine jutarnjeg ugodaja, divljački nasrtaj i divlji krikovi djelovali su na njih kao grom iz vedra neba.

Kad se krug otvorio i kad je povorka krenula, Millar Stone je podbo konja i uz divlji poklik pojurio za Kijovima i Komančima, a njegovi stražari za njim. Povorka je vijugala uokrug dok kolovoda nije dao neki nezapazeni znak, a tada su svi veselo zajuškali, raštrkali se i ponovo skupili oko indijanskih stražara. Svi su praskali od ludog smijeha, pa im domahnuli rukom da ih slijede do mjesta gdje su ih čekale okupljene žene.

Voda u kotlovima je ključala, a antilope se pekle na ražnju. Žene su iznijele drvene pladnjeve i započela je gozba.

— Dobro ste nas preplašili — reče Millar dok je oglodavao kost antilope.

— Budući da smo se uvjerali da niste kukavice, odlučili smo da za vas izvedemo naše vještine i da vas počastimo — odvrati mu Ou-poum-koudl, odnosno Adamova Jabučica.

— Ništa bolje i niste mogli izmisliti — priznao mu je Millar dok se pljeskao po punom trbuhu.

Dok su žene brbljale i pospremale posude i ostatke hrane, ratnici su se okupili da čuju što će im Millar reći.

— Najvažnije je, zbog toga što je neodgodivo i vrlo je ozbiljno, da najugledniji ljudi naših plemena sjednu i vijećaju u miru. Možda, dok budu pu-

šili zajedno lulu i razgovarali, pronadu neko rješenje teškoća koje nas razdvajaju. Pojedini okršaji do kojih dolazi uz naše granice, posebice u zemlji plemena Čikaso, stvaraju zlu krv i ljudi bezrazložno gube glave.

Dva najstarija poglavice, Jarosni Medvjed iz plemena Kijova i Bizonsko Krzno iz plemena Komanča, govorili su u ime ravničarskih Indijanaca.

— Vi istočni Indijanci — rekao je Jarosni Medvjed — niste kao i mi. Čudno se vladate, Mi nosimo ratno perje na glavi. Vi ne nosite. Mi živimo u šatorima od bizonske kože. Vi stanujete u kućama kao bijeli ljudi, samo manjim i jednostavnijim.

— Točno — potvrdio je Millar. — Mi činimo mnogo toga kao bijeli ljudi. Još nedavno, 1830. godine naše su kuće na jugu bile velike i lijepe, i bolje od kuća bijelih ljudi. Stoga su nam ih i oduzeli. Istjerali su nas iz njih.

Jarosni Medvjed nastavio je prosvjedovati:

— Kad plešemo, na ramenima su nam šareni gunjevi, košulje od jelenje kože ukrašene šarenim bobicama, na glavi pera jarke boje. Obučemo svoje najljepše ruho i okitimo se zvončićima za ples. Kad naši momci poskoče po prašini, zvončići ugodno zveckaju na njihovim nogama i rukama. Kad vi plešete — nastavio je Jarosni Medvjed, iskrivivši prezrivo lice — plešete u odjeći koju nosite svaki dan. Obično u staroj odjeći, koju su bacili bijeli ljudi. I tada samo tabanate oko vatre uz jednolično pojenje. Ne čuju se zvončići već samo klepet praznih školjki koje vaše žene vežu sebi za noge.

Poglavica Komanča Bizonsko Krzno, s bizonskim krznom nehajno prebačenim preko ramena, koje mu je padalo do krivih nogu, ustvrdi:

— Vidjeli ste kako dobro jašemo. Dok jašemo, izvodimo vratolomne vještine zanimljive za gledanje, a koje odlično posluže u borbi.

Kad vi jašete, vi ništa ne izvodite. Vi jašete kao bijeli ljudi.

— Za oko su mi zapele već te razlike — priznao je Millar Stone — ali one su nevažne, sporedne. Unutra u nama — zainatio se Millar da ih uvjeri — pod svim tim, mislim da smo više nalik jedni drugima nego što smo različiti. O tome, vidite, valja razmišljati i raspravljati kad se skupimo u Muskongeeju. Najzad, svi smo mi Indijanci i moramo držati zajedno. Moramo biti složni.

Jarosni Medvjed i Bizonsko Krzno sjedili su šutke i dugo nešto mozgali, a zatim zapodjeli međusobni razgovor, gotovo ispod glasa. Složili su se da Kijove i Komanči neće više biti krvni neprijatelji.

— Odlučili smo da se više ne krvimo — rekao je Jarosni Medvjed.

— Sada smo najbolji prijatelji. Možda ćemo se sprijateljiti i s vama Indijancima koje bijeli ljudi nazivaju civiliziranima. Doći ćemo na vaš godišnji sajam u Muskongee za vrela mjeseca.

Jarosni Medvjed na to pljesne dlanovima, što je značilo da odobrava dogovor, a Bizonsko Krzno upre kažiprstom desne ruke u dlan lijeve, što je značilo da stavlja točku na ono što je rečeno.

I vijećanje bijaše završeno.

VII

Kad su se stražari pripremili za odlazak, Kijova Ou-poum-koudl ili Adamova Jabučica savjetovao im je kako da najlakše odu iz njihova kraja.

— Udarite starom stazom kojom su ovamo dolazili Španjolci iz Meksika. Kad stignete do velike mutne rijeke

Canadian, podite na istok cestom za Teksas, pa uz željeznu cestu bijela čovjeka.

Stražari su se morali sa svima rukovati. Sve se orilo od vike, smijeha i pozdravljanja.

— Nadam se da si dobro upamtio savjet starog Ou-poum-koudla, Johnsone, jer ti ćeš natrag u Muskongee i o svemu izvijestiti Nathana Ablea. Mi idemo svojim obiteljima u posjet — rekao je Millar Johnsonu Lottu.

— Moji su sinovi odrasli i otišli od kuće. Ja ću svoju staru gospodu dovesti na sajam. Uh, što ćemo se zabaviti! — reče Buck Tom i slatko se nasmije.

— Mutte, zašto i ti ne dovedeš ženu i djecu na sajam? A i ti, Dewery? Ja ću, bogme, dovesti svoje stado — reče Millar, pa pruži ruku Johnsonu. Zatim su se rastali i svaki pode svome domu osim Johnsona Lotta, koji je bio neoženjen.

Johnson je odjahao u muskongee povjereniku Nathanu Ableu.

* * *

Pošto je povjereniku ispričivijedao sve potankosti o vijećanju na gori Saddle, Johnson završi pitanjem:

— Gospodine Ableu, smijem li i ja uzeti koji slobodan dan? Rado bih pošao na žetvene svečanosti, a to je i početak nove godine za pleme Krik, što je za nas važan događaj.

Povjerenik se naslonio u stolicu i prekrizio ruke na trbuhu.

— A koje mjesto namjeravaš pohoditi, stražara Lotte?

— Hickory, nedaleko od grada North Forka.

— A tamo će doći i Buster Vixico sa svojim pristašama, zar ne?

— Da, gospodine. Obojica smo tamo odrasli. Buster i ja igrali smo nekad zajedno u istoj momčadi.

— Umjesto da uzmeš slobodne dane i gubiš plaću, Johnsone, zašto ti

to ne bi obavio kao svoju dužnost redarstvenika na takvom skupu? Dodi-jelit ću te odredu stražara u Hickoryju za vrijeme žetvenih svečanosti.

— Hvala, gospodine Able — nasmi-ješi mu se opušteno Lott.

— A ti odigraj dobru utakmicu. Možda će Vixico biti manje ogorčen na tebe zbog zaplijenjenog viskija ako mu pomogneš da pobijedi na utakmici.

Johnson je u to iskreno dvojio, ali ništa nije rekao. Kad se vratio u staju da osedla ridana, odlučio je da uzme sa sobom i kestenjavu kobilu, koju su također zaplijenili od rančera. Nazvao ju je Hoktecaky, što je značilo ljepo-tica.

Na prolazu kroz dvorište zaustavio se časak da pozdravi tetku Keretu. Zakašljao se kad je stao na prag kuhinje. Tetka Keretu se upravo sagnula da pogleda u pećnicu da li se kolač zažutio.

— Tetka Keretu... — počeo je nesi-gurno.

— Što si se tu ukipio ko da su ti pune gaće? Da nisi nešto skrivio? — dočekala ga je tetka Keretu.

— Aaah — uzdahnio je — došao sam pitati ne ideš li i ti možda u Hickory?

— Na žetvene svečanosti? Naravno, pa znaš da ih još nikad nisam propu-stila. A zašto ti to mene pitaš? — zagle-dala se tetka Keretu u Johnsona.

Osjetio je kako su mu se obrazi za-žarili.

— Pa, tako... da znam što misli...

— O sovama? — podbola ga je tetka Keretu ne skidajući očiju s nje-gova lica.

— Puuf — zažmirkao je kao da je dobio zaušnicu — što je ovdje u kuhinji vruće. — izmucao je, pa se okre-nuo na dvorište i otišao.

Žiyici su mu se smirili tek kad je izbio na cestu za Teksas i skrenuo prema brvnari Lewisovih.

Martha je istrčala iz kuće čim je čula topot konjskih kopita u dvorištu. Stajala je kao ukopana i zagledala se širom otvorenih očiju u smeđu kobilu. Lice joj se žarilo, što ju je učinilo još ljepšom.

— Predivna li konja! — rekla je zadržano.

— Tvój je — rekao je kratko, a srce mu je pri tome živo i glasno zakucalo. No, nikako da skupi dovoljno hrabrošti da joj kaže da je došao po nju da zajedno pođu na indijanske svečano-sti.

— Žetvene svečanosti i plesovi poči-nju prekosutra — izlanuo je.

— Slušaj — pogledala je u stranu, a usne su joj se nekako izdužile i steg-nule — ne znam što da ti odgovorim. Ja bih voljela poći tamo s tobom, ali moram pitati oca. Ne znam hoće li me pustiti.

U tom Johnson ugleda Silasa Le-wisa. Upravo je pošao u staju.

— Što ne sjašeš, Johnsone? Ja idem pomusti krave. Odmah se vraćam — doviknuo mu je doseljenik.

Kad je Johnson rasedlao konja i pošao u kuću, sreo je ponovo u dvorištu Lewisa sa dva vedra puna svježeg mlijeka. Nosio ih je u kuću Marthi.

Za večeru su imali mlijeko i žgance.

— Neću da ubijam divljač u ovo doba godine. Premlada je još. Šteta je. A i dani su ljeti vrući, pa se meso usmrđi prije nego što ga dospijemo pojesti. Do jeseni ugojit ću svinju, pa kad je zakoljem, bit će suhog mesa, slanine, kobasica i čvaraka, što će nam potrajati do iduće jeseni — go-vorio je kao da se ispričava Lewis zbog skromne večere koju su pružili gostu.

Johnson je pomogao Marthi pospre-miti stol. Ona je zatim izvadila knjige iz ladice. Večer su proveli u učenju. Johnson je otišao spavati pod hrast u

dvorištu uz ostavu i koral. Nijednom riječi nitko nije spomenuo ples i žetvene svečanosti.

Sutradan u zoru Johnson je otišao s Lewisom u polje i pomagao mu brati kukuruz.

— Svake godine — iskoristio je Johnson priliku — moj narod slavi novu žetvu.

— To su lijepi stari običaji — potvrdio je Lewis.

— Ja sam stoga došao po... — malčice je oklijevao, pa potom nastavio...

— Sigurno ste čuli kad je Martha rekla da bi i ona rado pošla... naime, ja bih je poveo sa sobom na žetvene svečanosti.

— Nešto mi je natuknula, točno. A hoće li tamo ostati preko noći? — zabrinuto će Lewis.

— Pa, hoće, ali gospode iz plemena Krik će je čuvati i praviti joj društvo. Ja ću vjerojatno biti s ratnicima.

Silan je trenutak razmišljao, kimaćući nepovjerljivo glavom, a nakon oklijevanja ipak je pristao:

— Ako mi ti jamčiš da joj se ništa neugodno neće dogoditi, i ako Martha doista želi poći s tobom, onda ni ja nemam ništa protiv.

Johnson je znao da će se cijelog života sjećati tog putovanja s Marthom.

Sve mu se činilo kao u sumaglici, kao u nekom lijepom snu. Martha je veselo čavrljala cijelim putem. Ptice su samo za njih pjevale. Lišće ih je dočekivalo šušlavom uspavankom, a potočići i brzaci žuborili su radosnim smijehom.

A ona se na sedlu držala kao kraljica. Blago se ponjihavala, dražesno jašući na divnoj smeđoj kobili vitkih nogu.

Čim su se odmakli od rijeke i ujahali u područje Hickoryja, Johnson ju je odmah poveo u sjenicu od vrbova šiblja, gdje se nadao da će naći tetku Keretu. U sjenici podijeljenoj gunje-

vima i šibljem u nekoliko spavaonica, kuharica povjerenika Nathana Ablea logorovala je sa svojim bratom, njegovom ženom i njihovo četvero djece.

— Dobra večer! — pozdravio je Johnson uljudno tetku Keretu.

Odzdravila mu je kimnuvši glavom.

— Ovo je Martha Ana Lewis. Ona je nova u ovim krajevima i ne pozna dobro...

— Njezina je sreća što tebe dobro ne poznaje — presijekla ga je tetka Keretu — indijanski stražar nije društvo za tako lijepu mladu damu. Sidite sa sedla, mila moja, i dodite ovamo k meni u hladovinu. Ja ću vas zaštititi od tog prostaka.

Martha se slatko nasmijala na te riječi tetke Keretu. Rukovala se s tetkom, koja joj je ispružila obje ruke za dobrodošlicu.

— A smije li Martha... gospodica Lewis, ostati s tobom? — upitao je tetku Keretu Johnson sav ozaren u licu.

— Imamo mjesta za nju, ali nemamo za lovca na sove i policajca koji štiti prekršitelje zakona — podbola ga je prijekorno tetka Keretu.

Posramljeno i pokunjeno, brže-bolje pokupio se Johnson i nestao među šatorima i sjenicama. Koliko god je bio sretan što je tetka Keretu srdačno primila Marthu, toliko se uplašio tetkina britka jezika, jer njezine će podbadalice zacijelo kad-tad čuti i nečije nepoželjne uši, što će Johnson morati skupo okajati.

Čim je izašao mjesec, Johnson se usudio ponovo vratiti do sjenice tetke Keretu. Vidio je Marthu i tetku. Sjedile su za dugačkim drvenim stolom na nogarima ispred sjenice i večerale. Pričale su. Prišuljao im se bliže i pri-tajio u tami. Čuo je kako tetka Keretu brblja:

— Ja sam pomagala njenoj majci pri porodu. Bio je vrlo tvrdoglav i sra-

mežljiv i nije htio izaći, baš kao što je i sada sramežljiv pa se ne usudi doći!

Pričale su o njemu! Johnson se skamenio. Doveden u napast, nije mogao odoljeti iskušenju. Prišuljao im se što je bliže mogao, da ih bolje čuje.

Tetka Keretu je ogovarala svoju šurjakinju:

— Nemam više živaca s njom. Ne podnosim je. Indijanke iz plemena Krik, koje su išle u crkvu bijelih ljudi, kažnjavali su bičevanjem.

— Ali zašto? Pa ona je kršćanka — zaprepašteno će Martha.

— Odviše sam duga jezika i svašta blebećem. Žene ne bi smjele govoriti o vjeri i bogovima. To je muški posao. Idemo sada do igrališta da uhvatimo dobro mjesto, odakle ćemo vidjeti predstavu — rekla joj je tetka Keretu.

Pošle su u sjenicu za gledaoce i sjele u prvi red. Johnson je išao za njima, a zatim je šmugnuo u plesnu povorku. Poslije, negdje nakon ponoći, izmaknuo se i napustio plesnu povorku, te pošao potražiti mjesto gdje će se odmoriti podalje od buke i svih ostalih.

Kad je legao i zamotao se u gunj, dugo nije mogao usnuti. Mučio ga je osjećaj da ga svi izbjegavaju. Sjetio se ratnika Čaknutih Zmija, koji su mu za vrijeme plesa okretali leđa i klonili ga se. Prije toga osjetio je da tetka Keretu i njezini rodaci nisu oduševljeni što ih svijet vidi u njegovu društvu. A sve je započelo kad sam postao stražar, zaključio je Johnson. Nitko ne voli policajce.

Čim se probudio u osvit idućeg dana, odmah je ustao. Iz bisaga je izvadio čist ručnik i pošao na rijeku da se umije. Kad se oprao, iz šume na suprotnoj obali rijeke dokotrlje se lagana kočija, a na kozliču kočije sjedio je, Johnson ga je odmah prepoznao po njegovoj sijedoj kozjoj bradici, poglavica Čč-kote.

Obrisao se ručnikom i dobro protrljao prsa i leđa, obukao se i potrčao u susret kočiji, koja se upravo penjala uz obalu na Johnsonovoj strani, ostavljajući duboke tragove u blatu iza sebe. Čč-kote zaustavi kočiju.

— Uskači! Povest ću te u logor — pozvao ga poglavica, pa nastavio kad je Johnson sjeo uz njega na kozlič. — Nisam te vidio od onog dana kad si otišao s ostalima rezati onu žičanu ogradu od bodljikave žice. Povjerenik Able mi je javio da ste savjesno obavili svoj posao — pohvalio ga poglavica.

— Neprestance smo u nekom poslu — priznao mu je Johnson, dok mu je mozak grozničavo radio. Činilo mu se da je napokon dočekao izvanrednu priliku da se riješi svojih muka. Naravno, upozna li poglavica Marthu, začas će ga očarati njezina ljepota i dobrodušnost.

— Gospodin Able i ja zadovoljni smo vama i načinom kako ste ugušili pobunu Čaknutih Zmija — nastavio je poglavica Čč-kote svojim pohvalama indijanskim stražarima.

— Baš o tome sam i htio s vama porazgovarati, jer Čaknute Zmije se nisu posve smirile.

— A došle su na žetvene svečanosti?

— Da, ovdje su.

— Izazivaju li nered?

— Ne, još ne izazivaju.

— Dobro. Javljeno mi je da su mirno napustili tabor u Eufauli čim ste vi otišli i da su se razišli kućama. Više nisu kupovali viski. Jesi li vidio pijanih ovdje?

— Ne, nisam, gospodine. A morali bismo porazgovarati i o tom viskiju.

Čč-kote je zaustavio kočiju ispred sjenica u logoru.

— Najprije ću pozdraviti narod, a zatim možemo porazgovarati o svemu, pa i o tome gdje Indijanci kupuju viski.

Kočija se zaustavila točno ispred sjenice tetke Keretu i njezinih rodaka.

— Samo trenutak, gospodine — zamolio ga Johnson — htio bih vas upoznati s jednom osobom.

Martha je upravo u tom trenu istrčala iz sjenice.

— Čula sam tvoj glas. Dobro jutro!

— pozdravila ih je.

— Dobro jutro — oglasio se Johnson i brzo dodao: — Poglavico, ovo je Martha Ann Lewis. Martha, poglavica Čč-kote uzeo me u laku konjicu.

— Drago mi je što to čujem — odgovorila je Martha i pružila svoju nježnu ruku poglavici. Čč-kote ju je lagano dotaknuo.

— Gospodica Lewis gošća je tetke Keretu — objasnio mu je Johnson.

— Tetka Keretu pravo je društvo za mladu gospodicu. Drago mi je, gospodice Lewis, što sam vas baš ovdje upoznao. K nama počesto dolaze bijeli posjetioči da vide naš narodni ples, a rijetko kod dode netko toliko lijep i dražestan kao što ste vi.

— Hvala, gospodine. Ovdje je za mene još sve novo, nepoznato — priznala mu je Martha.

Sjeli su za dugi drveni stol ispred sjenice tetke Keretu.

— Danas će biti vruć dan. Sunce je pripeklo — reče Čč-kote da podrži razgovor.

— Da. Moj otac kaže da je to dobro za kukuruz — napomenula je Martha.

Johnsona je oblio hladan znoj. Po-bojao se da bi Čč-kote mogao pitati Marthu gdje to njezin otac sadi kukuruz.

No Čč-kote je sjedio zamišljen, kao da sabire misli.

— Ima nekoliko žetvenih svečano-sti u raznim krajevima plemena Krik, koje se održavaju istodobno. Moram posjetiti još i onu u Coweti — rekao je zamišljeno.

— Danas ćemo još postiti — nastavio je Čč-kote — a sutra se gostiti. Život obiluje takvim suprotnostima ... post i gozba, tama i svjetlo, studen i toplina, oskudica i obilje, staro i novo, duh i tijelo, smrt i život. Noćas će ugasnuti vatre stare godine. Sva će ognjišta biti pometena. Na njih će se prostrti novi, čist pijesak. Nova vatra iz kremenja kresnut će jarko crveno kao krv sa suncem sutra u osvit zore, i bit će odnijeta u svako kućanstvo.

— Sve je to tako tajanstveno, mistično.

— Moram još pozdraviti voditelja svečanosti i posjetiti logor dok ljudi pošte i razmišljaju. A sutra ćete gledati veliku utakmicu. Ona je zamjena, nadomjestak za rat. U njoj će sagorjeti urođena nasilnost divljaka, mržnja za bližnje, zavist, pa ćemo s mirom u srcu ući u novu godinu. Možda bismo mogli — okrenuo se prema Johnsonu dok je govorio — poslije utakmice razgovarati o nevoljama koje te pritišću.

Johnson je pristao. Tko smije protusloviti poglavici? Promatrao je Čč-kotea dok se uspinjao u kočiju i još dugo gledao za njim sve dok ga nije izgubio iz vida.

— Danas još moram sudjelovati u nekim igrama — rekao je Johnson Marthi kad su ostali sami.

— Ne brini za mene. Meni nije ovdje dosadno. Gledat ću te. Trudit ću se da što više vidim i naučim — odgovorila mu je Martha.

— Već si prilično naučila — odvratila joj Johnson uz smiješak.

Tada je iza sebe začuo glas tetke Keretu. Doviknula mu je iz sjenice:

— Bolje ti je da pripremiš dobre odgovore na pitanja koja će ti postaviti poglavica Čč-kote kad se vrati.

VIII

Johnson je stajao uz veliku vatru i promatrao kako momci bacaju na nju cjepanice. Veliki glavari ognja zapalio je vatru čim je sunce zarumenjelo obzorje na istoku.

Sunce je donijelo nov život i Indijanci su potrčali u svoje sjenice noseći vatru za svoja ognjišta, a zatim su u bujici pohrlili prema igralištu.

Johnson Lott, samo u kratkim hlačama i mokasinama, utrčao je zajedno s ostalim igračima u igralište. U ruci je nosio tri jednake palice za udaranje lopte, zavinute na vrhu kao palice za golf.

Johnsonovo lice i tijelo bijahu premazani bijelom bojom. Njegovi protivnici bijahu obojeni crvenom bojom. Igrači obojeni u bijelo skupili su se na istočnom kraju igrališta duga sto osamdeset metara.

Crveni igrači skupili su se na suprotnoj strani igrališta. Oko njih su se motale mlade djevojke, koje su glasnim pojenjem navijale za svoje miljenike. Johnson je izbrojio stotinu igrača, po pedeset na svakoj strani igrališta. Kad su došli do sredine igrališta, svaki je igrač ispružio svoju palicu da ih izmjere jesu li iste dužine kao u protivničkim igrača.

Vrata gola na dalekim krajevima igrališta izgledala su Johnsonu uska i sićušna. Te godine utakmica je bila između Tolafueste, Indijanaca koji su živjeli u gradu North Fork, i Tulwveste, Indijanaca iz raznih klanova plemena Krik, koji su živjeli u okolnim krajevima. Johnson je igrao s momčadi iz okolice grada. Kako je bio stražar u lakoj konjici, nije imao mjesta stalnog boravka. Buster Vixico igrao je u toj utakmici zajedno sa Johnsonom, jer je i on dolazio iz dalekih gora blizu Eufale.

Johnson nije osjećao nikakva oduševljenja ni poleta za tu utakmicu. Najradije bi sjedio uz Marthu. Nije ni znao kako se Martha zabavljala na svečanostima. Osim nekoliko plesova koje je sinoć otplesao bez nje, Martha je provela cijelo vrijeme s tetkom Keretu ili sama.

Stoga je i poželio da u tom trenu sjedi pokraj nje kao običar gledalac. Neugodno se osjećao onako obojen, premda je bijela boja bila boja koja je značila mir među Indijancima iz plemena Krik, a Martha možda to uopće nije znala. Za nju je bijela boja zacijelo bila samo još jedan dokaz njihova urođena divljaštva.

Johnson je prošao mimo čuvara oklada. Doduše, on se u ništa nije kladio, jer ništa nije ni imao, a nije bio ni kockar po prirodi. No, zanimalo ga je u što se sve drugi ljudi klade. Vidio je zavezana goveda, konje, pse, hrpe gunjeva i odjeće, vreće pune duhana, zapravo, svega i svačega bilo je u sjeni čuvara oklada. Nekad, nema tome davno, ljudi su se kladili čak i o svoje žene ili u svoj život.

Utakmica nije bila vremenski ograničena. Mogla je trajati cijelo poslije podne, ili čak do drugoga jutra, za koje su vrijeme gledaoci mogli jesti i spavati, ali ne i igrači. Igrači su morali postiti dok ne završi utakmica. Johnson je znao da su igrači iz North Forka u prednosti. Živjeli su u istom gradu i mogli su stoga češće zajedno vježbati.

Kad je Heleswv ušao u igralište i donio loptu, Johnson je dotrčao do Bustera Vixica.

— Misliš li da ćemo pobijediti ove gradske štakore? — upitao ga je prijateljski.

Vixico ga je šuteći odmjerio prezrivo od glave do pete i otišao smrknuta lica. Johnson je ravnodušno

slegnuo ramenima. Svaki je igrač zapravo bio sâm u toj okrutnoj igri.*

Heleswv je bacio loptu u zrak. Hitar protivnički igrač uhvatio je loptu i hitnuo je prema голу bijelih. Obje su momčadi potrčale za loptom.

Navijačice, djevojke i žene, zavriskale su i poskočile, dobacujući igračima crvenih ohrabrujuće i osvetničke krilatice, a Johnson je začuo povik Ham'ken pvsv'tke! ... što je značilo da je pao prvi gol.

Vidio je jednoga svog suigrača kako palicom po ledima udara protivničkog igrača koji je zabio gol. Udarci su bili izraz osвете. U toj igri sve su okrutnosti bile dopuštene.

Lopta je ponovo bila u igri. Johnsonovi suigrači, razdraženi dobivenim golom, pojurili su kao sumanuti za loptom, udarajući je palicama prema голу crvenih.

Gol! Zaorilo se igralištem. Čak je Johnson bio ponesen slasti pobjede. No, lopta je ponovo poletjela i bijeli su zabili još jedan gol. Crveni su počeli igrati grubo osvetnički. Lopta je poskakivala preko igrališta, a igrači obje momčadi udarali su oko sebe bjesomučno, podmetali noge i udarali laktovima.

Momčad iz North Forta postigla je još tri gola. Johnson pogleda u sunce. Ostao je osupnut kad je vidio koliko je visoko već odskočilo. Lijepio se od znoja i prašine. Boja na njegovu tijelu otapala se i curila sa znojem s njega. Utakmica je dosegla žar kad je već bilo teško razaznati da li je igrač kome dodaješ loptu bijeli ili crveni. Gol-razlika ponovo se promijenila: pet četiri za crvene.

Johnson zadahtano udari loptu i potrči prema голу crvenih, preskaka-

* To je stara igra kanadskih Indijanaca i zove se lacross. I danas je popularna u Sjevernoj Americi (op. u.)

jući protivničke igrače. Upravo kad je zamahnuo da ponovo udari loptu, ugledao je debeloga protivničkog igrača kako nasrće ravno na njega. Johnson više nije imao vremena da mu se izmakne.

Debeli ga je igrač udario u pola pokreta ramenom ravno u prsa. Johnson je trenutak ostao bez daha, pa se ispružio u prašinu koliko je dug i širok. I dok se savijao na zemlji, vrijeme je stalo za Johnsona Lotta. Napola pri svijesti, nije znao što se zbiva s njim. U igri loptom bilo je zabranjeno upotrebljavati noževe i revolvere. Sve drugo bilo je dopušteno. Jedino pravo oružje stoga bijaše tjelesna snaga igrača prazna želuca i crijeva od prethodna posta i čišćenja. Jedino tako moglo se preživjeti.

Johnson je ležao kao klada, zureći u sunce. Utakmica se igrala stotinjak metara od mjesta na kojem je ležao. S teškom mukom uspjelo mu je nekoliko da se podupre na jednu ruku i da sjedne. Nije bio jedini ozlijeđeni igrač. Srušeni igrači savijali su se posvuda po igralištu. Neki su čak ležali nepomično i nisu pokazivali znakova života. Krv je curila iz usta ispruženog igrača tik do Johnsona, premda su mu oči bile širom otvorene.

Johnson ga upita za rezultat utakmice. Podigao je pet prstiju i pokazao prema голу bijelih, pa osam prema голу crvenih. Osam-pet u korist crvenih iz North Forka. Utakmica se primicala kraju.

Johnson se jedva-jedvice podiže na noge i ustane. Posrćući je potrčao za loptom. U glavi mu se vrtjelo, a u ušima šumjelo. Na sreću, jučer je postio. Jer da je imao i zalogaj hrane u želucu, u tom bi je trenutku povratio. Cijelo tijelo ga je boljelo.

Potrčao je za loptom koju su igrači crvenih dodavali prema голу bijelih kadli ispred sebe opazi ispruženog Bustera Vixica.

Ležao je bez daha. Johnson se uplašio da Vixico možda već nije mrtav. I prije su igrači znali smrtno nastradati za vrijeme utakmice. Dok je žurno trčao prema Vixicu, Johnson spazi onoga istog debelog igrača crvenih koji ga je ramenom udario u prsa i srušio. Trčao je ravno na Vixica. Očito je htio Vixica izudarati i zgaziti nogama.

U Johnsonu bukne srdžba na tu grubu i nepotrebnu okrutnost. Zaokrenuo je i nasrnuo na debelog napadača. Sudar je bio toliko snažan da je protivnički igrač pao na stražnicu prije nego što je dospio izgaziti Vixica nogama. Debeljko je ostao trenutak smušeno sjediti, a zatim je poskočio i otrčao da uhvati dodanu loptu.

Johnson, koji je također pao, potrese glavom da razbistri mozak, pa se podigne na koljena. Klečao je i buljio za loptom. Zatim je opazio da ga Vixico promatra očima punim mržnje. Johnson pomisli da je Vixico namjerno legao na zemlju da se malčice odmori i da zatim novom snagom ponovo udari na protivničke igrače. Kad je Johnson ponovo pogledao za loptom, upravo je protivnički debeli igrač, koga je maloprije srušio na stražnjicu, primio loptu i udario je kroz gol bijelih.

Primili smo i deveti gol, pomisli Johnson. Utakmica je završena. Kad je Johnson ustao da pode s igrališta, ugledao je Marthu kako trči prema njemu. Preživjeli crveni igrači šepirili su se i derali, slaveći pobjedu. Ustao je i Vixico. Johnson ga pogleda u oči.

— Busteru, spasio sam ti život — rekao je potihom vodi Čaknutih Zmija.

Vixico mu je prezrivo okrenuo leđa, kao da ga ne vidi i ne čuje. U taj čas i Martha je već bila dotrčala do Johnsona.

Doimala se izbezumljenom od straha. Uхватила ga je za njegove zakrvavljene ruke i povukla za sobom.

— Htjela sam ti pritrčati u pomoć dok si ležao na zemlji, ali tetka Keretu me nije pustila. Rekla mi je da je sramota da žena pomaže ratniku u nevolji — ispričavala se Martha.

Johnson baš nije bio siguran da tetka Keretu ima posve pravo. Pustio je da ga Martha vodi. Boljela ga je svaka kost, svaki mišić. Kad su stigli u sjenicu tetke Keretu, Martha ga je posjela na klupu. Mokrom krpom, umočenom u vodu s ljekovitim travama, isprala mu je rane i posjekotine, a on je bio toliko iscrpljen da joj se prepustio bez pogovora.

Čim mi ispere rane, pomislio je Johnson, otići ću do konja u gajić i zaspati. Kad se napokon ispružio u sjeni hladovine, dugo je još slušao zujanje buba i kukaca koji su napokon svojom glazbom uspavali u dubok san.

* * *

Pošto je završila i gozba u kojoj su svi dobro omastili brk, Johnson je počeo obilaziti sajmište da se upozna s obiteljima ostalih stražara iz lake konjice.

— Ovo je mali Lee. Šest mu je godina. A ovo moja kći Susie. Njoj je devet. Oboje su pametniji od svog tate i svoje mame — predstavio mu je Dewey svoju obitelj, ali ne i bez ponosa.

Dorcas, Deweyjeva žena, bila je prava indijanska ljepotica iz plemena Čikaso.

— Njihov otac — rekla je uz smijeh — nikad nije kod kuće, pa i ne zna kakvu djecu ima.

Buck Tom ih je dočekao u dijelu gdje su bili Indijanci iz plemena Čokto. Upravo se kljukao kolačima. Brže-bolje cbrisao je slador s usana i predstavio mu svoju ženu, staru gospu Ehiwu, kako on reče. Zatim su svi zajedno otišli do logora Indijanaca iz

plemena Seminole da pozdrave Muttu Kileyja, koji ih je počastio pečenkom i lepinjama.

— Ovo je moja žena Faitha, a uz nju su naši sinovi Tvskanvke, Tvskahoma i Tvskekinge.

— Mutt bi se morao stidjeti sama sebe. Djeca nemaju bijelog učitelja koji bi ih naučio kako njihove imena glase na engleskom — potužila im se dostojanstvena Faith Kiley.

— A gdje je tvoja sjenica, kapetane?

— upitao je Mutt kapetana Millara Stonea.

— Nemam ja sjenice. Imam pravi indijanski šator i u njemu su moja žena i djeca sa pet mojih unuka — ponosno će kapetan Millar Stone.

— Još nikad nisam čuo da neki Indijanac iz pet civiliziranih plemena živi pod indijanskim šatorom. Kome si ga drpio? — upitao je u šali Mutt kapetana Stonea.

— Moj je. Dobio sam ga od Kijova — odvrati mu Millar i stane im predstavljati svoju brojnu obitelj.

Johnson je jednim uhom slušao kapetana Millara i pozorno promatrao nekog čovjeka kako posrće između konopa šatora. Zastao je iza šatora, izvukao bucu iz džepa i dobrano iz nje potegnuo.

Johnson gurne laktom kapetana i pokaza mu glavom na pijanca.

Millar zašuti i zagleda se u čovjeka s bocom. U tom su trenu već svih pet indijanskih stražara promatrali pijanog Indijanca.

Iza šatora pojavio se još jedan muškarac. Nešto je rekao pijancu i ispružio ruku. Pijanac je potresao glavom. Nastala je tiha svada. Tada pijanac uze mlatarati rukama. Pokazivao je rukom prema ulazu u sajmište. Njegov se sugovornik naglo okrenuo i pošao prema ulazu.

— Za njim! Ne smije opaziti da ga slijedimo. Držite ga na oku! — naredio im je Millar.

Johnson nije morao držati čovjeka na oku. Tamo uz sâm slavluk na ulazu u sajmište ugledao je grbavog patuljka s plavom šiljastom kapom na glavi: vilenjaka Sovu.

Šiljasta kapa pokrivala je vilenjakovu ćelavu glavu. Na sebi je imao platnen dug ogrtač. Stajao je na stražnjem dijelu kola s arnjevima i spuštanim zastorima ... U takvim su kolima obično putovali pokućarci što prodaju ljekovite vodice naivcima.

Na platnu je bio nacrtan crveni vrag. U jednoj je ruci držao troroge vile, a u drugoj bocu s naljepnicom: Vražji napitak SATONIC. Iz kola vilenjak je izvikivao ljekovita svojstva svoga čarobnog napitka. Čovjek koga su indijanski stražari slijedili zaputio se ravno prema kolima.

Posao je bio začas obavljen. Kupac je nešto došapnuo vilenjaku Sovi, prekinuvši ga upola njegova hvaljenja ljekovitih svojstava napitka. Johnson, kako ne bi zakasnio na poprište, uza se laktima kroz svjetinu probijati prema kolima.

Krijumčar viskija Sova sagnuo se s kola, a pokreti njegovih malenih ruku bijahu hitri i spretni kao u neka opsje-nara. No, kad je htio kupcu dati bocu, Sova ugleda indijanske stražare oko svojih kola. Njegove ručice s bocom u šaci nestale su začas ispod njegova širokog ogrtača.

— Ako vas vrag s bolesti tare, kupite moj lijek za male pare! — zapjevušio je Sova i okrenuo se kao da će poći u kola, ali su ga Mutt i Dewey uhvatili za zapešća i skinuli s kola. Millar Stone razgrnuo je širom njegov ogrtač. Podstava ogrtača bila je opšita u džepove, a iz svakog džepa izvirivao je grlic boce.

Vilenjak Sova osorno se okomio na stražare:

— Ubost ću kô stršen crvenokošca svaka, koji me bez uhidbenog naloga

hvata! — zaprijetio je stražarima. A kad je ugledao Johnsona, odmah je zapjevušio: — Naučio sam ja od malih nogu, kako se svakom Indijancu osvetiti mogu!

— Smirite se, gospodine — blago će Millar, pa upita Deweyja: — Je li naoružan?

Lee Dewey podigne u zrak mali revolver koji je našao u Sovinu džepu.

— Aha! Ima metak za svakog od nas i još jedan više.

Sovin se glas odjednom umekšao:

— Odlazite molim, molba je hitna, progonite nevina trgovca sitna — otpjevušio im je pa izvadio iz džepa svitak zelenih novčanica i ponudio im kradomice mito.

Buck Tom se sagnuo kao da će uzeti novčanice, pa izvukao iz krijumčareve čizme još jednu bocu, te uzeo glasno čitati što piše na naljepnici: — Čovjek ne laže, Millare. Slušaj što ovdje piše: SATONIK, ljekovit napitak za ljude i životinje. Protiv boli i zaraze, osvježava, liječi tvrdu stolicu, proljev, nadutost, padavicu, nesvjesticu i žučne kamence. Kapetane! — zavapi Tom dok je praskao od smijeha — ne smijemo zlostavljati tako milosrdna čovjeka!

Sova, uvjeren da ih je pridobio za sebe, slavodobitno zaguče:

— Na prostoru sajma nisam prodavô i ne dam svoje pravo. Svijet prčija vaša nije, nitko me taknuti ne smije!

— Nema veze gdje prodajete, gospodine, nego što prodajete. Prodavanje viskija Indijancima zakonom je zabranjeno! — nepopustljivo će Millar.

Molećivo Sova zapjevuši:

— U bocama viski nije, na naljepnicama piše, gradonačelnik mi je dopuštenje potpisô i ja sam kô sunce čisto!

Millar pruži bocu Johnsonu:

— Kušaj, stražaru Lotte! — naredio je Johnsonu.

Johnson izvuče čep iz boce i pomi-riše tamnosmeđu tekućinu, a da nije potegnuo ni gutljaja iz ponudene boce.

— Ne znam što bi to moglo biti, ali ima isti miris kao piće koje smo zaplijenili Čaknutim Zmijama u Eufauli i ja znam mjesto gdje se to piće pravi.

— Slutjio sam da ti nešto znaš, ali čekao sam da mi sâm to kažeš.

Sova se sagnuo prema Johnsonu, pa izustio:

— I pjesnik reče, sudba policajca gorka je, nevolje tvoje i Marthine tek što počese!

* * *

Jutarnji je zrak bio zagušljivo vruć i bez daška vjetra kad su Johnson i Buck Tom pojahali na jug iz grada Muskongeeja. Nakon sata jahanja dah-tali su i znojili se kao da nemaju dovoljno zraka. Ujahali su u omaru, u kojoj čak i gibanje njihovih konja nije dostatno uzbibalo zrak da osuši znoj na njima.

— Odurne li omare — reče potihom Buck Tom.

Johnson se šuteći složio. Zakimao je samo glavom. Bio je odveć obuzet svojim brigama i nije mu bilo do razgovora. Za koliko će dana, mislio je, doći potjera po Lewisove kad ih Sova prijavi. Budući da su stražari iz lake konjice svi bili na sajmu, potjera će biti sastavljena zbrda-zdola od nepoznatih ljudi, a u njoj bi mogli sudjelovati i Indijanci iz plemena Čaknutih Zmija. A mnogo je Indijanaca mrzilo bijele ljude i jedva čekalo da im naudi. I ne bez razloga.

Kako su ga morale crne misli, glavom su mu se motali i zloslutni prividi. Što ako Lewisove pruže otpor? Zainati li se potjera da ih odmah otjera, moglo bi doći i do krvi. Silan Lewis, premda razuman čovjek, mogao je ipak lako izgubiti živce. A što će onda biti s Marthom?

— Koliko još ima do te tvoje pe-care viskija? — upitao ga je iznebuha Buck Tom.

— Ja sam je tražio tri dana. Ali sada znam gdje je. Stići ćemo prije mraka — odvрати mu Johnson bezvoljno.

Kasno tog poslijepodneva stigli su do slapova Webbers. Na dalekom obzorju nebo se smračilo pred oluju. Vjetar je sve brže meo krajinom i vitlao crnim oblacima.

Tridesetak kilometara od Muskon-geeja pred njima se zaljeskala tiha voda rijeke Arkansas. Buck Tom kao da je slutio što se zbiva u Johnsonovoj duši, pa reče bez neka osobita povoda:

— Millar ima u tebe puno povjerenje.

Johnson trgne glavom kao da se probudio iz duboka sna.

— Ja to vrlo cijenim, premda ne znam da li i zaslužujem — otvoreno je priznao Johnson.

— Millar ima dovoljno iskustva da zna u koga se može pouzdati — odvрати mu Buck Tom.

Johnson se dobro sjećao da je, kad je pristupio u redarstvenike lake konjice, prisegao da će pokorno i bez pogovora slušati naredbe svoga kape-tana. Takva prisega, činilo mu se, u tom času, i ne znači mnogo kad se čovjek nađe u škripcu. Poželio je da okrene konja i odjezdi natrag k Lewi-sovima. Eto, u tom času, pomislio je Johnson, puštam da me ridan nosi i klatim se u sedlu bez veze, jer ne znam što bi trebalo da uradim da pomognem Marthi.

Ljetna omara pred oluju okružila ih je bezglasnim mirom kad su uja-hali u mračnu šumu. U daljini su čuli potmulu gmrljavinu što im se valjala u susret. Oblaci su se stisnuli nad šu-mom, debeli i tmasti. Obzorje na jugo-zapadu utonulo je u tamu koju su pa-

rale isprekidane bljeskave strijele munja, za kojima je slijedila mukla gmrljavina.

— Pfuu! — zašištao je Buck Tom. Izvadio je zgužvani rupčić iz džepa i obrisao znojno čelo, pa dodao: — Kad dode iznad nas, nadrljali smo, jer u tim se oblacima skriva olujni vjetar.

Uskoro su gusti oblaci zaklonili i sunce. Tamne sjene šarale su suncem obasjane brežuljke kroz pukotine među debelim oblacima. Vjetar, odjed-nom studen, poslije pasje pripeke, uli-jetao je srdito u zrakoprazan prostor. A zatim ih je zapljusnula kiša. Mla-zevi guste kiše, nošeni studenim vje-trom, šibali su šumu i jahače, te ih promoćili do kože.

Buck Tom je nešto doviknuo John-sonu, ali glas mu je zaglušila gmrlja-vina što je parala tišinu u dolini iz-među dva brda. Munje su sijevale kroz smrknuto svjetlo dana. Udario je grom i rasporio deblo stabla stotinjak metara od njih u dnu šume. Za trenu-tak jarko je svjetlo zaslijepilo John-sona, a jetki miris zaparao mu nos-nice.

— Što je? — upitao je Bucka Toma povikom kroz kišu.

— Ludi smo što se nismo negdje sklonili od kiše — doviknuo mu je Buck Tom smiješeći se.

Jahali su dalje kroz šumu, prokisli do kože. Poslije nesnosne vrućine od-jednom su cvokotali od studeni. Kiša je okrenula u tuču, trgajući i probija-jući lišće kao krupna, teška sačma, odskakujući od drveća, zemlje i leda njihovih konja.

— Još će nas pomesti orkan! — doviknuo mu je Johnson.

— Neće! Prehladno je za orkan.

Tuča se ponovo pretopila u kišu, koja je lijevala po njima kao iz kabla. Odjednom su se oblaci stanjili i nebo više nije bilo tako tamno. Gmrljavina je otplovila preko njihovih glava i

olujā se stišala u sitnu kišu koja ih je neprestance i ne popuštajući škropila. Zgrabili su se pod njom i osjećali se jedno kao pokisli miševi.

Napokon se i sunce uspjelo probiti kroz oblake. Kišica se stanjila, zaročila, a zatim i prestala. Para se dizala s leđa konja i Johnson i Buck Tom jedva su dočekali da ih ponovo ogrije sunce, koje ih je prije tog dana ubijalo omarom i neumoljivo pržilo.

Buck Tom je izuo čizme i istresao vodu iz njih.

— Pustim li da se ova koža osuši na mojim nogama, tko zna da li bih ih više mogao skinuti — rekao je i nasmijao se.

— Moje ne propuštaju vodu. Prema-
zao sam ih lojem — izjavio je ponosno Johnson, pa dodao: — Još malčice i evo nas na Youngerovoj okuci. Sovina je pecara gore na visoravni. Sunce će zaći prije nego što stignemo gore. Hoćeš li, možda, da stanemo, zapalimo vatru i osušimo se?

— Ne, ne — odvrati mu Buck Tom smiješeci se — brže ćemo se osušiti na suncu dok jašemo negoli uz vatru. Sve mi se čini da nam je ta oluja dobro došla da se malo osvježimo. Stoga požurimo!

Pripeke više nije bilo. Na bistrom i svježem zraku, ugodno toplom, uspinjali su se do visoravni gdje je bila Sovina pecara. Uzbrdica se ustrmila i uspon im je bio otežan, jer se voda slijevala bujicom nizbrdice iz usjeka koji je nekad bio suha vododerina.

Čuo je Bucka Toma kad je zaustavio konja. Johnson se okrenuo. Vidio je Bucka kako briše lice crvenim rupcem.

— Uz samu smo među zemlje plemena Čokto. Još petnaestak kilometara i eto nas u gorju San Bois — reče mu Buck Tom. Poravnao je zatim čizme, koje je objesio preko sedla da mu se što brže osuše. Stopala u debe-

lim vunanim čarapama zabio je u stremena prije nego što su pošli dalje.

Topot kopita njihovih konja jezivo je odzvanjao nadaleko guduro i mokrim kamenitim hridima i hrbatima.

— Možda netko čuva pecaru? — napomene Johnson.

— Krijumčar je najvjerojatnije unajmio neka neuka Indijanca da mu nacijepa drva dok se on ne vrati i da održava vatru u pecari — reče Buck Tom.

Johnson onjuši zrak. Mirisao je svjež na orošenu zelenu šumu.

— Ne osjećam miris dima, a ni vruće kaše — reče Johnson.

— Ne bismo li mi mogli malo tiše prići toj pecari? — upita ga zabrinuto Buck Tom.

— Ne možemo. Zbog toga sam i nahrdao kad sam došao ovamo prvi put. Čuo me iz daljine. Jedino da preletimo ravno zrakom.

— Šteta što nismo ptice — odgovori mu Buck Tom i zaustavi konja, pa osluhne: — Ništa se ne čuje osim nas i žuborenja i klopota vode u brzacu kroz sve pukotine odavde pa do Kiamisha. Možda i nas nitko neće čuti od žubora vode.

Prošli su mjesto gdje je Johnson bio ostavio šarca kad je prvi put došao na visoravan i uskoro su stigli do buradi i ognjišta s velikim bakrenim kotlom za pečenje viskija. Buck se zaustavio ispred velike bačve na kojoj je bijelim slovima krečom bilo napisano:

— Tko ovo mjesto nade i takne ga, Prokletstvo nek' ga snade i smakne ga! Sova.

— Nekad, dok sam još bio vremen-ski vrač, ove bi me riječi grdno uplašile — reče Buck Tom dok je obuvao čizme. Zatim je opipao veliki kotao.

— Hladan je ko led. Ugasio je ognjište. Bojao se bilo kome odati svoju

tajnu osim tebi – narugao se Buck Tom Johnsonu i podrugljivo se nasmi-
juljio.

– Da bar nikad u životu nisam na
nj natrapao – uzdahnio je bespo-
moćno Johnson.

– A ja baš ne bih volio da me op-
tuže za namjerno i pakosno uništava-
nje tuđe imovine, ako sud ustanovi da
je stari Sova doista pravio samo ljeko-
vite napitke – reče Buck Tom kad je
odgurnuo bakreni kotao za pečenje
viskija s njegova postolja nad ognji-
štem i gledao za njim kako se zvećeci
kotrlja niz padinu usjeka u bujicu
vode, koja ga je odnijela sa sobom
nizbrdice u provaliju.

Johnson je za to vrijeme isprevrtao
bačve i prolio iz njih kašu u brzi po-
tok, gdje se začas izmiješala s bistrom
vodom, koja ju je odnijela u nepovrat.

Kad su uništili pecaru, Buck Tom
se zagleda niz usjek, pa zamišljeno
zakima glavom:

– Eto, strašan vjetar ljetne oluje
odnio je sve k vragu, nizbrdice! Ljetne
oluje često nanesu veliku štetu i
unište cijela gospodarstva, a kamoli
neće malenu pecaru!

Zatim se okrenuo i hitro uzjahao
konja kao da mu se žuri.

– Bježimo odavde dok nas nitko
nije vidio. A već se i mračí. Vratimo
se barem do slapova Webbers još ve-
čeras. Tamo ćemo prenoćiti, a sutra u
zoru put pod noge, pa natrag u Mus-
kongee.

Oko ponoći, dok su sjedili uz svjet-
lucavu i titravu logorsku vatru i srkali
toplu kavu nedaleko od slapova, Buck
Tom reče:

– Sova! Zar krijumčar viskija
nema svoga pravog imena?

– Rekao mi je da ga je zaboravio
– odgovori mu Johnson i slegne ra-
menima.

– I stoga je uzeo ime Sova. A spo-
menuo je i neku Marthu. Tko je ta
Martha? – upitao je Buck Tom.

I Johnson više nije imao kuda.
Isripovijedao je Bucku Tomu cijelu
priču o doseljeniku Silanu Lewisu i
njegovoj kćeri Marthi, koja ga je nau-
čila čitati i pisati, o svojim brigama i
strahu od posljedica ako ga Sova pri-
javi vlastima.

Buck Tom nije pokazao nikakve
zabrinutosti zbog toga.

– Slušaj, momče, taj te krijumčar
Sova – rekao mu je spokojno –
može prijaviti samo šerifu Fletcheru
Parru i onoj rulji bijelaca u Fort Smi-
thu. A njima baš puca pršluk koliko se
bijelih doseljenika doklatilo na indi-
jansku zemlju. Dapače, Sovino bleba-
tanje nikad neće čuti u našem Povjere-
ništvu, jedinom mjestu gdje bi se
netko mogao naći ponukanim da ne-
što učini. Ja sebi doista time ne bih
razbijao glavu i brinuo se da netko
nešto ne dozna.

– Ali on će me odati Millaru...
Muttu... Deweyju! – gotovo je zava-
pio zaprepašteno Johnson Lott.

– Pa što onda? Odat će te tvojim
prijateljima, zar ne? – odgovori mu
mirno i utješno Buck Tom.

IX

Kad su se približili sajmenom sla-
voluku, Johnsona ponovo spopade
strah da ga možda Sova nije prijavio
njegovu kapetanu. U mnoštvu svjetine
koja se zabavljala, Johnson ugleda
kapetanu Millara Stonea i njegova
zeta. Stajali su zajedno uz vrtuljak.

– Ako se hoćete provozati, momci,
ja vas častim – nasmiješio im se Mil-
lar i rukom pokazao vrtuljak.

– Mi smo obavili svoj zadatak, a ti
nam za nagradu nudiš da s pravoga
konja padnemo na drvenog – spo-
mene mu Buck Tom smiješeci se, pa
potapša po vratu svoga oznojenog i
umornog konja.

— Nema više pecare. Odnijela je oluja — dodao je ponosno Buck Tom.

Millar samo kimne a oko usana mu zatitra osmijeh.

— A mi smo Sovu otpremili na sigurno mjesto u Tehlequahu. Prijavili smo ga zbog protuzakonite prodaje viskija Indijancima. Ako se uspije odande izvući, može biti sretan. A nas čeka još mnogo posla — rekao im je kapetan Millar Stone, pa se obratio Johnsonu. A Johnsonu je srce palo u gaće od straha što će mu reći njegov kapetan: — Stražaru Lotte, hoćeš li posuditi svog ridana mom sinu Elvinu za sutrašnje trke? Hoćeš li se i ti utrki-vati, Buck? Ili ćeš se samo kladiti?

Johnsonu je odlanulo kao da mu je pao težak kamen sa srca.

— Ja sam prestar za trke — odvratio mu Buck Tom.

— Ne moraš se ni kladiti ako nećeš. Mutt, Lee i ja dat ćemo svoje konje sinovima, samo što ja imam više sinova negoli konja, pa moram moliti Lotta da mi posudi svoga ridana za Elvina — reče Millar.

— A tko će onda jahati moga konja? — zapita ga Buck Tom.

Kad se vrteška zaustavila, Millarov sin Elvin dotrčao je k Johnsonu. Bio je presitan za svojih dvanaest godina.

— Striče Lott, smijem li ja sutra jahati vašeg ridana? — zapitao ga je Elvin i zagledao se u Johnsona svojim velikim crnim očima.

— Naravno, junače moj! Ja ću se kladiti na vas dvojicu, jer ćete sigurno pobijediti — odvratio mu je Johnson i pogladio momčića po raskuštranoj kosi.

— Ehe — obratio se Millar svom zetu — odvedi, molim te, dječake u logor. Mi još imamo posla ovdje, jer na sajam je došlo mnogo Čaknutih Zmija. I ne doimaju se baš dobro-dušno. Mutt će stražariti oko njihovih šatora. Dewey, ti ćeš u patrolu. Svi

moramo pomno paziti na njih što rade.

Zazvečali su zvončići kad su Indijanci iz plemena Kijova i Komanča, okićeni šarenim perjem i obojeni u živopisne šare, ujahali u sajmište. Svi su se držali uspravno i ponosno su gledali ravno ispred sebe. Zapjevali su pozdravnu pjesmu.

— Idemo, povest ćemo ih do mjesta koje je za njih određeno. Moramo naći i Adamovu Jabučicu i kazati mu da je sutra ujutro smotra kroz Muskongee. Skupno mjesto je na brdu kod Povjereništva. Nathan Able dao je podignuti veliki novi, bijeli šator, gdje će se održati sastanak i mirovni pregovori. Poslije slijedi prava gozba.

I dok je Johnson pokazivao Kijovama i Komančima gdje mogu naći drva za logorske vatre i crpsti vodu, neprekidno je držao na oku Čaknute Zmije koje su se motale oko tabora ravničarskih Indijanaca, uhodareći ih kradomice.

Johnson je čekao priliku da šmugne do mjesta gdje su se smjestili Lewisovi. Htio je vidjeti Marthu. Ali nije je dočekao, jer je imao pune ruke posla sve do zalaska sunca sutradan. Pomogao je Kijovama i objašnjavao im gdje je njihovo mjesto u smotri.

Kad je dugačka povorka sutradan krenula prema gradu, pet stražara lake konjice sastalo se nakratko na dogovor na ulazu u sajmište.

— Ne smijemo se odviše razdvojiti — savjetovao im je Millar — tako da možemo dati jedan drugome znak dode li do neke gužve. Čaknute Zmije bi mogle podivljati u središtu grada kako bi na sebe privukle pažnju građanstva. Mogle bi nekoga zarobiti kao taoca, ili ubiti, i započeti pucnjavu samo da dokažu koliko su odlučni da spriječe dodjeljivanje zemlje bijelim doseljenicima.

Mutt je nosio preko ruke sačmaricu dvocijevku s otpiljenim cijevima, koju je zaplijenio telegrafistima West Uniteda.

— Nemoj ni slučajno zapucati iz tog topa — upozorio ga je Millar — mogao bi raniti nekoga nedužnog među gledaocima.

— Kako ću pucati kad nemam patrona? Puška je prazna — gotovo plačljivim glasom odgovori mu Mutt.

— Dobro, dobro. Nisam znao — pomirljivo će Millar i doda: — Rasporedimo se na jednakom razmaku uz put kojim će proći povorka, ali da se vidimo. Dode li do gužve, domahnite na uzbunu i svi ćemo dojuriti.

Uzajahli su i pošli prema gradu. Ulice su bile načičkane znatiželjnim građanima, među kojima je bilo i skupina ne baš prijateljski raspoloženih bijelaca. Stajali su pred vratima svojih prodavaonica i obrtničkih radionica, otvorenih otkako je u grad došla željeznica, i Johnson je mogao čuti mnogo vrlo zajedljivih napomena.

— Ovakve se bezbožnjačke priredbe moraju zabraniti. Još će ti divljaci pomisliti da ih se bojimo, pa će nas htjeti zaklati u našim krevetima! — derala se histerično neka žučljiva žena.

— Ovo je još indijansko područje — pokušao ju je smiriti neki tusti trgovac koji je stajao uz nju — i njihova je dobra volja što nas ovdje trpe. Oduzmu li mi dozvolu rada, ja sam sutra bez posla. Govorite stoga tiše, gospodo. Za nas će doći bolji dani tek kad se ovo područje otvori za doseljнике. Tada ćemo zbiti svoje redove i uspostaviti našu vlast s bijelim guvernerom na čelu.

Nitko se od njih nije ustručavao glasno govoriti ili se plašio da će ih čuti Johnson. Možda misle da ne razumijem engleski, zaključio je Johnson kad je zastao da pregleda povorku u

prolazu. S desne strane ispred sebe opazio je Muttu, a iza sebe u daljini Bucka Toma.

Kijove su dovele sa sobom i mnogo gostiju iz drugih indijanskih plemena. Među njima i Vrane sa sjeverozapada. Kad mu se primaknuo kraj povorke, Johnson podbode ridana i uze jahati uz bok povorci koja se penjala uz brdo prema Povjereništvu i velikom bijelom šatoru Nathana Ablea. Šator je imao otvorene strane, tako da su se gledatelji mogli skupiti ispod njegovih širokih lukova ili u sjeni hrastova oko njega.

Nathan Albe, u društvu s poglavicom plemena Krik Čč-koteom i ostalim poglavicama i odličnicima iz plemena Čeroki, Čokto, Čikaso i Seminole, stajao je pred ulazom u šator i pozdravljao goste. Johnson je privezao ridana uz hrast i pošao prema velikom šatoru da se pozdravi i srdačno rukuje sa svim uglednicima.

— Nije bilo gužve sa Čaknutim Zmijama jutros? — upitao ga je potihom Nathan Able.

— Ne, nije, gospodine — potvrdio je Johnson.

— Svejedno, neće oni odustati od nakane da pokažu što misle o doseljavanju bijelaca — reče Nathan Able, kimajući zamišljeno glavom.

Kad se smotra završila, na vrhu brda kod Povjerenišтва, svi su se sudionici okupili oko velikoga, bijelog šatora, gdje se posluživala hrana za uzvanike. Johnson je nešto zagrizao i vratio se natrag na sajmište da ridana preda Elvinu, sinu kapetana Millara Stonea.

— Ja jašem u četvrtoj trci — reče mu crnooki momčić.

Kako je ožednio, pošto je momčiću ostavio ridana, kad je započela prva trka, Johnson pode do šatora gdje se točila medovina. A medovinu je posluživala tetku Keretu.

— Čujem da si napokon smogao snage da prijaviš krijumčara Sovu podrugljivo će mu tetka Keretu čim ga ugleda.

— Odakle sam ja mogao znati da je on krijumčar? — hinio je naivca Johnson kad je popio gutljaj medovine.

— Ne pravi se budalom, ta ja sam ti rekla — podsjetila ga je tetka Keretu.

— Znala si i za Marthu još prije nego što sam te s njom upoznao, zar ne?

— Susjedi je hvale, a dobar se glas daleko čuje. Kažu da te naučila čitati i pisati. Možda još nešto i bude od tebe — rekla mu je i otišla poslužiti ostale goste.

Johnson je pozorno promatrao svjetinu što se gurala oko njega. Odjednom opazi i Bustera Vixica. Dolazio je prema gledalištu. Sam, kao obično.

Taj je usamljeniji od mene, pomislio je Johnson. U tom je trenutku upravo započinjala druga trka. Buster je skrenuo prema prvom redu klupa u gledalištu, a Johnsonu odmah sinu što je Buster naumio.

Vidio je naime, Nathana Ablea.

Sjedio je uz svoju ženu u prvom redu gledališta. Nathan se upravo sagnuo da joj nešto kaže u uho, kadli Johnson opazi revolver u ruci Bustera Vixica. Izvukao ga je ispod košulje.

Sudac trke podigao je pištolj da opali znak za početak trke. Buster je uperio revolver u glavu Nathana Ablea. Pucanj iz startnog pištolja suca i revolvera Bustera Vixica prasnut će u istom trenu, zaključio je Johnson. Nathan Able past će pogoden, i proći će mnogo vremena prije nego što se utvrdi tko ga je ubio. Busteru će njegov lukavo smišljen plan dati dovoljno vremena da pobjegne i izgubi se u svjetini na trkalištu, zaključio je Johnson.

Stoga je Johnson snažno zamahnuo i bacio čašu punu medovine Busteru u oči. Ljepljiva tekućina zaslijepila je za tren Bustera Vixica dok je sudac trke opalio svoj startni pištolj u zrak. Dragocjeni trenuci bijahu izgubljeni za Bustera Vixica.

Čim su konji zgrabili niz stazu trkališta, Johnson potrči prema Vixicu, koji je tada uperio svoj revolver u Johnsona umjesto u Nathana Ablea.

Johnson je znao da nema dovoljno vremena da potegne svoj kolt, pa je stoga podigao obje ruke uvis i sagnuo se dok je nasrtao na Bustera.

— Busteru, baci oružje! Moram te uhapsiti — doviknuo mu je Johnson.

— Pokušaj, ako možeš! — zasiktao je Buster Vixico.

— Zbog pokušaja umorstva — dokumentuo je Johnson, ali Buster je potegnuo obarač i zrno je okrznilo Johnsonu rebra i zabilo se u drvenu klupu na igralištu. Johnson se bacio u noge Busteru Vixicu i obojica su pala na zemlju.

I dok su se koprcali po prašini, Johnsonu su priskočili u pomoć Mutt i Buck Tom. Mutt je udario nogom Busterov revolver i izbio mu ga iz šake.

Buck Tom uhvatio je Vixica oko vrata, svladao ga i zajedno s Johnsonom izvukao ga iz gledališta.

— Poglavica Čč-kote sjedi zajedno s Nathanom Ableom u gledalištu — reče Mutt.

— Idem po njega — ponudio se Buck Tom — jer je Buster pucao u Johnsona, a Johnson Lott je Krik. Čč-kote stoga ima ovlasti da sudi Vixicu. Ti, Johnsone, drži revolver uperen u njegov trbuh dok se ne vratim.

* * *

Poglavica Čč-kote odmah je sazvao sud u šatoru gdje se prodavala medovina. Umjesto drvenim čekićem preds-

jednika, lupio je golom šakom po pultu da ušutka prisutne.

Vixico je neočekivano počeo optuživati povjerenika Nathana Ablea:

— Vi ste bijelac, i u dosluhu ste s Washingtonom, te potajice radite na dodjeljivanju indijanske zemlje bijelim doseljenicima. Vama bi ovdje trebalo suditi, a ne meni!

— Sada ne raspravljamo o tome — prekinuo ga je poglavica Čč-kote, — nego si ti optužen da si pucao u redarstvenika lake konjice iz plemena Krik.

— Smijem li svejedno — javi se odmah Nathan Able — odgovoriti na niske optužbe Bustera Vixica, časni suče? Ja — nastavio je Nathan Able pošto mu je sudac dao glavom znak da smije govoriti — činim sve što je u mojoj moći da spriječim bijelce da se nastane na indijanskoj zemlji i njihovo protuzakonito trgovanje u indijanskim naseljima. Unatoč svim mojim naporima, nekima od njih uspije da mi izmaknu. Ja sam osobno odlučno protiv dodjeljivanja indijanske zemlje bijelim doseljenicima, premda ćemo se čini mi se, s time jednog dana morati pomiriti.

Dok je slušao izjavu povjerenika Nathana Ablea, Johnsonu je neprestance na umu bila bijela obitelj koja se protuzakonito doselila na indijansku zemlju, a koju je on skrivao i štitio. Savjest ga je pekla zbog toga.

Kad je Nathan Able završio Čč-kote je rekao Busteru Vixicu:

— Sinko, ako te oni optuže za pokušaj umorstva našega bijelog povjerenika, sudit će ti sud u Fort Smithu, kojem će predsjedavati bijeli sudac Parker. A tebe će zatvoriti u svoj užasan zatvor za bijele ljude. Ako te ne objese, kad izadeš iz njega, bit ćeš star i bolestan. Međutim, pucanje u stražara indijanske lake konjice indijanska je stvar i ja mislim da je najbo-

lje da tako i ostane. Savjetujem ti da priznaš da si pucao u stražara Johnsona.

Vixico je neko vrijeme mrko gledao oko sebe. Stajao je uspravno i dostojanstveno i šutio. Zatim je rekao ravnodušno:

Priznajem.

— Naravno — dodao je Čč-kote, pogledavši u Johnsonovu krvavu košulju, pa nastavio: — Stoga te osuđujem na pedeset udaraca bičem, Busteru Vixico. Premda bismo morali, po našim starim običajima, osudu odmah izvršiti, ja ipak ne želim da ljudima pokvarim dobro raspoloženje na posljednji dan sajma. Idi kući — naredio je sudac osuđeniku — pa se vrati i javi u Povjereništvo u nedjelju poslije podne. To je prekosutra. Johnson, stražar koji te je uhvatio i uhapsio, izvršit će i presudu.

Buck Tom odveo je Johnsona u svoj šator i isprao mu ranu ljekovitom vodicom, u kojoj je Buckova žena skuhalo zdrobljeno korijenje šumice.

— Tvoja sreća, Johnsone, što ja još nosim sa sobom svoju torbu s ljekovitim biljem. A da sam još i vrač, ja bih te izliječio na hokuspokus — u šali će Buck Tom dok je njegova žena u drvenu mužaru batičem tucala u prašinu suhu travu. Tim prahom naprašio je Buck Tom Johnsonovu ranu, pošto ju je osušio bijelim i čistim rupcem.

— Nemoj još oblačiti košulje. Idi u naš šator i lezi. Odspavaj malčice ako možeš. Rana će ti brzo zacijeliti od ovih trava, a ujutro ćemo je previti da je zaštitimo od prašine i da te košulja po njoj ne grebe.

Ujutro je Stoneov sin Elvin doveo Johnsonova ridana da ga vrati vlasniku. Ponosno je pogledao Johnsona svojim kao noć crnim očima.

— Pobijedio je, striče Lott — rekao je mladač Johnsonu.

– Nije on nego ti. Ti si ga jahao – rekao mu je Buck.

Gospoda Buck previla je Johnsonu ranu. Zatim mu je dala čup ljekovite vodice od korijena šumarice i vrecicu praha od nekih trava.

– Ako vas rebra zabole, isperite ranu ljekovitom vodicom i naprašite, kako smo to mi sinoć učinili – rekla mu je.

– Kako se osjećaš? – upitao ga Buck Tom.

– Dobro – kratko će Johnson.

– Ako se osjećaš dobro, onda Millar hoće da odjašeš gore na brdo i prisustvuješ mirovnim pregovorima. Čaknute Zmije, čini se, nisu više tako krvoločne otkako im se voda pokunjeno vratio kući, gdje razmišlja o kazni. Velika većina skupila je šatore i sprema se za odlazak. Millar misli da smo ih zasad skinuli s vrata.

Johnson je ne žureći projahao kroz bučne ulice Muskongeeja, koje su vrvjele subotnim trgovcima i kupcima. Stigao je na brdo u Povjereništvo dok su indijanske poglavice još pregovarale. Prije nego što se približio velikom bijelom šatoru, opazio je kroz njegove lukove da poglavica Jarosni Medvjed upravo govori. Šator je bio pun Kijova, Komanča i Indijanaca iz pet civiliziranih plemena. Oni koji nisu mogli stati u šator, sjedili su na travi oko šatora u hladovini ispod velikih krošanja stoljetnih hrastova. Johnson je prebacio nogu preko sedla i ostao na konju, pozorno slušajući govor velikog poglavice.

– Kijove ne smiju jesti meso medvjeda – prevodio je Indijanac Adamova Jabučica – jer kad se krzno s njih oguli, tijelo medvjeda nalik je na tijelo čovjeka. Grijeh je stoga i pomisliti na lov na medvjeda. Jer oni koji nose ime te životinje, moraju paziti da svoje ime na okaljaju. Jednom smo lovili zajedno s Komančima i oni su

ubili medvjeda. Mi smo se stoga posvađali s njima, a takve nesuglasice mogu ponovo dovesti do rata. Ali mi to nećemo više dopustiti. Komanči mogu jesti medvjede meso, ali Kijove neće. Vi, Čeroki, niste kao mi, a i ostala su plemena civiliziranih Indijanaca drugačija. Živjeli ste predugo uz bijela čovjeka i stekli njegove navike. Ako želimo biti prijatelji, onda se s time moramo pomiriti. Moramo trpjeti jedni druge i ne smijemo jedni druge izazivati. Mi smo već dugo prijatelji s Komančima i nastojat ćemo da i s vama budemo prijatelji – završio je svoj govor Jarosni Medvjed i sjeo.

Pregovori su očito vrlo dobro napredovali. Johnson odjednom osjeti da mu tamo više nije mjesto. Prebacio je nogu natrag preko sedla i s nemirnom u duši pojahao između skupina Indijanaca koji su sjedili na zemlji, te udario nizbrdice prema gradu. Bio je loše volje, jer nije mogao dokučiti odakle njegov nemir. Polaganim korakom ujahao je natrag u Muskongee.

U kolskom dvorištu u predgradu Muskongeeja opazio je Lewisova kola. Silan je raspregao mazge i ostavio ih da žvaču sijeno na stražnjem dijelu kola. Uz mazge je bila privezana i smeđa kobila Hoktecaky koju je Johnson poklonio Marthi. Znači, Lewisovi su došli u grad u kupnju, zaključio je Johnson.

Ta ga spoznaja nije bogzna kako oraspoložila, premda ga više nije pritiskala zebnja koja ga je spopala još na Yuongerovoj okuci, jer da se išta ozbiljno dogodilo Lewisovima, o tom bi brujaio cijeli grad. Lewisovi nisu živjeli daleko od Muskongeeja, a i tetka Keretu jamačno bi nešto dočula i odmah mu dojavila.

Ipak mu se činilo nevjerojatnim da je krijumčar viskija Sova odustao od svoje nakane da mu se osveti, pa se stoga držao savjeta koji mu je dao Buck Tom uz Webberove slapove.

Johnson zaokrene u kolsko dvorište. U gradu, u gustom gužvi, teško da bi pronašao Lewisove. Zacijelo bi se negdje mimoišli. Lewisovi bi se mogli vratiti kolima, natovariti stvari i otići, dok bi on uzalud obilazio ulice u potrazi za njima. Stoga je odlučio da ih prička uz kola dok se ne vrate iz grada. Sjeo je u sjenu dvaju konja.

Čekanje se otegnulo unedogled, ili se barem Johnsonu tako činilo. Čučao je uz Lewisova kola, potišten i tužan. Strpljenje mu se primicalo kraju, ali razum je ipak prevagnuo. Morao je dočekati Marthu i s njom o svemu otvoreno porazgovarati. Možda će zajedno ipak nešto razumno smisliti.

Sunce se polagano spuštalo ka zapadu i obasjalo mu čelo. Johnson je i dalje uporno čekao, puštajući da mu sunce obasjava lice dok je razmišljao.

Ne, nije imalo smisla uznemiriti njezina oca. Silan Lewis bi tada otišao na razgovor s poglavicom Čč-kote ili Nathanom Ableom, a to bi bio kraj njihovoj šutnji. Zakon je zakon, a Lewisovi bijahu protuzakoniti doseljenici na indijanskoj zemlji.

Sunce se već toliko spustilo da sjene konja nisu Johnsona više štitile od njegovih žarkih zraka. Sunčane zrake padale su na Johnsonovo lice i žegle mu tamnosmede obraze, kad je začuo užurbane korake po tvrdoj utabanoj zemlji kolskog dvorišta.

Ustao je, jer više nije mogao mirno sjediti, a Martha je dotrčala ravno k njemu. Stajao je i gledao je kao da se bojao da će Martha biti na njega srdita zbog toga što je tamo čeka, ali ona se doimala veselom što ga ponovo vidi.

— Što je? Gdje si? Čini mi se da je cijela vječnost prošla otkako si me dopratio kući sa žetvenih svečanosti... Zašto mi se nisi javljao? — upitala ga sve u jednom dahu.

— Imao sam posla na indijanskom sajmu — pokušao se ispričati Johnson.

Silana Lewisa zaprepastila je prisnost kojom se njegova kći obratila stražaru lake konjice Johnsonu Lottu.

— Pobogu, Martha, što si ti drska! Pusti čovjeka na miru. Što ga gnjaviš?

— prekorio je Silan Lewis svoju kćer.

Martha je posramljeno oborila pogled dok je odvezivala svoju kobilu Hoktecaky.

— Dovala sam je jer uživam na njoj jahati. Tako je blaga, tako dostojanstvena, kao neka prava dama.

Johnson joj je pomogao da pritegne potprug sedla.

— Zar nećete pogledati sajam? — pomalo začudeno upitao ih je Johnson tek toliko da dobije na vremenu.

— Ja bih rado ostao — priznao je Silan Lewis, — ali moram otići u skladišta i natovariti namirnice, a zatim u mlin po brašno, a dok još utovarim sol za goveda, bit će već noć.

— Možda bi onda... — Johnson je htio reći... možda bi onda bilo najbolje da vam kažem što vas ovdje čeka... ali njegov... možda... izazvao je posve drugačiji odgovor od onog koji je očekivao...

— Martha bi možda mogla ostati, ako je večeras dopratiš kući — rekao mu je Silan Lewis.

Johnson se u prvi trenutak zbunio, jer nije očekivao takva odgovora, pa brže promuca prilično zbunjeno:

— Naravno da hoću — snašao se i pomogao Marthi da se popne u sedlo, a ona ga je s konja pogledala očima punim nade. U njemu je taj pogled pobudio osjećaj radosti, koju nikakav strah od budućnosti nije mogao pomutiti. Naglim trzajem pritegnuo je podrug ridanova sedla dok je Silan zaprezao svoje mazge.

Poletno je zajahao u sedlo i poveo Marthu na sajam. Šuteći su projahali kroz Muskongee, otcijepljeni od vanjskog svijeta svojim mislima. Konje su privezali pred šatorom gdje su se prodavale indijanske rukotvorine. Martha se divila nakitu od srebra Komanča, šarenim perjanicama Vrana, narukvicama i ogrlicama od jarkih bobica plemena Krik, postakljenoj lončariji plemena Čeroki, lutkicama i košarama ispletenim od šiblja plemena Čokto.

Johnson je gotovo propao u zemlju od stida kad se zatekao da šeta sajmištem držeći se za ruke s Marthom, baš kao da su neki zaljubljeni par.

Srdačno su se pozdravili i porazgovarali s tetkom Keretu u šatoru gdje je ona posluživala medovinom. Tetka Keretu ispričavijedala je Marthi, sve u šali, kako je Johnson zaskočio Bustersa Vixica da ne ustrijeli povjerenika Nathana Ablea. Čak se i Johnson ugodno iznenadio kako ga je tetka Keretu prikazala pravim junakom, koji je izložio svoj život opasnosti da bi spasio povjerenika Nathana Ablea.

— A vidim, ovdje ti je ugodnije nego li na žetvenim svečanostima — dodala je tetka Keretu, gledajući Johnsona ravno u oči — jer ovdje obavljaš svoju redarstveničku dužnost u patroli sajma, držeći Marthu za ruku.

Johnson i Martha zastali su i zasladili se ušećerenim voćem. Zatim je Johnson našao za njih dva mjesta na glavnoj tribini, odakle su promatrali predstavu. U gledalištu je bila velika gužva, pa su morali sjediti stisnuti jedno uz drugo za vrijeme mimohoda indijanskih narodnih nošnji, blistave parade konjaničkih vještina indijanskih ratnika, obrednih plesova ravničarskih Indijanaca i za vrijeme milozvučnih pjesama Kijva, što je oduševilo Marthu premda je Johnson bivao sve smrknutiji i zabrinutiji kako se sunce primicalo zapadu.

Znao je da je propustio, zbog svoga nespretnog stida, priliku da iskreno i otvoreno porazgovara s Marthom, što mu se još u podne tog dana činilo vrlo jednostavnim i prirodnim.

U tišini, malodušan zbog toga što mu se jezik svezao, Johnson je jahao uz Marthu dok ju je pratio kući cestom za Teksas u sve tamnijoj noći. Plaho je Martha pokušavala da zapodjene s njim razgovor i da ga razvedri, ali nije mogla razbiti Johnsonovu smrknutu šutnju. Johnson je bio odveć zauzet proklinjanjem samog sebe zbog svoje malodušne neodlučnosti.

Kad su sjahali u dvorištu i ušli u Lewisovu brvnaru, Silan je sjedio za stolom i čitao uz svjetlo svijeće. Na stolu uz njega bila je hrpa novina koje je donio iz grada. Martha je htjela izvaditi knjigu iz ladice, ali Johnson joj je dao znak da sjedne za stol.

Johnson je sjeo za stol nasuprot Lewisovih i počeo govoriti:

— Sjećate li se dopisa koji je Martha našla u starom sanduku? ... — ali je odmah zašutio. Jedva osjetni vonj iz daljine zagolicao mu je nosnice. Ustao je i pošao prema vratima. Širom ih je otvorio i stao, duboko dišući, na pragu brvnare.

— Što je? — upitala ga je tiho Martha.

— Mi, Indijanci, imamo razvijeniji njuh nego vi ... Čuo je topot konjskih kopita u daljini, odveć dalek da bi ga mogle čuti i neistančane uši Marthe i Silana Lewisa.

Dolazila je potjera. Valjalo se pripremiti za doček.

— Napunite pušku, gospodine Lewis — posavjetovao mu je Johnson — i stanite uz prozor kod ognjišta. Ja ću zakračunati vrata i ... — Povukao je revolver, ali kad su konji zatoptali dvorištem brvnare, spremio ga je odmah natrag u korice. U dvorište su

dojahala četiri konjanika, a on je predugo jahao u društvu s tim konjima da im ne bi odmah prepoznao korak.

Umjesto da zaključa vrata brvnare, otvorio ih je širom, pa je izašao da dočeka Millara, Mutta, Bucka i Deweyja. A oni su mu uzvratili prijateljski na pozdrav dobrodošlice.

— Na putu ovamo Buck Tom nam je otkrio tajnu tvoje gospodice Marthe — rekao mu je kapetan Millar Stone — a mi smo te pokušali stići kad si izašao iz grada, ali nismo uspjeli. Nathan Able dobio je brzojav danas poslije podne telegrafskom linijom koju smo mi htjeli posjeći. Sudac Parker mu je brzojavio da prema izjavi čovječuljka, krijumčara viskija Sove, imamo bijelog doseljenika na indijanskoj zemlji. Nathan nije imao izbora. Zao mi je. Časna riječ.

— Mislim da znam što je stražar Johnson upravo htio reći ... — počela je Martha.

— Otkako je Martha našla onaj stari dopis — dodao je Silan Lewis — znate ... ja sam se svejedno nadao da će ovaj kraj biti otvoren uskoro za doseljavanje i da ćemo smjeti ovdje ostati. Stoga smo i odlučili da ovdje čekamo ...

— Ako više ne smijemo čekati, onda ćemo otići — tiho i otužno će Martha, ali je i brže-bolje dodala: — No, prije nego što odemo, ja još nešto želim učiniti.

Zašutjela je trenutak, pa se okrenula i zagledala ravno Johnsonu u oči i otvoreno izjavila:

— Ti si odveć plah da me zaprosiš, Johnstone Lotte, stoga ja tebe moram zapitati: Hoćeš li me uzeti za ženu?

Buck Tom zajuška od veselja.

— Eto, zašto su brakovi Indijanaca s bijelim djevojkama prava rijetkost. Jer djevojke njih moraju prositi. Da ova sitna ženskica nije skupila hrabrosti ...

— A ne! Ne može to tako! — prekinuo je Johnson svog prijatelja Bucka Toma.

Buck Tom zašuti, ali čim se pribrao, upita Johnsona:

— Znači, ne želiš uzeti ovu divnu djevojku za svoju ženu?

— Ali ne — ponovio je Johnson, pa dodao: — To se radi ovako.

Okrenuo se prema Marthi i uzeo je za ruke.

— Hoćeš li poći za mene, lijepa djevojko, i biti mi žena? Ja sam samo stražar u indijanskoj lakoj konjici i većinom ću biti odsutan od kuće. Tvoj će te otac morati čuvati dok ću ja biti na službenoj dužnosti.

Ha! — upadne Millar Stone — ako se vas dvoje mislite uzeti, onda mi ovdje nemamo više što tražiti. Nema tog zakona koji brani ratniku iz plemena Krik da se oženi bijelom djevojkom i osnuje obitelj na indijanskoj zemlji.

Buck Tom je odmah uzviknuo:

— Postao sam propovjednik, otkad nisam vrač. Imam i službenu dozvolu. Ja ću vas odmah sada vjenčati.

— Ali vjenčani list? — upitao je Silan Lewis.

— Izdaje se poslije vjenčanja, a ja vas — nastavio je prisebno Buck Tom — proglašavam mužem i ženom. I ne zaboravite, morate u Povjereništvo po vjenčani list čim dodete u grad. Millar i Dewey su svjedoci.

Čim je obred završen, Silan Lewis pristavio je vodu za kavu da počasti kumove i Bucka Toma.

— Idemo, momci Kasno je. Johnstone, ne brini. Mi ćemo se noćas snaći i bez tebe, ali ne zaboravi, sutra moraš izvršiti presudu poglavice Ččkotea — požurio ih je kapetan Millar Stone i podsjetio Johnsona da mora oplesti pedeset udaraca bičem Busteru Vixicu.

— Radije bih da on mene izbičuje negoli ja njega — Promrmljao je Johnson Lott.

— Još te u životu čeka mnogo toga što ti neće biti baš po volji — upozorio ga kapetan Stone.

— Martha — oglasio se i Silan Lewis — ako nemaš ništa protiv i ja bih odjahao na Hoktecaky u grad. Večeras ovdje za mene nema mjesta.

— Možete prenoćiti u Povjereništvu u našoj spavaonici jer mi mo-

ramo u noćnu patrolu i paziti na red i mir na sajmu dok svi ne odu kućama.

Dakako, Johnson će nam nedostajati, ali već ćemo se nekako snaći i bez njega — rekao je Millar uz smiješak.

Kad su stražari lake konjice i Silan Lewis odjahali iz dvorišta, Martha i Johnson su još dugo stajali zagrljeni na pragu brvnare i gledali za njima dok se topot njihovih konja nije izgubio u daljini.

U PRIPREMI:

Wich Backley:
TIHA DOLINA

IZDANJA ZA VAS ODMOR!

LASO izlazi
svakog petka

ŽIVOT izlazi
svakog utorka

TRAG izlazi svakog
13. u mjesecu

SIRIUS izlazi
svakog 5. u mjesecu

ALAN FORD izlazi svakih
14. dana (u srijedu)

TOM I JERRY izlazi svakih
14. dana (u srijedu)

kao i posebna izdanja RS magazin, specijalni Laso, Život erotika, NAŠ STRIP